



EUROJUST

Jaarverslag 2013





Jaarverslag 2013 van Eurojust

Het jaarverslag 2013 van Eurojust is vanuit de oorspronkelijke Engelstalige versie in het Nederlands vertaald door het Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie.



De opdracht van Eurojust bestaat in het ondersteunen en versterken van de coördinatie en de samenwerking tussen de nationale autoriteiten in de strijd tegen ernstige grensoverschrijdende criminaliteit die de belangen van de Europese Unie schaadt

Inhoud

| | |
|---|-----------|
| Opmerking over het besluit betreffende de oprichting van Eurojust | 5 |
| Lijst van acroniemen en afkortingen | 5 |
| Voorwoord | 7 |
| Samenvatting | 8 |
| 2013 IN VOGELVLUCHT | 10 |
| 1. OVER EUROJUST | 12 |
| 1.1. Opdracht, visie, uitgangspunten | 13 |
| 1.2. Nationale vertegenwoordigingen, het College, verbindingsmagistraten uit niet-lidstaten | 13 |
| 1.2.1. Samenstelling | 13 |
| 1.2.2. Terreinen, taken en bevoegdheden | 13 |
| 1.2.3. Bestuur en werkwijzen..... | 14 |
| 1.2.4. Opleiding..... | 15 |
| 1.2.5. ENCS en de fiches suédoises..... | 15 |
| 1.3. Administratie van Eurojust | 15 |
| 1.4. Eurojust en de netwerken van beroepsbeoefenaars | 17 |
| 1.4.1. Europees Justitieel Netwerk | 17 |
| 1.4.2. JIT-netwerk | 18 |
| 1.4.3. Genocide-netwerk..... | 18 |
| 1.4.4. Adviesforum..... | 19 |
| 2. WERKING VAN EUROJUST..... | 20 |
| 2.1. Coördinatievergaderingen van Eurojust..... | 21 |
| 2.2. Coördinatiecentra van Eurojust..... | 23 |
| 2.3. Informatie-uitwisseling en het CMS | 24 |
| 2.3.1. Ontwikkeling van het CMS | 24 |
| 2.3.2. Het gebruiksvriendelijke formulier voor artikel 13 | 24 |
| 2.3.3. Verbindingen tussen het ENCS en het CMS | 25 |
| 2.4. Eurojust en JIT's | 25 |
| 2.4.1. Door Eurojust behandelde zaken | 25 |
| 2.4.2. Jaarvergadering van JIT-deskundigen | 27 |
| 2.4.3. Financiering/financiële bijstand voor JIT's | 27 |
| 3. OPERATIONELE WERKZAAMHEDEN VAN EUROJUST | 28 |
| 3.1. Door Eurojust behandelde zaken op prioriteitsgebieden | 29 |
| 3.1.1. Drugshandel | 29 |
| 3.1.2. Illegale immigratie | 30 |

| | | |
|-----------|--|-----------|
| 3.1.3. | Mensenhandel | 31 |
| 3.1.4. | Fraude | 32 |
| 3.1.5. | Corruptie | 33 |
| 3.1.6. | Computercriminaliteit | 33 |
| 3.1.7. | Witwaspraktijken | 35 |
| 3.1.8. | Terrorisme | 36 |
| 3.1.9. | (Mobiele) criminele organisaties | 37 |
| 3.2. | Bijstand van Eurojust op andere misdaadterreinen | 39 |
| 3.2.1. | Strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden (PIF-delicten) | 39 |
| 3.2.2. | Milieumisdrijven | 40 |
| 3.2.3. | Piraterij op zee..... | 41 |
| 3.2.4. | Contactpersoon kindbescherming bij Eurojust | 41 |
| 3.3. | Betrekkingen van Eurojust | 42 |
| 3.3.1. | Betrekkingen met niet-lidstaten en organisaties buiten de Europese Unie | 42 |
| 3.3.2. | Samenwerking met Europol en OLAF | 43 |
| 3.4. | Uitdagingen en goede praktijken in verband met behandelde zaken | 44 |
| 4. | BIJZONDER AANDACHTSPUNT VAN EUROJUST IN 2013: EVALUATIE VAN JIT'S | 46 |
| | THEMA: ONTWIKKELINGEN OP WETGEVENDGEBIED | 50 |
| | BIJLAGE 1: PUBLIEKE TOEGANG TOT DOCUMENTEN..... | 54 |
| | BIJLAGE 2: FOLLOW-UP VAN DE CONCLUSIES VAN DE RAAD | 55 |
| | BIJLAGE 3: STATISTIEKEN VOOR 2013 | 56 |
| Figuur 1 | - Behandelde zaken 2009-2013..... | 56 |
| Figuur 2 | - Bilaterale en multilaterale zaken 2009-2013 | 56 |
| Figuur 3 | - Door lidstaten geopende bilaterale en multilaterale zaken | 57 |
| Figuur 4 | - Verzoekende/aangezochte lidstaten | 57 |
| Figuur 5 | - Door verbindingsmagistraten behandelde zaken 2009-2013 | 58 |
| Figuur 6 | - Misdrijven op prioriteitsgebieden van Eurojust..... | 58 |
| Figuur 7 | - Door Eurojust behandelde zaken waarbij niet-lidstaten betrokken waren | 59 |
| Figuur 8 | - Samenwerking met niet-lidstaten, EU-partners en internationale organisaties in door Eurojust behandelde zaken | 59 |
| Figuur 9 | - Vaakst voorkomende misdrijfsoorten waarbij niet-lidstaten betrokken waren | 60 |
| Figuur 10 | - Coördinatievergaderingen: lidstaten | 60 |
| Figuur 11 | - Coördinatievergaderingen: niet-lidstaten, EU-partners en internationale organisaties | 61 |
| Figuur 12 | - Tijdens coördinatievergaderingen behandelde misdrijfsoorten | 61 |
| Figuur 13 | - Coördinatiecentra | 62 |
| Figuur 14 | - Eurojust en JIT's | 62 |
| Figuur 15 | - Aantal artikel 13-zaken | 63 |
| Figuur 16 | - Uitvoering van EAB's: verzoekende/aangezochte lidstaat | 63 |

Opmerking over het besluit betreffende de oprichting van Eurojust

Besluit betreffende de oprichting van Eurojust – Het Besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, laatstelijk gewijzigd bij Besluit 2009/426/JBZ van de Raad van 16 december 2008 inzake het versterken van Eurojust,

wordt in dit verslag het “Besluit betreffende de oprichting van Eurojust” genoemd. Een geconsolideerde versie van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust, slechts ter informatie opgesteld door het secretariaat-generaal van de Raad, is te vinden op onze website: www.eurojust.europa.eu.

Lijst van acroniemen en afkortingen

| | |
|--------|---|
| CMS | Casemanagementsysteem |
| EAB | Europees aanhoudingsbevel |
| EC3 | Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit |
| EJN | Europees Justitieel Netwerk |
| EMPACT | European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats (Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging) |
| ENCS | Eurojust National Coordination System (nationaal coördinatiesysteem voor Eurojust) |
| EPPO | European Public Prosecutor's Office (Europees openbaar ministerie) |
| GCO | Gemeenschappelijk controleorgaan van Eurojust |
| JIT | Joint investigation team (gemeenschappelijk onderzoeksteam) |
| JZB | Justitie en Binnenlandse Zaken |
| MASP | Multi-Annual Strategic Plan (strategisch meerjarenplan) |
| MPJM | Maritime Piracy Judicial Monitor |
| MTIC | Missing Trader Intra-Community |
| OCC | On-Call Coordination (coördinatie met oproepdienst) |
| OLAF | Office européen de lutte antifraude (Europees Bureau voor fraudebestrijding) |
| PIF | Protection des intérêts financiers de l'Union européenne (bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie) |
| SOCTA | Serious Organised Crime Threat Assessment (dreigingsevaluatie voor ernstige georganiseerde criminaliteit) |
| TCM | Terrorism Convictions Monitor |
| TE-SAT | Terrorism Situation and Trend Report (verslag over terroristische situaties en tendensen) |
| THB | Trafficking in human beings (mensenhandel) |
| VWEU | Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie |



Wij streven naar optimale operationele resultaten
door diensten van hoge kwaliteit aan te
bieden die aansluiten bij de behoeften van
de belanghebbenden

Voorwoord

Het doet mij veel genoegen u het twaalfde jaarverslag van Eurojust te kunnen voorstellen. Dit verslag biedt inzicht in de werking en de werkwijze van Eurojust als mede de door Eurojust behandelde zaken en strategische activiteiten in 2013. Inmiddels is Eurojust uitgegroeid tot een algemeen erkend medestander van de lidstaten van de Europese Unie in hun strijd tegen de ernstige grensoverschrijdende criminaliteit. De ervaring en expertise die wij gedurende de elf jaar dat onze organisatie nu bestaat hebben vergaard, heeft een grote meerwaarde voor nationale procureurs/officiëren van justitie en politieke autoriteiten bij het behandelen van transnationale verzoeken om wederzijdse rechtshulp, het toepassen van instrumenten voor wederzijdse erkenning en het coördineren van strafzaken. Het aantal zaken waarin de lidstaten de hulp van Eurojust inriepen, is met 2,8% gestegen: van 1 533 zaken in 2012 naar 1 576 zaken in 2013.

Eurojust beschikt over twee unieke instrumenten: coördinatievergaderingen en coördinatiecentra. Hiermee brengt het de politieke en gerechtelijke autoriteiten van lidstaten en niet-lidstaten samen, vereenvoudigt het de samenwerking op het gebied van strategische en operationele acties en overwint het de procedurele en praktische moeilijkheden die het gevolg zijn van de verschillen tussen de dertig bestaande rechtsstelsels in de Europese Unie. Eurojust beoogt in de eerste plaats aan de behoeften van beroepsbeoefenaars tegemoet te komen en de organisatie en ondersteuning van de in dit verband geleverde coördinatie-inspanningen te verbeteren.

Eurojust blijft uitgebreide steun bieden bij de oprichting en het beheer van gemeenschappelijke onderzoeksteams (JIT's) en heeft zijn rol als Europees centrum van expertise op het gebied van JIT's versterkt. Het secretariaat van het JIT-netwerk is uitgegroeid tot een waar informatiecentrum op het gebied van JIT's door het bevorderen van synergieën met het Netwerk van JIT-deskundigen en de nationale vertegenwoordigingen van Eurojust. Voorts heeft Eurojust opnieuw laten zien JIT-financiering die rechtstreeks ten goede komt aan beroepsbeoefenaars in de lidstaten zeer belangrijk te vinden door uitgaven daar-

voor uit de eigen begroting te betalen nadat de mogelijkheid om hiervoor speciale toelagen te ontvangen, werd beëindigd.

In 2013 is het aantal door Eurojust behandelde zaken toegenomen, met name op het gebied van drugshandel, mensenhandel, fraude, corruptie, witwaspraktijken, strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden en (mobiele) criminele organisaties. Eurojust pakt niet alleen de prioriteiten van de Europese Unie op het vlak van criminaliteit aan, maar is ook gedreven om op verzoeken van nationale autoriteiten en nieuwe verschijningsvormen van criminaliteit te reageren en de EU-instellingen met raad en daad terzijde te staan bij de evaluatie van de passende wetgevings- en beleidskaders.

Het afgelopen jaar hebben we, naast de *Terrorism Convictions Monitor*, een nieuwe publicatie gelanceerd: de *Maritime Piracy Judicial Monitor*. Beide publicaties fungeren als bron van informatie voor beroepsbeoefenaars. In 2013 werden op de website van Eurojust drie nummers van *Eurojust News* gepubliceerd, die gewijd waren aan het Europees openbaar ministerie, gemeenschappelijke onderzoeksteams en milieumisdrijven. Deze nieuwsbrieven verschaffen informatie over het juridisch kader, de beleidscontext, de bijdragen van deskundigen en de rol van Eurojust op specifieke thematische gebieden.

De organisatorische ontwikkeling van Eurojust is in gang gezet met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon en de nieuwe mogelijkheden die dit biedt voor het versterken van Eurojust enerzijds en het oprichten van een Europees openbaar ministerie (EPPO) 'op de grondslag van Eurojust' anderzijds. Uiteraard zijn ook de bevindingen van de doorlopende wederzijdse evaluaties van de uitvoering van het bestaande juridische kader van Eurojust in de lidstaten van groot belang voor de verdere ontwikkeling ervan. Dat geldt eveneens voor de evaluatie van Eurojust, die volgend jaar zal plaatsvinden. In juli 2013 werd een zeer belangrijke stap gezet met de aankondiging door de Europese Commissie van een hervorming van Eurojust die is gericht op een verbetering van zijn juridische kader en die uiteindelijk moet leiden tot een verruiming van zijn mogelijkheden. Tegelijkertijd werd het voorstel tot oprichting van het EPPO ingediend. Beide initiatieven dienen als 'pakket' te worden ontwikkeld om de complementariteit te waarborgen en straffeloosheid te vermijden.

Verder mochten wij ons eerste nationale lid voor Kroatië, de heer Josip Čule, verwelkomen, en met de aanstelling van de heren Francisco Jiménez-Villarejo en Ladislav Hamran als nieuwe vicevoorzitters kijkt het voorzittersteam, samen met het College en het personeel van Eurojust, uit naar een succesvol en productief 2014.

Michèle CONINSX

Voorzitter van het College van Eurojust



Samenvatting

- ▶ Het aantal zaken waarin de lidstaten de hulp van Eurojust inriepen ter bestrijding van ernstige grensoverschrijdende criminaliteit, is met 2,8% gestegen: van 1 533 zaken in 2012 naar 1 576 zaken in 2013.
- ▶ Beroepsbeoefenaars maakten gebruik van een combinatie van coördinatie-instrumenten: coördinatie-vergaderingen, coördinatiecentra en gemeenschappelijke onderzoeksteams.
- ▶ Het totaal aantal coördinatievergaderingen (206) is gestegen, het aantal coördinatiecentra is met zeven gelijk gebleven en het aantal door Eurojust ondersteunde JIT's bedroeg 102. 42 hiervan waren nieuw. De overige 60 JIT's dateerden van voorgaande jaren.
- ▶ Het aantal geregistreerde zaken in verband met de uitvoering van Europese aanhoudingsbevelen bedroeg 217.
- ▶ In 2013 steeg het aantal door Eurojust behandelde zaken op de volgende criminaliteitsgebieden: drughandel, mensenhandel, fraude, corruptie, witwaspraktijken, strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden en (mobiele) criminele organisaties.
- ▶ In 2013 hield Eurojust twee strategische vergaderingen:
 - *Cross-border excise fraud: emerging threats in the European Union, op 14 en 15 november, georganiseerd in samenwerking met het Litouwse EU-voorzitterschap; en*
 - *Towards an enhanced coordination of environmental crime prosecutions across the EU: The role of Eurojust, op 27 en 28 november, georganiseerd in samenwerking met het European Network of Prosecutors for the Environment.*
- ▶ Eurojust organiseerde twee vergaderingen van het Adviesforum: een in april onder het Ierse EU-voorzitterschap en een in december onder het Litouwse EU-voorzitterschap.
- ▶ Het project ter ontwikkeling van een *Maritime Piracy Judicial Monitor*, dat in 2012 werd gestart, heeft geleid tot de publicatie van de eerste editie in september 2013. De publicatie wordt elke 18 maanden geactualiseerd.
- ▶ Eurojust verleende actieve steun aan alle Empact-projecten (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats) ter ontwikkeling van de prioriteiten van de Raad. Eurojust was tevens betrokken bij de voorbereiding van de strategische meerjarenplannen (MASP's) voor de nieuwe beleids-cyclus 2014-2017 en bij de omzetting daarvan in plannen voor operationele acties.
- ▶ Het EC3 Europol trad in januari 2013 in werking. Eurojust benoemde een nationaal lid in de program-maraad alsmede een tijdelijke medewerker bij het EC3.
- ▶ Op 7 juni 2013 ondertekende Eurojust een samenwerkingsovereenkomst met het Vorstendom Liechtenstein.
- ▶ Op 15 juli 2013 ondertekende Eurojust een memorandum van overeenstemming met Interpol en op 18 december 2013 met Frontex.
- ▶ Eurojust bood financiële steun aan 34 JIT's. Daarnaast werd er een project gestart voor de evaluatie van de door de JIT's behaalde resultaten. De verzamelde evaluatiegegevens zullen goede diensten bewijzen bij het zoeken naar oplossingen voor juridische en praktische problemen.
- ▶ Eurojust had in 2013 een begroting van 32,2 miljoen EUR. 99,6% daarvan werd uitgevoerd, een record.

Wij bedanken **Carlos Zeyen**, voormalig vicevoorzitter en nationaal lid voor *Luxemburg*, **Lampros Patsavellas**, voormalig nationaal lid voor *Griekenland*, en **Hans-Holger Herrnfeld**, voormalig nationaal lid voor *Duitsland*, voor hun werk en waardevolle bijdrage aan Eurojust.



C. Zeyen, 1 april 2007 – 1 oktober 2013



L. Patsavellas, 1 juni 2005 – 31 mei 2013



H. Herrnfeld, 1 september 2010 – 31 mei 2013

Wij bedanken **Raivo Sepp** voor zijn uitstekende bijdrage als vicevoorzitter van het College van Eurojust.



Vicevoorzitter, 13 september 2007 – 8 november 2013

College van nationale leden van Eurojust, 2013



Michèle Coninsx, België



Mariana Ilieva Lilova, Bulgarije



Lukáš Stary, Tsjechië



Jesper Hjortenbergh, Denemarken



Annette Böringer, Duitsland



Raivo Sepp, Estland



Robert Sheehan, Ierland



Nikolaos Ornerakis, Griekenland



Francisco Jiménez-Villarejo, Spanje



Sylvie Petit-Leclair, Frankrijk



Josip Čule, Kroatië



Francesco Lo Voi, Italië



Katerina Loizou, Cyprus



Gunārs Bundzīš, Letland



Laima Čekelienė, Litouwen



Olivier Lenert, Luxemburg



László Venczli, Hongarije



Donatella Frendo Dimech, Malta



Jolien Kuitert, Nederland



Ingrid Maschl-Clausen, Oostenrijk



Mariusz Skowroński, Polen



João Manuel Da Silva Miguel, Portugal



Daniela Buruiană, Roemenië



Malči Gabrijelčič, Slovenië



Ladislav Hamran, Slowakije



Harri Tiesmaa, Finland



Leif Görts, Zweden



Frances Kennah, Verenigd Koninkrijk

2013

in vogelvlucht



19 en 20 juni

*Tactische en strategische vergadering over terrorisme:
"Council Framework Decision 2008/919/JHA of 28
November 2008: added value and impact"*



7 juni Luxemburg

*Samenwerkingsovereenkomst tussen
Eurojust en Liechtenstein*



27 en 28 juni 9e vergadering van JIT-deskundigen

JANUARI

FEBRUARI

MAART

APRIL

MEI

JUNI



11 februari

*Bezoek van de commissies LIBE en CRIM van het
Europees Parlement*



17 en 18 april

*Bijeenkomst van het netwerk van contactpunten inzake
genocide, misdaden tegen de menselijkheid
en oorlogsmisdaden*



25 en 26 april

*Bijeenkomst van het Adviesforum van procureurs-generaal en
hoofden van openbare ministeries*



9 september

Definitief ontwerp van de nieuwe gebouwen van Eurojust



29 september

De Haagse Internationale Dag



27 en 28 november

Strategische vergadering van Eurojust en ENPE: "Towards an enhanced coordination of environmental crime prosecutions across the EU: The role of Eurojust"



14 en 15 november

Litouws voorzitterschap & conferentie van Eurojust: "Cross-border excise fraud: emerging threats in the European Union"

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER



1 juli

Toetreding van Kroatië tot de Europese Unie



14 en 15 oktober

Eurojust- conferentie: "An Improvement in the fight against cross-border crime?"



29 en 30 oktober

Bijeenkomst van het netwerk van contactpunten inzake genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden



13 december

Bijeenkomst van het Adviesforum van procureurs-generaal en hoofden van openbare ministeries



15 juli, Den Haag

Bezoek van de secretaris-generaal van Interpol en de ondertekening van het memorandum van overeenstemming tussen Eurojust en Interpol

17 juli

Publicatie van een voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende Eurojust



18 december, Warschau

Memorandum van overeenstemming tussen Eurojust en Frontex

29 oktober en 10 december

Verkiezing van de vicevoorzitters



Over Eurojust

1.1. Opdracht, visie, uitgangspunten

Onze opdracht

De opdracht van Eurojust bestaat in het ondersteunen en versterken van de coördinatie en de samenwerking tussen de nationale autoriteiten in de strijd tegen ernstige grensoverschrijdende criminaliteit die de belangen van de Europese Unie schaadt.

Onze visie

Eurojust wil een sleutelrol spelen en het juridisch kenniscentrum zijn met het oog op een doeltreffend optreden tegen georganiseerde grensoverschrijdende misdaad binnen de Europese Unie.

Uitgangspunten

Eurojust laat zich bij zijn werkzaamheden leiden door de volgende uitgangspunten:

- ▶ Met het oog op de toekomst is het van groot belang dat wij het wederzijds vertrouwen met de lidstaten, EU-organen, internationale organisaties en niet-lidstaten versterken en met anderen samenwerken om onze gemeenschappelijke doelstellingen te verwezenlijken.
- ▶ Wij streven naar coördinatie en samenwerking met de andere agentschappen en organen in de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en recht.
- ▶ Wij streven naar optimale operationele resultaten door diensten van hoge kwaliteit te bieden die aansluiten bij de behoeften van de belanghebbenden.
- ▶ Wij verzamelen goede praktijken en delen onze kennis met nationale gerechtelijke autoriteiten en andere partners teneinde een bijdrage te leveren aan de strijd tegen ernstige criminaliteit.
- ▶ Wij bevorderen de uitvoering en de correcte toepassing van rechtsinstrumenten voor justitiële samenwerking en dragen bij aan de verdere ontwikkeling daarvan.
- ▶ Wij passen de beginselen van behoorlijk bestuur, kosteneffectiviteit, efficiëntie, leiderschap en transparantie toe en vertrouwen daarbij op de professionaliteit en betrokkenheid van ons personeel en een optimaal beheer van personele middelen.

1.2. Nationale vertegenwoordigingen, het College, verbindingsmagistraten uit niet-lidstaten

1.2.1. Samenstelling

Eurojust bestaat uit 28 nationale leden, die door elk van de lidstaten overeenkomstig het eigen rechtstelsel zijn gedetacheerd. De ambtstermijn van de nationale leden bedraagt ten minste vier jaar. De standplaats van de nationale leden is het hoofdkantoor van Eurojust in Den Haag.

Daarnaast worden de meeste nationale leden bijgestaan door een adjunct en een medewerker. Alle huidige nationale leden, adjuncten en medewerkers zijn procureur/officier van justitie of rechter.

Eind 2013 waren er bij de nationale vertegenwoordigingen 65 vertegenwoordigers werkzaam. 44 van hen waren gestationeerd bij Eurojust. 25 van de 28 nationale leden waren gestationeerd in Den Haag, alwaar ze werden bijgestaan door 19 plaatsvervangende nationale leden en 18 medewerkers, van wie er respectievelijk 9 en 11 bij Eurojust waren gestationeerd. Elf nationale deskundigen waren door hun lidstaat gedetacheerd bij hun nationale vertegenwoordiging. In totaal hebben de nationale vertegenwoordigingen in 2013 1 576 zaken geregistreerd.

De nationale leden vormen het College van Eurojust. Dit is verantwoordelijk voor de organisatie en werking van Eurojust. Voorzitter van Eurojust is Michèle Coninx, nationaal lid voor België. In 2013 werden Francisco Jiménez-Villarejo, nationaal lid voor Spanje, en Ladislav Hamran, nationaal lid voor Slowakije, benoemd tot vicevoorzitter.

Eurojust wordt bijgestaan door een administratieve afdeling die wordt geleid door een administratief directeur en onderdak biedt aan de secretariaten van het Europees Justitieel Netwerk, het JIT-netwerk en het Genocide-netwerk.

Voorts is sinds 2005 een Noorse verbindingsmagistraat bij Eurojust gestationeerd. Sinds 2007 is bij Eurojust een verbindingsmagistraat uit de Verenigde Staten gestationeerd; een nieuwe benoeming wordt binnenkort verwacht.

1.2.2. Terreinen, taken en bevoegdheden

De algemene bevoegdheid van Eurojust bestrijkt dezelfde terreinen als die waarvoor Europol ten alle tijde bevoegd is, zoals terrorisme, drugshandel, mensenhandel, valsemunterij, witwaspraktijken, computercriminaliteit,

vermogensdelicten inclusief fraude en corruptie, strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden, milieumisdrijven en deelname aan een criminele organisatie. Daarnaast kan Eurojust op verzoek van een bevoegde nationale autoriteit bijstand verlenen bij onderzoek en vervolging inzake andere soorten strafbare feiten. In het algemeen behandelt Eurojust verzoeken waarbij meerdere lidstaten betrokken zijn, maar zij kan ook bijstand verlenen in zaken waarbij slechts één lidstaat en een niet-lidstaat of één lidstaat en de Europese Unie betrokken zijn.

De voornaamste taken van Eurojust behelzen het bevorderen en verbeteren van de coördinatie van opsporing en vervolging in de lidstaten, het verbeteren van de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten en het op enigerlei wijze ondersteunen van de nationale autoriteiten bij onderzoek en vervolging. Eurojust kan optreden via een of meer nationale leden of als college. Bij de uitoefening van zijn taken kan Eurojust de bevoegde nationale instanties verzoeken:

- ▶ met betrekking tot bepaalde feiten een onderzoek of vervolging in te stellen;
- ▶ te aanvaarden dat een van hen beter in staat is een onderzoek of vervolging in te stellen;
- ▶ een en ander af te stemmen, bijv. door een JIT op te richten;
- ▶ alle gegevens te verstrekken die Eurojust nodig heeft om zijn taken te verrichten; en/of
- ▶ speciale onderzoeksmaatregelen te treffen, of alle andere voor de opsporing of de vervolging gerechtvaardigde maatregelen te treffen.

Daarnaast kan Eurojust op verzoek van de bevoegde nationale instanties helpen om in afzonderlijke gevallen jurisdictiegeschillen op te lossen en herhaaldelijke weigeringen of problemen op het punt van de uitvoering van verzoeken om justitiële samenwerking te verhelpen door aan de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten niet-bindende adviezen uit te brengen.

De nationale leden oefenen tevens de bevoegdheden uit waarover zij beschikken in hun hoedanigheid van bevoegde nationale instanties die overeenkomstig het eigen rechtstelsel optreden. De meeste nationale leden zijn bevoegd om verzoeken om samenwerking in ontvangst te nemen, door te zenden, de uitvoering ervan te vergemakkelijken en hierop toe te zien, alsmede om dienaangaande aanvullende informatie te verstrekken. Daarnaast kunnen met instemming van een nationale autoriteit de volgende bevoegdheden worden uitgeoefend: het verstrekken en ten uitvoer leggen van verzoeken om justitiële samenwerking, het in hun lidstaat gelasten van onderzoeksmaatregelen die als nodig worden aangemerkt tijdens een door Eurojust belegde coördinatievergadering, alsmede het toestaan en coördineren van gecontroleerde afleveringen. In dringende gevallen zijn de meeste nationale leden gerechtigd om gecontroleerde afleveringen in de eigen

lidstaat toe te staan en te coördineren en verzoeken om justitiële samenwerking uit te voeren. De meeste nationale leden zijn gerechtigd om aan JIT's deel te nemen.

OCC De nationale vertegenwoordigingen van Eurojust zijn 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar. In het geval van dringende verzoeken en overeenkomstig artikel 5 bis van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust kan de OCC buiten de reguliere kantooruren verzoeken om bijstand van nationale autoriteiten in ontvangst nemen en behandelen. In juni 2011 liet Eurojust een oproepbeheersysteem installeren dat oproepen doorstuurt naar de OCC-vertegenwoordiger van de desbetreffende nationale vertegenwoordiging, met wie de oproeper in zijn eigen taal kan praten. De OCC-vertegenwoordiger kan vervolgens de juiste maatregelen treffen en bijvoorbeeld contact opnemen met de OCC-vertegenwoordiger van een andere nationale vertegenwoordiging.

1.2.3. Bestuur en werkwijzen

De bestuurlijke organisatie van Eurojust is hybride van opzet. De nationale leden, die zijn benoemd door de nationale autoriteiten en de status hebben waarover zij krachtens het nationale recht beschikken, werken samen met EU-personeel dat onder leiding van een administratief directeur staat. De activiteiten van Eurojust vallen uiteen in drie hoofdcategorieën die nauw met elkaar samenhangen:

- ▶ **behandelde zaken:** de door de nationale vertegenwoordigingen en het College uitgevoerde activiteiten in verband met de inhoudelijke behandeling van zaken, de hoofddoelstelling van Eurojust overeenkomstig artikel 85, lid 1, VWEU. De term heeft betrekking op zaken die verband houden met strafrechtelijk onderzoek dat op verzoek van nationale autoriteiten door Eurojust wordt ingesteld en op zaken die zijn gebaseerd op informatie die met name is ontvangen van de lidstaten, Europol en OLAF;
- ▶ **beleidswerkzaamheden:** activiteiten die een institutionele of een procesgerichte benadering vergen in de hele organisatie. Deze werkzaamheden vallen uiteen in twee groepen: enerzijds behelzen zij het opstellen van beleidslijnen en richtsnoeren om de operationele werkzaamheden van Eurojust in goede banen te leiden, en anderzijds het ontwikkelen van producten als strategieverslagen, onderzoeken in verband met behandelde zaken, beleidsdocumenten, adviezen over ontwerpen voor wetgevingsinstrumenten, het uitvoeren van strategische projecten die zijn gericht op specifieke domeinen van justitiële samenwerking met het oog op een analyse van de door Eurojust behandelde zaken, het aanwijzen van terreinen waarop verbetering geboden is en het bevorderen van goede praktijken op het gebied van justitiële samenwerking;
- ▶ **administratieve werkzaamheden:** hiermee worden administratieve taken bedoeld als financieel beheer, organisatie en beheer van de administratieve ondersteuning en andere diensten waarmee indirecte steun wordt verleend bij de behandeling van zaken.

Functies van het College Het College heeft praktische maatregelen getroffen om de tijd die het College aan operationele werkzaamheden besteedt uit te breiden en zijn betrokkenheid bij administratieve zaken te beperken. In 2011 heeft het College zijn werkzaamheden op het gebied van operationele zaken tijdens zijn plenaire vergaderingen uitgebreid. In 2012 heeft het College zijn werkwijze en werking verfijnd, waardoor het in 2013 doelmatiger en doeltreffender kon werken. Bij Eurojust wordt in de regel dan ook onderscheid gemaakt tussen operationele vergaderingen en bestuursvergaderingen van het College.

De teams van het College Bij het voorbereiden van zijn werkzaamheden en het nemen van besluiten krijgt het College hulp van negen teams. Deze teams worden gevormd door leden van het College die zich vrijwillig aanmelden op basis van hun expertise op diverse gebieden. De onderverdeling van de teams van het College vormt een afspiegeling van de voornaamste werkterreinen van het College.

Het voorzittersteam Het voorzittersteam staat de voorzitter bij het vervullen van zijn taken bij en bestaat uit twee vicevoorzitters. De administratief directeur vervult een ondersteunende rol. De voorzitter houdt toezicht op het dagelijks beheer door de administratief directeur en geeft leiding aan de werkzaamheden van het College. In overeenstemming met het reglement van orde van Eurojust roept de voorzitter de vergaderingen van het College bijeen, zit hij deze voor, vertegenwoordigt hij Eurojust en ondertekent hij alle officiële correspondentie namens het College. Het voorzittersteam coördineert en waarborgt een vanuit operationeel, beleidstechnisch en beheerstechnisch oogpunt coherente aanpak van de werkzaamheden van het College.

1.2.4. Opleiding

Europees netwerk voor justitiële opleiding Overeenkomstig het memorandum van overeenstemming van 2008 tussen Eurojust en het ENJO werd de samenwerking tussen Eurojust en het ENJO op het gebied van justitiële opleidingen voortgezet. Acht procureurs/officiëren van justitie/rechters uit Oostenrijk, Bulgarije, Italië, Spanje en Polen hebben deelgenomen aan lange stages bij Eurojust en waren betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden van de nationale vertegenwoordigingen van hun landen van

herkomst. Daarnaast namen de leden van de nationale vertegenwoordigingen actief deel aan twee ENJO-seminars over *internationale justitiële samenwerking in strafzaken in de praktijk*. In de seminars werd nader ingegaan op wederzijdse rechtshulp en de uitvoering van EAB's waarbij Frankrijk, Roemenië en Italië (maart, Parijs) respectievelijk Finland, Zweden en Portugal (april, Lissabon) betrokken waren. Voorts ondersteunde Eurojust de JIT-opleiding van Cepol/ENJO in september.

Cepol Overeenkomstig het memorandum van overeenstemming van 2009 tussen Eurojust en Cepol is de samenwerking op opleidingsgebied versterkt. Eurojust heeft zijn deelname aan de cursussen en webinars van Cepol voorgezet. Verder werd de laatste hand gelegd aan het gemeenschappelijk Eurojust-curriculum en werd dit voorgelegd aan de raad van bestuur van Cepol.

1.2.5. ENCS en de *fiches suédoises*

ENCS Het opzetten van nationale coördinatiesystemen in de lidstaten beoogt het coördineren van de werkzaamheden van de voornaamste nationale spelers in de justitiële samenwerking, zoals de nationale correspondenten voor Eurojust en voor het EJV alsook de vertegenwoordigers van andere relevante netwerken, zoals het JIT- en het Genocide-netwerk. Het ENCS heeft onder meer tot taak de uitwisseling van informatie tussen Eurojust en de lidstaten te ondersteunen door erop toe te zien dat het CMS van Eurojust de informatie op een doelmatige en betrouwbare manier ontvangt. Verder bevordert het de verdeling van zaken tussen Eurojust en het EJV en onderhoudt het nauwe betrekkingen met de nationale Europol-eenheden. De implementatiegraad van de nationale coördinatiesystemen voor Eurojust verschilt van lidstaat tot lidstaat, maar ook in 2013 werd er op dit gebied vooruitgang geboekt.

Fiches suédoises Eurojust ondersteunt de implementatie van de 28 nationale coördinatiesystemen door het verstrekken van de zogeheten *fiches suédoises*, een instrument dat specifieke informatie over het ENCS biedt. De *fiches suédoises* geven een overzicht van de structuur en samenstelling van het ENCS in de afzonderlijke lidstaten en worden door Eurojust geregeld bijgewerkt.

1.3. Administratie van Eurojust

In dit gedeelte komen de administratieve ontwikkelingen in 2013 aan bod. De werkzaamheden van het College worden ondersteund door de administratie, die wordt geleid door de administratief directeur.

Eind 2013 telde de administratie 230 personeelsleden: 203 tijdelijke functionarissen en 27 arbeidscontractanten. Voorts zijn er bij de administratie van Eurojust drie nationale deskundigen gedetacheerd. Raadpleeg het

activiteitenverslag voor 2013 van de administratief directeur van Eurojust voor nadere informatie over het administratief beheer en de ontwikkelingen.

Uitvoeringsgraad van de begroting In 2013 steeg de uitvoeringsgraad van de begroting tot 99,6 % (32,2 miljoen van 32,4 miljoen EUR), de hoogste uitvoeringsgraad van Eurojust tot nu toe. Het gemiddelde voor de afgelopen vier jaar bedroeg 97,8 %. Ook het betalingsuitvoerings-

percentage was met 86,8 % in 2013 hoger dan het gemiddelde voor de afgelopen vier jaar (82,8 %).

Financiële steun aan JIT's In 2013 kwam er een eind aan het tweede JIT-financieringsproject, dat gebaseerd was op een subsidie die in het kader van het programma ter preventie en bestrijding van criminaliteit (ISEC) werd ontvangen van de Europese Commissie. Dit project stelde Eurojust in staat om tussen oktober 2010 en september 2013 steun te verlenen aan 95 verschillende JIT's die tussen 22 lidstaten waren opgezet. In september 2013 heeft Eurojust zich ertoe verbonden om de continuïteit van de financiële steun aan JIT's te waarborgen door deze vanuit zijn gewone begroting te financieren. Ter versterking van de consistentie tussen de diverse projecten die door de organisatie worden uitgevoerd met betrekking tot JIT's, is het beheer van de JIT-toelagen toegewezen aan het secretariaat van het JIT-netwerk.

Human resources De personeelsbezetting voor 2013 bedroeg 95,3 %. De overige ambten zullen in het eerste kwartaal van 2014 worden afgehandeld. Vanwege de noodzaak om het aantal ambten in 2014 terug te brengen en met het oog op de bezuinigingen eind 2014, kunnen echter niet alle vacatures worden gevuld. Er is een project gestart om ervoor te zorgen dat de noodzakelijke verlaging van het aantal ambten (die het gevolg is van een begrotingsbesluit van de EU-instellingen) kan worden uitgevoerd zonder dat bestaande contracten met Eurojust-personeel moeten worden beëindigd.

Structuur van de administratie In 2013 werd de herstructurering van de administratie afgerond. Daarbij werden onder meer procedures voor de herwaardering van functies en voor aanwerving op basis van vergelijkend onderzoek toegepast, wat de bijna volledige personeelsbezetting verklaart.

Definitief onderkomen voor Eurojust De nieuwe gebouwen van Eurojust komen te liggen in de 'Internationale Zone' van Den Haag, aan de Jan Willem Frisolaan, op loopafstand van andere internationale organisaties en Europol. Het definitieve ontwerp is in 2013 goedgekeurd en de technische specificaties werden in december 2013 ter beoordeling aan het gastland en Eurojust voorgelegd. De gemeente Den Haag heeft de bouwvergunning inmiddels goedgekeurd. Naar verwachting wordt in de zomer van 2014 met de bouw begonnen. De oplevering wordt verwacht in december 2016, zodat Eurojust er begin 2017 zijn intrek kan nemen.

Samenwerking met JBZ-instanties Eurojust nam deel aan de activiteiten van de JBZ-instanties, die in 2013 gericht waren op externe betrekkingen, human resources en mobiliteit, en de coördinatie van opleidingen. In samenwerking met het Europees Parlement werd in november een zichtbaarheidsevenement georganiseerd naar aanleiding van de mededeling van de Commissie over het Europees opleidingsprogramma voor rechtshandhaving, dat tot doel heeft het vermogen van de EU om de criminaliteit te bestrijden te vergroten. Eurojust ging door met het uitwisselen van zijn werkprogramma met de andere JBZ-instanties.





Van links naar rechts: Jacques Vos, Corporate Services; Mike Moulder, Begroting, Financiën en Inkoop; Vincent Jamin, Secretariaat JIT-netwerk; Alinde Verhaag, Zaakanalyse; Klaus Rackwitz, administratief directeur; Jon Broughton, Informatiemanagement; Alfredo García Miravete, Operationele Ondersteuning; Diana Alonso Blas, Gegevensbescherming; Matevž Pezdirc, Secretariaat Genocide-netwerk; Carla Garcia Bello, juridisch secretaris van het College; Claudia Trif, Human Resources; Catherine Deboyser, Juridische Dienst.

1.4. Eurojust en de netwerken van beroepsbeoefenaars

Eurojust biedt onderdak aan de secretariaten van het Europees Justitieel Netwerk, het JIT-netwerk en het Genocide-netwerk, en bevordert de interactie tussen de nationale vertegenwoordigingen en de netwerken op het gebied van hun gemeenschappelijke hoofdactiviteiten. De secretariaten maken gebruik van de administratieve middelen van Eurojust om hun diensten aan de netwerken aan te bieden. Eurojust ondersteunt tevens de activiteiten van het Adviesforum van procureurs-generaal en hoofden van het openbaar ministerie in de EU-lidstaten (het Adviesforum) en versterkt daarmee de juridische dimensie van de interneveiligheidsstrategie van de EU.

1.4.1. Europees Justitieel Netwerk

Het EIJN is ingesteld bij Gemeenschappelijk Optreden 98/428/JBZ van 29 juni 1998, dat is vervangen door Besluit 2008/976/JBZ van de Raad van 16 december 2008, als een netwerk van nationale contactpersonen ter vereenvoudiging van justitiële samenwerking in strafzaken. Het secretariaat van het EIJN is verantwoordelijk voor de administratie van het EIJN.

Gezamenlijke Task Force Eurojust-EIJN Het werk aan de gezamenlijke nota werd voortgezet. Hierin worden de door het EIJN en Eurojust verleende diensten beschreven om beroepsbeoefenaars te helpen bepalen of zaken door het EIJN of Eurojust moeten worden behandeld.

Het trio voorzitterschap van het EIJN Op 23 oktober kwamen het voorzitterschap van Eurojust, de administratief directeur en het trio voorzitterschap van het EIJN bijeen. Onderwerp van gesprek waren de versterking van de samenwerking, de EIJN-begroting voor 2014-2015 en de zesde ronde van wederzijdse evaluaties over de praktische uitvoering en werking van het herziene Besluit betreffende de oprichting van Eurojust. Binnen het kader van de zesde, nog lopende ronde van wederzijdse evaluaties worden ook aanbevelingen gedaan aan het adres van het secretariaat van het EIJN. Eurojust heeft er bij het EIJN op aangedrongen zich te beraden op de rol van het ENCS als 'poortwachter' voor justitiële samenwerking.

Europees e-justitieportaal De website van het EIJN wordt opgenomen in het e-justitieportaal, dat bedoeld is als centraal elektronisch loket op het gebied van

justitie en een handig instrument moet vormen voor beroepsbeoefenaars.

Plenaire en regionale vergaderingen van het EJN Er vonden twee plenaire vergaderingen plaats, waarop de contactpersonen van het EJN ervaringen konden uitwisselen en praktische en juridische moeilijkheden konden bespreken waarmee de lidstaten op het gebied van internationale justitiële samenwerking in strafzaken werden geconfronteerd. Eurojust was vertegenwoordigd bij deze bijeenkomsten. De 40e plenaire vergadering van het EJN onder het Ierse EU-voorzitterschap richtte zich op de bestrijding van fraude en op praktische toepassingen van beslissingen tot bevrozing en confiscatie. De 41e plenaire vergadering van het EJN onder het Litouwse EU-voorzitterschap richtte zich op de samenwerking tussen het EJN en niet-lidstaten, waaronder de landen van het Oostelijk Partnerschap van de EU. Het EJN bevordert tevens regionale vergaderingen teneinde meer de aandacht te richten op problemen van specifiek regionale aard. Vaak worden vertegenwoordigers van de betrokken nationale vertegenwoordigingen uitgenodigd om deze regionale vergaderingen bij te wonen.

1.4.2. JIT-netwerk

Het netwerk van nationale JIT-deskundigen werd in 2005 in het leven geroepen om de uitwisseling tussen de lidstaten van informatie en goede praktijken met betrekking tot JIT's te bevorderen. Het secretariaat van het netwerk is sinds 2011 ondergebracht bij Eurojust, hetgeen een bevestiging vormt van de behoefte aan interactie en complementariteit tussen het netwerk en Eurojust.

Beperkt toegankelijk platform Het beperkt toegankelijk platform van het JIT-netwerk werd officieel geopend in de marge van de 9e jaarvergadering (op 27 en 28 juni). Dit instrument, een onderdeel van de website van Eurojust dat alleen toegankelijk is voor daartoe aangewezen nationale deskundigen, is bedoeld als platform voor de communicatie tussen de deskundigen en ter ondersteuning van de uitwisseling van kennis, goede praktijken en geleerde lessen. Zodra het instrument volledig operationeel is, moet het de toegang van beroepsbeoefenaars tot relevante praktische juridische informatie vergemakkelijken teneinde het oprichten en het efficiënt functioneren van JIT's te vereenvoudigen.

Evaluatieformulier De deskundigen hebben hun goedkeuring gehecht aan de indeling en de inhoud van een model voor de evaluatie van JIT's, dat is gebaseerd op een voorstel van het secretariaat van het JIT-netwerk. Dit formulier heeft tot doel beroepsbeoefenaars die betrokken zijn bij de evaluatie van het JIT-instrument te helpen bij het beoordelen van het JIT en de behaalde resultaten (zie hoofdstuk 4, 'Bijzonder aandachtspunt van Eurojust in 2013: evaluatie van JIT's').

JIT-financiering Met ingang van 1 september 2013 heeft Eurojust besloten de steun aan JIT-activiteiten in het vervolg vanuit de reguliere begroting te financieren. Het secretariaat van het JIT-netwerk is verantwoordelijk voor de verdere afwikkeling van de JIT-financiering (zie paragraaf 2.4, 'Eurojust en JIT's').

Jaarlijkse bijeenkomst De jaarlijkse bijeenkomst stelt de nationale deskundigen en de nationale leden, adjuncten en medewerkers van Eurojust in de gelegenheid kwesties van gemeenschappelijk belang te bespreken die verband houden met JIT's. Dit jaar werden tijdens de workshops problemen besproken in verband met de uitwisseling van operationele informatie en de toelaatbaarheid van bewijs. Uitgangspunt hierbij was een echte zaak waarbij Eurojust ondersteuning had verleend.

1.4.3. Genocide-netwerk

Het Europees netwerk van contactpunten voor de opsporing en vervolging van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven (het Genocide-netwerk) werd ingesteld bij Besluit 2002/494/JBZ van de Raad en bevestigd door Besluit 2003/335/JBZ van de Raad. Het secretariaat van het Genocide-netwerk is opgericht in juli 2011 om de nauwe samenwerking tussen de nationale autoriteiten te verzekeren bij het onderzoeken en vervolgen van deze misdaden. Door op te treden als gastheer voor de bijeenkomsten van het Genocide-netwerk en het secretariaat van het Genocide-netwerk biedt Eurojust een uniek forum waar beroepsbeoefenaars elkaar kunnen ontmoeten, kunnen overleggen, informatie, goede praktijken en ervaringen kunnen uitwisselen alsook kunnen samenwerken en elkaar kunnen bijstaan bij de opsporing en de vervolging.

Strategische ontwikkelingen De activiteiten in de Europese Unie omvatten besprekingen binnen de Raad ter verhoging van de doelmatigheid van de bestrijding van straffeloosheid en ter versterking van het onderzoek naar en de vervolging van ernstige internationale criminaliteit door middel van een alomvattende strategie en een plan voor operationele acties voor de EU-instellingen en -lidstaten.

Beperkt toegankelijk platform Het secretariaat van het Genocide-netwerk heeft een beperkt toegankelijk gedeelte van de website gelanceerd, waar leden informatie kunnen raadplegen en kunnen communiceren binnen een vertrouwelijke omgeving.

Jaarlijkse vergaderingen Eurojust trad op als gastheer voor de 14e en de 15e vergadering van het Genocide-netwerk. Aan beide vergaderingen werd deelgenomen door beroepsbeoefenaars uit bijna alle lidstaten en hun ambtgenoten uit Canada, Noorwegen,

Zwitserland en de Verenigde Staten, het Internationaal Strafhof (ICC) en internationale *ad-hoc* straftribunalen, het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) en Interpol, alsook door vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. Tijdens beide vergaderingen bespraken leden van het Genocide-netwerk het belang van de onderzoekscommissies van de Verenigde Naties en hun bijdrage aan de bestrijding van straffeloosheid van personen die de mensenrechten schenden, en besteedden zij aandacht aan zaken die verband houden met de functionele immuniteit, de persoonlijke immuniteit en de immuniteit van speciale missies, die mogelijk strijdig zijn met de strafrechtelijke aansprakelijkheid van het individu. Voorts werd nader ingegaan op de uitgebreide ervaring die Kroatië heeft opgedaan bij de vervolging van oorlogsmisdaden en de samenwerking met niet-lidstaten. Een belangrijk onderwerp van de analyse van het Genocide-netwerk betrof de manier waarop ervoor kan worden gezorgd dat bedrijven die ernstige internationale misdrijven plegen, deze steunen, daarbij behulpzaam zijn of daarvan profiteren, ter verantwoording kunnen worden geroepen.

Themaseminar Eurojust was gastheer voor een seminar getiteld *Connecting Victims and Witnesses of International Crimes to National Criminal Justice Authorities* (Slachtoffers en getuigen van internationale misdrijven in verbinding stellen met de nationale justitie), dat werd georganiseerd door het maatschappelijk middenveld en het secretariaat van het Genocide-netwerk.

1.4.4. Adviesforum

Het Adviesforum werd in 2010 ingesteld om de juridische dimensie van de interneveiligheidsstrategie van de EU te versterken, ervaringen en goede praktijken op het gebied van ernstige en georganiseerde misdaad uit te wisselen, onder meer met betrekking tot het gebruik van instrumenten voor justitiële samenwerking, en een bijdrage te leveren aan wetgevende initiatieven die op EU-niveau worden genomen. Eurojust biedt niet alleen administratieve en financiële ondersteuning maar levert ook inhoudelijke bijdragen ter voorbereiding van de bijeenkomsten van het Adviesforum.

Bijeenkomsten van het Adviesforum In 2013 organiseerde Eurojust twee vergaderingen van het Adviesforum, een in april onder het Ierse EU-voorzitterschap en een in december onder het Litouwse EU-voorzitterschap.

Tijdens de bijeenkomst van april beraadde het Adviesforum zich op de conclusies van de workshop *The proposed European Public Prosecutor's Office: How will it work in practice?* De workshop was onderverdeeld in vier werkgroepen, waarin aandacht werd besteed aan een specifiek onderdeel of relevant aspect van de werkzaamheden van het EPPO. Daarnaast besprak het Adviesforum de rol van het slachtoffer in de strafprocedure en werden ervaringen hieromtrent uitgewisseld in verband met de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2012/29/EU van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten.

Tijdens de vergadering van het Adviesforum in december werd de nieuwe ontwerpverordening over Eurojust besproken en werd van gedachten gewisseld over manieren waarop de werkzaamheden van Eurojust verder kunnen worden verbeterd. Daarnaast werd opnieuw aandacht besteed aan de werking en oprichting van het EPPO en de bijzondere relatie tussen Eurojust en het EPPO op het gebied van operationele zaken. Tot slot voerden de deelnemers een debat over de toekomstige ontwikkeling op JBZ-gebied en lieten zij zich informeren over de interne veiligheidsstrategie van de EU en de EU-beleidscyclus 2014-2017, met inbegrip van de activiteiten van Eurojust op dit terrein.

De conclusies van de vergadering van het Adviesforum van 14 december 2012, een samenvatting van de antwoorden op de vragenlijst over PIF-delicten (8151/13), de conclusies van de vergadering van 26 april 2013 alsmede een samenvatting van de antwoorden op de vragenlijst over het EPPO (11628/13), werden toegezonden aan de EU-instellingen en gepubliceerd als documenten van de Raad.

De conclusies van de vergadering van het Adviesforum van 13 december 2013 zullen begin 2014 worden voorgelegd aan de werkgroepen van de Raad.



Werking van Eurojust

2.1. Coördinatievergaderingen van Eurojust

In 2013 hield Eurojust 206 coördinatievergaderingen. Frankrijk (45), Italië (23), het Verenigd Koninkrijk (15) en Duitsland (14) waren de voornaamste organisatoren, terwijl Nederland (56), Duitsland (51), Spanje (45), België (43) en het Verenigd Koninkrijk (33) het vaakst werden aangezocht om deel te nemen. Europol nam aan 75 van dergelijke vergaderingen deel. Van de 64 coördinatievergaderingen waarbij niet-lidstaten betrokken waren, had het merendeel betrekking op Zwitserland (15) en Noorwegen (12), gevolgd door de Verenigde Staten (9). Vijf coördinatievergaderingen werden gehouden in niet-lidstaten (Zwitserland (2), Bosnië en Herzegovina (1), de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (1) en Turkije (1)).

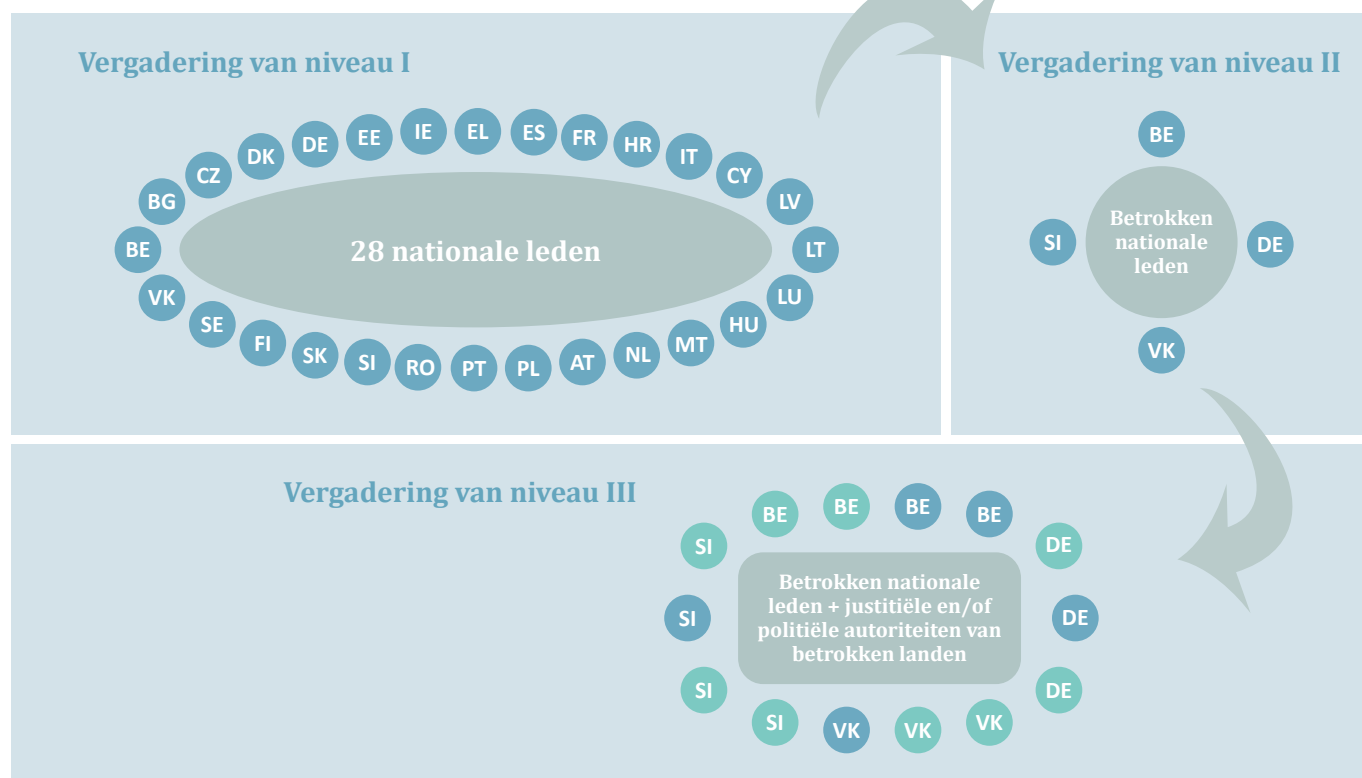
(Mobiele) criminele organisaties waren de voornaamste misdrijfsoort die werd besproken tijdens de coördinatievergaderingen (66), gevolgd door zwendel en fraude (60), drugshandel (56), witwaspraktijken (49) en mensenhandel (24).

Aan de coördinatievergaderingen van Eurojust nemen politieke en gerechtelijke autoriteiten van lidstaten en niet-lidstaten deel. De vergaderingen maken het mogelijk om strategisch, goed ingelicht en gericht op te treden tegen grensoverschrijdende criminaliteit en de juridische en praktische problemen op te lossen die het gevolg zijn van de verschillen tussen de dertig bestaande rechtsstelsels in de Europese Unie. Eurojust stelt zich als coördinator proactief op en stelt zijn faciliteiten, met inbegrip van een vergoeding van de reis- en verblijfskosten

ten voor ten hoogste twee deelnemers per staat, vertaaldiensten en expertise op het gebied van internationale justitiële samenwerking in strafzaken ter beschikking van nationale autoriteiten die zich bezighouden met de bestrijding van ernstige grensoverschrijdende criminaliteit. Eurojust biedt tevens de mogelijkheid om videoconferenties en coördinatievergaderingen te houden buiten Eurojust om de beschikbare middelen optimaal te benutten en tegemoet te komen aan de behoeften van de beroepsbeoefenaars.

De vroegtijdige en doelmatige uitwisseling van informatie via de coördinatievergaderingen van Eurojust stelt de lidstaten in staat onderzoeken in te stellen, mogelijk gelijktijdig plaatsvindende procedures te identificeren en verbanden met zaken in andere lidstaten te ontdekken. Gangbare problemen in verband met het *ne bis in idem*-beginsel en jurisdictiegeschillen kunnen worden voorkomen en er kunnen afspraken worden gemaakt over de overdracht van vervolging. Tevens kunnen er onderzoeksactiviteiten, zoals de oprichting van een JIT of een coördinatiecentrum, worden gepland of kan de uitvoering van verzoeken om wederzijdse rechtshulp worden gevolgd. Tijdens de coördinatievergaderingen kunnen bevoegde nationale instanties van de betrokken landen rechtstreeks overleggen over de juridische eisen en procedurekwesties in verband met, bijvoorbeeld, onderzoeksmaatregelen en dwangmiddelen, bevriezing en confiscatie van de opbrengst van misdrijven alsook openbaarmakingsverplichtingen.

Operationele coördinatievergaderingen - voorbeeld



BTW-fraude - voorbeeld

Een Franse dochteronderneming van een internationaal bedrijf dat geregistreerd is op de Britse Maagdeneilanden en gevestigd is in Dubai (onderdeel van de Verenigde Arabische Emiraten - VAE), nam deel aan de handel in koolstofemissierechten. Het bedrijf kocht koolstofemissierechten van drie Franse handelaren. De facturen (incl. BTW) van twee van de handelaren werden betaald vanaf rekeningen in Hongkong. Geen van de handelaren stelde de Franse belastingdienst op de hoogte van de BTW die was geïnd op de wederverkoop van de emissierechten. Zij hielden zich daarmee niet aan hun wettelijke en fiscale verplichtingen. De Franse dochteronderneming genoot een belastingkrediet ter hoogte van het aan de belastingdienst af te dragen BTW-saldo – op basis van twijfelachtige facturen – en profiteerde derhalve onrechtmatig van belastingaftrek ten nadele van de Franse schatkist. Op grond van het tijdens het onderzoek naar dit bedrijf en zijn vertegenwoordigers verzamelde bewijs is vastgesteld dat er grootscheepse BTW-fraude is gepleegd door en ten voordele van de Franse dochteronderneming of bovengenoemd internationaal bedrijf dat zijn belangen in Frankrijk vertegenwoordigde. Uit vergelijkbaar onderzoek in Nederland naar een Nederlandse handelaar in koolstofemissierechten kwam naar voren dat dit bedrijf deel uitmaakte van een BTW-carrousel en dat enkele van de verdachten lid waren van een criminele organisatie die BTW-fraude pleegde in diverse lidstaten. Er bleek een verband tussen beide onderzoeken te bestaan.

Coördinatie door Eurojust In 2011 werd Eurojust om ondersteuning gevraagd en werd er een JIT opgericht tussen Frankrijk en Nederland. In oktober 2013 was de zaak in een ver gevorderd stadium en werd er een coördinatievergadering gehouden over de te volgen strategie bij de vervolgingen in beide lidstaten. Het verkregen bewijs wees erop dat de hoofdverdachten vanuit Dubai opereerden en dat de geldstroom via tussenrekeningen in Hongkong uiteindelijk in Dubai terecht kwam. Ten tijde van de vergadering waren bijna alle verzoeken om wederzijdse rechtshulp in Spanje, Duitsland, Portugal en Hongkong uitgevoerd. De Franse autoriteiten overwogen de uitvaardiging van verzoeken om wederzijdse rechtshulp aan de VAE teneinde verdachten te horen en activa te confisqueren die zich vermoedelijk daar bevonden. Frankrijk en Nederland beschikten beide over voldoende bewijs om tot vervolging van de hoofdverdachte over te gaan.

Gelijktijdige vervolgingen Waar het met name om draaide was de vraag of de hoofdverdachte na zijn aanhouding kon worden vastgehouden. In Frankrijk was de waarschijnlijkheid groot dat de hoofdverdachte in afwachting van zijn berechting in vrijheid zou worden gesteld. De Nederlandse autoriteiten waren ervan overtuigd dat er voldoende bewijs was verzameld en dat de financiële schade als gevolg van het misdrijf zodanig groot was dat de rechtbank zou besluiten om de verdachte in bewaring te houden, zodat de procureurs/officieren van justitie in beide landen voldoende gelegenheid zouden hebben om ondervragingen te houden en hun werkzaamheden voort te zetten.

Tijdelijke overlevering/ondervraging van de verdachte in bewaring in andere lidstaten De deelnemende autoriteiten bespraken of de verdachte volgens de wetgeving van de betrokken lidstaten aan de andere partij mocht worden overgeleverd voor ondervraging en berechting of in bewaring kon worden gehouden tot aan zijn berechting. De partijen waren het erover eens dat de nationale wetgeving ter uitvoering van het kaderbesluit betreffende het Europees aanhoudingsbevel deze mogelijkheid bood. De deelnemende autoriteiten beraadden zich ook op de vraag of de Franse onderzoeksrechter de verdachte zou mogen ondervragen indien deze in Nederland in bewaring zou worden gehouden en of hij de formele aanklacht zou mogen opstellen op deze locatie.

Ne bis in idem Aangezien zowel Frankrijk als Nederland voornemens waren de hoofdverdachte te vervolgen wegens BTW-fraude, bespraken de deelnemende autoriteiten of dit betekende dat de verdachte tweemaal zou worden aangeklaagd voor hetzelfde delict. Zij kwamen tot de slotsom dat het in dit geval twee verschillende fraudedelicten betrof tegen twee verschillende slachtoffers in verschillende rechtsgebieden (de Franse en Nederlandse belastingdienst). Derhalve was hier geen sprake van dubbele vervolging.

Overdracht van strafvervolging De partijen waren van oordeel dat Frankrijk de vervolging formeel aan Nederland kon overdragen. In beginsel was Nederland niet bevoegd voor het delict in Frankrijk, aangezien het slachtoffer de Franse nationaliteit had en het delict was gepleegd door iemand die niet de Nederlandse nationaliteit had. De Nederlandse zaak zou echter ook vervolging wegens lidmaatschap van een criminele organisatie hebben omvat. Deze mogelijkheid diende verder te worden onderzocht door beide partijen en vergde de goedkeuring van de Franse procureur-generaal.

Verdeling van activa Tegen 2013 had het onderzoek geleid tot de bevrozing van ca. 7 miljoen USD. Confiscatie van meer activa wordt verwacht. Beide lidstaten kwamen overeen om de uiteindelijk geconfisqueerde activa evenredig te delen.

Uitwisseling van door derden verstrekte informatie De JIT-leden vroegen zich af of informatie die werd verstrekt door een land dat geen lid was van het JIT rechtmatig kon worden uitgewisseld als geldig bewijs, aangezien de uitwisseling plaatsvond tussen JIT-leden. Het feit dat de informatie slechts aan één bij het JIT betrokken partij en niet aan alle JIT-leden was verstrekt, zou problemen kunnen opleveren. De JIT-leden waren het met elkaar eens dat de ontvanger van de informatie aan de verstrekker toestemming diende te vragen om de informatie formeel met de andere bij het JIT betrokken partij te delen.

Aanhouding In overleg met de nationale autoriteiten besloten de partijen dat Frankrijk tot aanhouding van de hoofdverdachte zou overgaan, aangezien hij dat land geregeld bezocht. Er werd een zeer hoge borgsom vastgesteld. Daarop besloot Nederland een EAB uit te vaardigen, de verdachte naar Nederland over te brengen en om zijn inhechtenishouding te verzoeken. Beide landen zouden een gelijktijdige vervolging instellen. De Franse autoriteiten zouden toestemming verkrijgen om de verdachte in Nederland te ondervragen. De overdracht van strafvervolgning naar Nederland zou in een later stadium aan de orde worden gesteld. De partijen kwamen overeen de dossiers en het bewijs op basis van de JIT-overeenkomst uit te wisselen.

Door de samenwerking in deze zaak konden de drie verdachten in Frankrijk worden aangehouden. De verzoeken om wederzijdse rechtshulp die aan Hongkong, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Denemarken, Spanje en de Verenigde Staten waren gericht, werden uitgevoerd. Er werden acht personen ondervraagd in Frankrijk en Nederland, er werd een EAB uitgevaardigd tegen een hoofdverdachte wiens verblijfplaats onbekend was en er werd een coördinatievergadering gepland om de voortgang van het onderzoek te bespreken.

2.2. Coördinatiecentra van Eurojust

In 2013 werden zeven coördinatiecentra opgericht bij Eurojust. De organisatie hiervan was in handen van de volgende landen: Frankrijk (4), Italië (2) en Nederland (1). De volgende misdrijfsoorten werden onderzocht: illegale immigratie (2), drugshandel en mensenhandel (1), criminaliteit in verband met gestolen motorvoertuigen (1), namaak van producten (1), witwaspraktijken (1) en fraude (1).

Het feit dat Eurojust 24 uur per dag, zeven dagen per week beschikbaar is en de oprichting van coördinatiecentra maken de directe uitwisseling van informatie en de coördinatie van maatregelen tussen de nationale autoriteiten tijdens een gezamenlijke actiedag mogelijk.

De coördinatiecentra van Eurojust bevorderen de ondersteuning, coördinatie en onmiddellijke follow-up van inbeslagnemingen, aanhoudingen, huiszoekingen/bedrijfsdoorzoekingen, beslissingen tot bevrozing en getuigenverhoren. De toelaatbaarheid van het verkregen bewijs is van doorslaggevend belang voor het welslagen van latere gerechtelijke procedures. De coördinatiecentra van Eurojust dragen ertoe bij dat in grensoverschrijdende strafrechtzaken duurzame resultaten worden geboekt.

Fraude - voorbeeld

In februari 2012 werd in Frankrijk een complex transnationaal fraudeonderzoek ingesteld naar een vermeend 'Ponzi scheme' (een soort piramidespel). De verdachten en de betrokken bedrijven waren gevestigd in acht lidstaten alsook in Zwitserland en op de Seychellen. In heel Europa waren ca. 400 mensen het slachtoffer geworden van deze fraude. De schade werd geraamd op ten minste 23 miljoen EUR. De opbrengst werd naar bankrekeningen op de Seychellen, Malta en Cyprus doorgesluisd en in vastgoed, schepen en jachten gestoken.

Eurojust werd verzocht de uitvoering van de verzoeken om wederzijdse rechtshulp in goede banen te leiden om de verdachten

en de opbrengst van de door hen gepleegde misdrijven op te sporen en te verzoeken om ondervragingen, huiszoekingen, inbeslagnemingen en bevrozingen van activa. Er werd een coördinatiecentrum ingericht bij Eurojust ter ondersteuning van simultane acties op justitieel niveau in alle tien betrokken landen. Het was voor het eerst dat zoveel landen aan een coördinatiecentrum deelnamen en de eerste keer dat de werkzaamheden gericht waren op het gelijktijdig bevriezen van activa in zes verschillende rechtsgebieden, waaronder de Seychellen. Het coördinatiecentrum beschikte over speciale telefoonlijnen, e-mail-adressen en voorzieningen voor het houden van videoconferenties en stelde de Franse onderzoeksrechter in staat om de stand van zaken bij de nationale vertegenwoordigingen van Eurojust op de voet te volgen en zich op het moment zelf te buigen over specifieke justitiële aspecten die tijdens de gezamenlijke actiedag aan de orde kwamen. Als gevolg van deze operatie, waarbij meer dan 200 politieambtenaren werden ingezet, werden 16 mensen aangehouden en zes verdachten gehoord, werden banktegoeden ter hoogte van ca. 700 000 EUR bevroren en werden op grote schaal schepen, villa's, luxeauto's, kunstvoorwerpen en juwelen in beslag genomen.

Een vertegenwoordiger van een van de deelnemende lidstaten formuleerde het als volgt: *'(...) Eurojust voorzag in een forum waarop procureurs/officiëren van justitie en politieambten gezamenlijk en met vereende krachten een gemeenschappelijk doel nastreefden: voorkomen dat de afschaffing van de binnengrenzen in Europa ertoe leidt dat criminelen ongestoord hun gang kunnen gaan. In de strijd tegen de misdaad is geen enkel wapen zo effectief als de vastbeslotenheid van de politieke en gerechtelijke autoriteiten. Justitiële samenwerking brengt het doel een stuk dichterbij en deze operatie is daarvan een lichtend voorbeeld.'*

2.3. Informatie-uitwisseling en het CMS

Het herziene Besluit betreffende de oprichting van Eurojust verplicht de lidstaten ertoe om aan Eurojust informatie door te geven die relevant is voor de uitvoering van zijn opdracht, en stelt Eurojust in staat om zich proactiever op te stellen bij het verlenen van ondersteuning bij de behandeling van zaken en de aanpak van strafbare feiten. Eurojust heeft zijn casemanagementsysteem (CMS) aangepast om de verwerking van aanvullende soorten gegevens te vereenvoudigen en heeft technische instrumenten ontwikkeld om de gestructureerde en veilige overdracht van gegevens naar Eurojust mogelijk te maken.

2.3.1. Ontwikkeling van het CMS

Het CMS is ontworpen en ontwikkeld krachtens het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust en voldoet aan de gegevensbeschermingsregels van Eurojust. Het CMS-programma van Eurojust maakt het mogelijk de gegevens die verband houden met een zaak op een veilige manier op te slaan en te verwerken. Het CMS omvat een op maat gemaakte databank die Eurojust helpt bij het ondersteunen van de coördinatie van opsporing en vervolging doordat het de mogelijkheid biedt om verbanden te leggen en de betrokken partijen toegang biedt tot informatie over lopende onderzoeken en vervolgingen. De verwerking van persoonsgegevens wordt overeenkomstig de gegevensbeschermingsregels op haar rechtmatigheid getoetst door de functionaris voor gegevensbescherming van Eurojust en het GCO.

In 2013 is het CMS op een aantal punten sterk verbeterd. In tal van functiegebieden van het CMS zijn verbeteringen

doorgevoerd overeenkomstig de wijzigingen die op grond van het herziene Besluit betreffende de oprichting van Eurojust vereist zijn en op basis van wijzigingsverzoeken van gebruikers. Zo zijn er wijzigingen doorgevoerd op belangrijke gebieden als de functie voor het registreren en volgen van zaken, het importeren en analyseren van persoonsgegevens, het leggen van verbanden, zoekopdrachten en de verslaglegging. De naleving van de gegevensbeschermingsregels van Eurojust werd geoptimaliseerd door verbetering van de mechanismen voor logboekregistratie, kennisgeving en informatie-uitwisseling als ook door de invoering van een beveiligingsmodel dat het mogelijk maakt om de toegang tot het CMS voor interne en externe gebruikers (d.w.z. ENCS-leden en/of verbindingsmagistraten) in de toekomst te flexibiliseren. De toetreding van Kroatië maakte verdere wijzigingen noodzakelijk, zodat de nationale vertegenwoordiger van Kroatië en de overige leden van de nationale vertegenwoordiging toegang tot het systeem hebben.

2.3.2. Het gebruiksvriendelijke formulier voor artikel 13

Instrument Het gebruiksvriendelijk formulier voor artikel 13 is een gestandaardiseerd elektronisch model dat door Eurojust is ontwikkeld om de gestructureerde toezending van gegevens door de nationale autoriteiten naar Eurojust mogelijk te maken, overeenkomstig artikel 13 van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust. Het formulier is in de 24 officiële EU-talen beschikbaar. Met behulp van het formulier kunnen gegevens in het CMS

worden geïmporteerd. De overeenkomstig artikel 13 ontvangen informatie kan nieuw zijn of betrekking hebben op een lopende zaak die door de ontvangende nationale vertegenwoordiging bij Eurojust is geopend. Na registratie kan automatisch worden vastgesteld of er een verband bestaat met andere zaken. Als er een nieuw verband wordt ontdekt, wordt de nationale vertegenwoordiging hiervan in kennis gesteld. De nationale vertegenwoordiging in kwestie geeft de resultaten vervolgens door aan de autoriteit in de lidstaat die de gegevens heeft ingediend.

Evaluatie De ontwikkeling van het elektronisch instrument voor de overdracht van gegevens en de configuratie daarvan binnen het CMS zijn uitgevoerd en verder verfijnd door Eurojust. Tussen juli 2011 (omzettingstermijn) en juni 2013 ontving Eurojust 218 'artikel 13-kennisgevingen', waarvan er 89 verband hielden met een geregistreerde Eurojust-zaak. Tot dusver vertegenwoordigen de artikel 13-kennisgevingen maar een kleine fractie van de informatie die door nationale autoriteiten als onderdeel van behandelde zaken aan Eurojust wordt doorgegeven (in dezelfde periode waren bij Eurojust in totaal 2 970 zaken geregistreerd). De meest gangbare rechtsgrondslag voor het doorgeven van informatie overeenkomstig artikel 13 is lid 6 ('bijzonder ernstige zaken'), gevolgd door lid 5 ('JIT's'). Wanneer artikel 13 in alle lidstaten volledig is uitgevoerd, kan Eurojust bijvoorbeeld een overzicht geven van alle JIT's in de Europese Unie.

2.3.3. Verbindingen tussen het ENCS en het CMS

Onderzoek De technische verbinding tussen de ENCS-leden in de lidstaten en het casemanagementsysteem van Eurojust werd in 2013 verder uitgebouwd. Voortbordurend op de resultaten van het project voor netwerkconnectiviteit EJ27, waarbij de vereiste netwerkinfrastructuur

werd onderzocht, werd in het kader van het ENCS-onderzoeksproject een lijst opgesteld van potentiële ENCS-instrumenten (d.w.z. mogelijke technische oplossingen voor verbindingen tussen het ENCS en het CMS) en de opties die de voorkeur van de lidstaten genieten. In het kader van het ENCS-onderzoeksproject werd tevens gekeken naar de technische impact die de toekomstige aansluiting van externe gebruikers op het CMS en de daartoe in het CMS door te voeren verbeteringen kunnen hebben op het CMS en andere infrastructuur van Eurojust.

Toegangsmogelijkheden In juli 2013 kwam het College een gemeenschappelijke aanpak overeen met betrekking tot de toegangsmogelijkheden tot het CMS voor leden van het ENCS. Het College stelde voor de verschillende categorieën externe CMS-gebruikers verschillende niveaus vast voor de gegevensweergave en de beheersbevoegdheden met betrekking tot de gegevens in tijdelijke werkbestanden en het register. Het College zorgde ook voor de invulling van de rol van de voor de verwerking verantwoordelijke van de betrokken nationale vertegenwoordiger, overeenkomstig de wettelijke eisen en de gegevensbeschermingsregels van Eurojust.

Uitvoering De technische uitvoering van de verbindingen tussen de lidstaten en het CMS werd voortgezet. De verbindingen met Tsjechië en Letland werden in gebruik genomen. Tot nu toe zijn met vijf lidstaten verbindingen tot stand gebracht (de verbindingen met Bulgarije en Roemenië zijn sinds 2012 beschikbaar). Er zijn proefverbindingen met Finland, Hongarije en Polen tot stand gebracht en de lidstaten hebben een memorandum van overeenstemming ondertekend dat het gebruik van de verbinding regelt. Naar verwachting worden deze verbindingen begin 2014 in gebruik genomen. Het verslag van Eurojust aan de Raad en de Commissie over de uitvoeringsstatus is gepubliceerd als document 12582/13 van de Raad van 19 juli 2013.

2.4. Eurojust en JIT's

JIT's, een specifiek instrument voor grensoverschrijdende rechtshulp dat de directe uitwisseling van informatie en bewijs mogelijk maakt binnen een team en waarbij verzoeken om wederzijdse rechtshulp niet langer via de traditionele wegen hoeven te worden verzonden, behoren nog steeds tot de belangrijkste operationele instrumenten waarover rechtshandhavinginstanties en beroepsbeoefenaars beschikken.

De bijzondere rol die Eurojust in 2013 vervulde bij het oprichten en functioneren van JIT's, hield in de meeste gevallen verband met: i) het vaststellen van geschikte zaken voor JIT's; ii) het uitbrengen van advies en het verstrekken van informatie over verschillende procedurele systemen; iii) het opstellen van JIT-overeenkomsten of uitbreidingen van deze overeenkomsten en van plannen voor operationele acties; iv) de coördinatie tijdens gezamenlijke actiedagen; en v) de ondersteuning van JIT's via coördinatievergaderingen.

2.4.1. Door Eurojust behandelde zaken

Bij Eurojust of in de lidstaten georganiseerde coördinatievergaderingen bleken een nuttig instrument voor het vaststellen en volgen van de operationele doelstellingen van de JIT's, het evalueren van de gezamenlijke opsporingsactiviteiten en het vaststellen van de vervolgstappen. Deze stappen omvatten onder meer: het plannen van gelijktijdige aanhoudingen, de uitvoering en uitvoering van EAB's of verzoeken om wederzijdse rechtshulp aan niet-lidstaten, het overeenkomen van maatregelen in verband met confiscatie en door gedetacheerde leden van het JIT te ondernemen acties. Daarnaast hielp Eurojust JIT-partners overeenstemming te bereiken over de te volgen vervolgingsstrategieën. Deze moeten namelijk zo vroeg mogelijk in kaart worden gebracht, omdat zij vaak van invloed zijn op de ontwikkeling van het onderzoek.

De afgelopen jaren heeft Eurojust JIT's geholpen die zijn opgericht overeenkomstig artikel 13 van de Rechtshulpovereenkomst van 2000 of het Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 over JIT's. Vanwege de aard van de onderzoeken of de noodzaak om niet-lidstaten bij opsporingsactiviteiten te betrekken heeft Eurojust in 2013 echter tevens zijn expertise aangeboden in verband met JIT's die krachtens andere rechtsinstrumenten zijn opgericht, bijvoorbeeld het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, het Verdrag inzake wederzijdse bijstand en samenwerking tussen de douaneadministraties (Overeenkomst van Napels II) en bilaterale verdragen.

Feiten en cijfers Ook in 2013 behoorde het bieden van ondersteuning voor de oprichting en de werking van JIT's tot de belangrijkste taken van Eurojust. In de verslagperiode werden er 102 JIT's ondersteund door nationale leden. 42 hiervan werden opgericht in 2013. Nationale leden namen deel in hun hoedanigheid van nationale bevoegde instantie of namens Eurojust, overeenkomstig artikel 9 septies van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust.

Net als in voorgaande jaren hielden de JIT's zich bezig met de bestrijding van de zwaarste soorten criminaliteit, zoals drugshandel, mensenhandel, fraude en witwaspraktijken. Ook werden JIT's ingeschakeld in een toenemend aantal zaken in verband met computercriminaliteit. Daarnaast ontving Eurojust 35 kennisgevingen van lidstaten overeenkomstig artikel 13, lid 5, van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust. Zeven daarvan leidden tot de oprichting van JIT's met de hulp van Eurojust. Eurojust bood tevens ondersteuning bij de oprichting van drie JIT's waarbij niet-lidstaten betrokken waren.

Terugkerende belemmeringen Uit de in 2013 door Eurojust behandelde zaken komen bepaalde juridische en praktische problemen naar voren die de doelmatige werking van JIT's bedreigen. De volgende belemmeringen werden vastgesteld: verschillen in de formele vereisten voor de ondertekening van een JIT-overeenkomst, verschillen in rechtsstelsels, met name met betrekking tot de voorschriften voor bewijsgaring (met inbegrip van afgetapte informatie), regels met betrekking tot de toelaatbaarheid van bewijs, de openbaarmaking van informatie en de termijnen voor het bewaren van gegevens, jurisdictiegeschillen en de overdracht van strafrechtelijke procedures. Eurojust blijft zoeken naar oplossingen hiervoor en helpt beroepsbeoefenaars om deze terugkerende belemmeringen te overwinnen.

Zo doen zich bijvoorbeeld problemen voor die verband houden met verschillen in de vereisten voor het horen van getuigen, wat gevolgen kan hebben voor de toelaatbaarheid van bewijs. Een ander gangbaar probleem betreft de openbaarmaking van informatie in verband met een zaak. Omdat JIT's als groot voordeel hebben dat informatie snel kan worden uitgewisseld, moeten de leden vanaf het begin op de hoogte zijn van de mate waarin en het tijdstip waarop vertrouwelijk materiaal volgens de

Mensenhandel- voorbeeld

In een JIT in verband met mensenhandel en de confiscatie van in beslag genomen goederen was de hulp van Eurojust hoofdzakelijk gericht op de juridische afwikkeling van de zaak. De slachtoffers van mensenhandel in lidstaat A werden overeenkomstig de rechtshulpverdragen van 1959 en 2000 gehoord met de hulp van politiefunctionarissen en procureurs/officiëren van justitie uit lidstaat B, zodat hun verklaringen konden worden gebruikt bij de onderzoeken in beide lidstaten. De slachtoffers konden zodoende worden ondervraagd door hun landgenoten, die speciaal waren opgeleid om met kwetsbare slachtoffers en getuigen om te gaan. De in het kader van het JIT afgelegde verklaringen konden vervolgens door beide lidstaten worden gebruikt tijdens het onderzoek.

In het kader van dit JIT werd besloten dat de vervolging zou worden overgedragen aan lidstaat B en dat lidstaat B EAB's zou uitvoeren, die vervolgens zouden worden uitgevoerd in lidstaat A. De daders werden door lidstaat A uitgeleverd aan lidstaat B en daar berecht, samen met hun handlangers die eerder in lidstaat B waren aangehouden. Met de ondersteuning van Eurojust, dat twee coördinatievergaderingen en twee vergaderingen van niveau II organiseerde, werd het bewijsmateriaal beoordeeld, werden de strafrechtelijke procedures overgedragen en werden de EAB's uitgevoerd in het kader van het JIT. De JIT-activiteiten leidden uiteindelijk tot een veroordeling in lidstaat B. Aanvullende maatregelen in verband met de confiscatie van goederen in lidstaat A werden besproken tussen de JIT-partners bij Eurojust, wat leidde tot een geslaagde confiscatie in lidstaat A.

nationale wetgeving in de betrokken lidstaten openbaar mag worden gemaakt aan raadslieden en rechtbanken.

Rechten van de verdediging In een bepaalde mensenhandelzaak vereiste de wetgeving van een van de lidstaten dat de verdediging van de verdachten in kennis werd gesteld en de mogelijkheid kreeg aanwezig te zijn tijdens het horen van de getuigen. Anders was dit bewijsmateriaal niet voor de rechter ontvankelijk. In het andere betrokken rechtsgebied was van een dergelijke vereiste geen sprake. In de JIT-overeenkomst die met de steun van

Eurojust was ondertekend, werden de vereisten verduidelijkt, zodat de verklaringen van de getuigen werden afgenomen overeenkomstig de nationale wetgeving van de JIT-partijen.

Geheimhouding/openbaarmaking Sommige lidstaten maken gebruik van bijlagen bij de JIT-overeenkomsten ter verduidelijking van de voorwaarden voor de uitwisseling van informatie en de vertrouwelijkheidsregels (openbaarmaking). Op deze wijze kunnen de lidstaten overeenkomsten vinden tussen hun overigens verschillende wettelijke eisen. Een JIT met betrekking tot een moordzaak kwam overeen dat in beginsel onbeperkte toegang tot informatie diende te worden verschaft en informatie onbeperkt diende te kunnen worden gebruikt en uitgewisseld, tenzij een van de partijen het gebruik ervan (bijvoorbeeld als bewijsmateriaal voor de rechtbank) beperkte.

2.4.2. Jaarvergadering van JIT-deskundigen

In het kader van een permanent programma om het gebruik van het JIT-instrument te bevorderen organiseerde Eurojust samen met Europol de 9e jaarvergadering van nationale JIT-deskundigen.

De deskundigen spraken af dat in het kader van de goede praktijken een checklist moet worden opgesteld van vraagstukken die vóór de oprichting van een JIT moeten worden besproken en dat de toepasselijke regels van de deelnemende lidstaten als bijlage aan de JIT-overeenkomst moeten worden toegevoegd. De deelnemers wisten er ook op dat geregeld risicobeoordelingen met betrekking tot de uitvoerbaarheid en doelmatigheid van de oprichting van JIT's dienen te worden uitgevoerd, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de toepasselijke wetgeving in verband met openbaarmaking en vertrouwelijkheid. De conclusies van de vergadering zullen als document van de Raad worden gepubliceerd en op de website van Eurojust beschikbaar worden gesteld.

Beroepsbeoefenaars vinden de evaluatie van JIT's van groot belang voor hun werkzaamheden, omdat een dergelijke evaluatie hen in staat stelt de voordelen of de tekortkomingen van het JIT te bepalen. Eurojust erkent de meerwaarde van JIT's en ondersteunt deze actief. Raadpleeg voor meer informatie hierover hoofdstuk 4, 'Bijzonder aandachtspunt van Eurojust in 2013: evaluatie van JIT's'.

2.4.3. Financiering/financiële bijstand voor JIT's

Tussen 2010 en 2013 ondersteunde Eurojust 95 verschillende JIT's die tussen 22 lidstaten waren opgericht, en leverde het een aanzienlijke bijdrage aan de algehele ontwikkeling van JIT's in de Europese Unie.

In het kader van het tweede JIT-financieringsproject werden er twee aanvullende oproepen tot het indienen van voorstellen gedaan, in juli en september, in verband met de operationele behoeften tot eind 2013. Er werden 36 nieuwe aanvragen ontvangen, wat een bevestiging vormt van de eerder vastgestelde trends en het succes van het project. Raadpleeg voor meer informatie hierover de website van Eurojust of klik op de volgende link: <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITS-Funding/Pages/jits-funding-project.aspx>.

In 2013 kregen 34 JIT's financiële steun van Eurojust. 18 hiervan waren in de loop van dat jaar opgericht. Eurojust blijft volgend jaar JIT-activiteiten ondersteunen. Vanaf 2014 komen niet-lidstaten die partij zijn bij of deelnemen aan een JIT waarbij een of meer lidstaten betrokken zijn, voor financiering in aanmerking. In 2014 zal een gestroomlijnde procedure worden ontwikkeld en ingevoerd waarbij rekening wordt gehouden met eerdere ervaringen en feedback van de beroepsbeoefenaars.



Operationele werkzaamheden van Eurojust



3.1. Door Eurojust behandelde zaken op prioriteitsgebieden

Eurojust brengt zijn prioriteitsgebieden in overeenstemming met de door de Raad in EU-beleidscyclus 2014-2017 vastgestelde prioriteiten voor de bestrijding van georganiseerde en ernstige internationale criminaliteit. De eerste, beperkte beleidscyclus werd tussen 2011 en 2013 uitgevoerd en Eurojust paste zijn eigen prioriteiten voor deze periode in 2012 als volgt aan: drugshandel, illegale immigratie en mensenhandel, fraude, corruptie, computercriminaliteit (met inbegrip van beeldmateriaal van seksueel misbruik van kinderen), witwaspraktijken en strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden, terrorisme en mobiele criminele organisaties. Hieronder wordt nader ingegaan op de betrokkenheid van Eurojust bij de bestrijding van deze vormen van criminaliteit.

In 2013 verleende Eurojust actieve steun aan alle Empact-projecten ter ontwikkeling van de prioriteiten van de Raad.

Met het oog op de EU-beleidscyclus 2014-2017 nam Eurojust in 2013 actief deel aan de voorbereiding van strategische meerjarenplannen (MASP's) voor de negen prioriteiten die de Raad voor deze periode heeft vastgesteld en aan de omzetting van de MASP's in plannen voor operationele acties in het kader van de Empact-projecten. Teneinde een consistente benadering bij de ondersteuning van deze projecten te garanderen heeft Eurojust in september 2013 een gemeenschappelijk standpunt bepaald over de mate van betrokkenheid en het soort steun dat het voor de specifieke plannen voor operationele acties kan verlenen. Tevens zal Eurojust, op basis van voorbereidende werkzaamheden die in dit verband in 2013 zijn uitgevoerd, voor de periode 2014-2017 nieuwe prioriteiten vaststellen die aansluiten bij de prioriteiten van de Raad.

3.1.1. Drugshandel

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 263 | 239 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 59 | 56 |
| Aantal JIT's | 13 | 26 |

De meeste drugshandelzaken (184) hebben alleen op deze vorm van criminaliteit betrekking, hoewel drugshandel in 47 zaken verband houdt met georganiseerde criminaliteit en in 17 zaken met witwaspraktijken. Zweden, Frankrijk en Italië waren de voornaamste organisatoren, terwijl Spanje, Nederland en Duitsland het vaakst om medewerking werd verzocht in drugshandelzaken. Bij veruit de meeste onderzoeken naar illegale stoffen gaat het om cocaïne (113), gevolgd door cannabis (62). Hoewel het aantal behandelde zaken op dit terrein is afgenomen, was Eurojust er nauwer

bij betrokken, aangezien het aantal coördinatievergaderingen min of meer gelijk is gebleven en het aantal JIT's is verdubbeld.

In de prioriteiten van de Raad voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit tussen 2011 en 2013 wordt drugshandel op verschillende manieren aangepakt. Terwijl de strijd tegen de handel in synthetische drugs wordt aangemerkt als prioriteit op zich, worden andere drugs ondergebracht in meer algemene doelstellingen, zoals criminele organisaties die in West-Afrika en de Westelijke Balkan zijn gevestigd of het gebruik van containers voor de handel in illegale stoffen. Eurojust heeft een actieve bijdrage geleverd aan alle Empact-projecten met betrekking tot drugshandel. Met name op het gebied van het Empact-project in verband met synthetische drugs nam Eurojust in februari en juni deel aan Empact-vergaderingen, waar APAAN, een zogenaamde 'precursor' voor de productie van synthetische drugs waarvoor nog niet in alle lidstaten regelgeving bestaat, een van de meest besproken onderwerpen was.

Drugshandel - voorbeeld

De Belgische en de Spaanse politie en justitie traden, met steun van Eurojust en Europol, gezamenlijk op tegen een drugshandelnetwerk dat sinds 2007 in België, Spanje, Frankrijk, Nederland en Marokko actief was. De acties, die plaatsvonden tussen 2012 en 2013, leidden ertoe dat de organisatie in 2013 werd opgehold.

De opbrengst van de cannabishandel, een bedrag van ca. 50 miljoen EUR, werd door de criminele organisatie, waarvan de leden overwegend afkomstig waren uit Marokko, witgewassen. De criminele organisatie had contacten in Afrika die de drugs verbouwden en verwerkten, en smokkelde deze vervolgens per boot vanuit Marokko naar Spanje. Bij aankomst in Spanje werden de drugs door de leden van de criminele organisatie overgeladen en naar opslagplaatsen vervoerd of verder verspreid in Europa. Koeriers brachten het verdiende contant geld vanuit België en Frankrijk naar een winkel in lederartikelen in Málaga, die diende als dekmantel om het geld wit te wassen.

De nationale vertegenwoordigingen van België en Spanje bij Eurojust werkten nauw met el-

kaar samen en leidden de door de Spaanse en Belgische autoriteiten ingediende verzoeken om wederzijdse rechtshulp in goede banen. Ter bespoediging van de uitwisseling van informatie tussen de Belgische federale politie, de Spaanse *Guardia Civil* en Europol, werd via Eurojust een JIT opgericht.

In Spanje waren verscheidene onafhankelijke zaken geopend in verband met de inbeslagname van drugs en geld. Tijdens de coördinatievergaderingen bij Eurojust kwamen de partijen overeen deze zaken afzonderlijk van de belangrijkste zaak te behandelen om het hoofdonderzoek niet in gevaar te brengen, en de kleinere drugszaken alleen in het hoofdonderzoek op te nemen als dit onderzoek tot een positief resultaat zou leiden. De Spaanse autoriteiten zegden toe de Belgische autoriteiten waar nodig informatie te zullen verstrekken en dergelijke verzoeken niet in verband te zullen brengen met het hoofdonderzoek. Om het onderzoek beter te kunnen toespitsen kwamen de partijen tevens overeen om alleen achter de hoofdverdachten in Spanje en België aan te zullen gaan. Met hulp van Eurojust zijn de partijen erin geslaagd een obstakel in verband met het elektronisch onderscheppen van gegevens uit de weg te ruimen, dat werd veroorzaakt door verschillen in de strafvorderingswetgeving in de twee lidstaten. De procedure tegen de hoofdverdachte werd uiteindelijk door het openbaar ministerie in Brussel aan de onderzoeksrechter in het Spaanse Torrevieja overgedragen dankzij een overeenkomst die in het kader van het JIT tot stand was gebracht.

Europol ondersteunde de operatie door het verstrekken van forensische en andere rapporten waarin de verbanden en dergelijke werden geanalyseerd. Een dag van gecoördineerde actie leidde tot de aanhouding van 46 vermeende leden van de criminele organisatie. Daarnaast werden 5 301 kg cannabis, 2 visserboten, 77 voertuigen, 20 gebouwen, 5 bedrijven en 225 230 EUR aan contanten in beslag genomen. De waarde van de activa werd geraamd op 13 750 000 EUR.

Wat de EU-beleidscyclus 2014-2017 betreft, omvatten de prioriteiten van de Raad specifieke doelstellingen voor de handel in synthetische drugs en de handel in cocaïne en heroïne. In juni nam Eurojust deel aan de MASP-vergadering over synthetische drugs en de MASP-vergadering over cocaïne en heroïne. De deelname van Eurojust zorgde ervoor dat de justitiële samenwerking werd opgenomen in de strategische doelstellingen voor de komende

vier jaar. Eurojust nam ook deel aan de vergadering voor het opstellen van het plan voor operationele acties.

De onderhandelingen over een memorandum van overeenstemming tussen Eurojust en het EMCDDA werden voortgezet en de ontwerp tekst werd goedgekeurd door het College en de raad van bestuur van het EMCDDA. Eurojust leverde een bijdrage aan het verslag over de drugsmarkten in de EU, getiteld *High-level drug trafficking cases through the lens of Eurojust casework*, dat in januari door het EMCDDA werd gepubliceerd. In 2013 kwamen Eurojust en het EMCDDA tweemaal bij elkaar om ideeën uit te wisselen en gemeenschappelijke projecten te bespreken.

Op verzoek van het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC) ondersteunde Eurojust een evaluatie op hoog niveau van de tenuitvoerlegging van de *politieke verklaring en het actieplan over internationale samenwerking met het oog op een geïntegreerde strategie ter bestrijding van het wereldwijde drugsprobleem*, door materiaal te verstrekken over het strategisch project en de conferentie van Eurojust over drugshandel en JIT's, alsmede statistische gegevens over de door Eurojust behandelde zaken.

3.1.2. Illegale immigratie

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 29 | 25 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 18 | 5 |
| Aantal JIT's | 4 | 7 |

De betrokkenheid van Eurojust bij zaken die verband houden met illegale immigratie, geeft een vertekend beeld van de werkelijke toestand. Enerzijds is het aantal geregistreerde zaken in vergelijking met 2012 afgenomen, net als het aantal coördinatievergaderingen; anderzijds is het aantal JIT's bijna verdubbeld. De lidstaten Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Italië waren het actiefst bij het openen van zaken; België, Griekenland en het Verenigd Koninkrijk werden het vaakst aangezocht.

Dit soort criminaliteit was een de prioriteiten van de Raad voor de periode 2011-2013. Eurojust was vertegenwoordigd bij de Empact-vergaderingen over illegale immigratie, maar nadere betrokkenheid was niet vereist omdat in het kader van dit project was gekozen voor een administratieve aanpak en de nadruk niet op het strafrechtelijk onderzoek lag.

Voor de periode 2014-2017 is illegale immigratie opnieuw aangemerkt als een van de prioriteiten van de Raad. Eurojust nam actief deel aan de MASP-workshop over illegale immigratie voor de periode 2014-2017, die plaatsvond in juni. In oktober nam Eurojust tevens deel aan de vergadering voor het opstellen van het plan voor operationele acties voor 2014.

Illegale immigratie - voorbeeld

In juli 2012 opende Frankrijk een zaak tegen een criminele organisatie die zich bezighield met mensensmokkel. De criminele organisatie opereerde vanuit Frankrijk, België en het Verenigd Koninkrijk, en onderhield banden met Griekenland, Turkije en Nederland. De logistieke organisatie was zeer geavanceerd en complex. Daarbij werd de uitvalsbasis van Frankrijk naar België verplaatst.

De criminele organisatie liet Koerdische immigranten ca. 2 000 EUR per persoon betalen, hetzij in contanten hetzij via overschrijving naar een bank in het Verenigd Koninkrijk. Vervolgens werden de illegale immigranten opgehaald op parkeerterreinen in België en Frankrijk, waarna ze per vrachtwagen naar veerboten werden gebracht die vanuit Calais naar het Verenigd Koninkrijk vertrokken. Elke nacht werd deze operatie herhaald. Vermoedelijk is de criminele organisatie verantwoordelijk voor pogingen om dagelijks tussen de 20 en 30 illegale immigranten het Verenigd Koninkrijk in te smokkelen. Elke dag zouden naar schatting tien mensen erin slagen het land binnen te komen, wat neerkomt op ca. 4 000 illegale immigranten per jaar.

Met steun van Eurojust werden twee succesvolle coördinatievergaderingen gehouden om de zaak te beheren. Vervolgens werd er in oktober 2012 een JIT-overeenkomst getekend tussen Frankrijk en België. Het Verenigd Koninkrijk sloot zich in februari 2013 bij dit JIT aan. Het JIT werd medegefinancierd door Eurojust via het JIT-financieringsproject. In augustus 2013 werd bij Eurojust een coördinatiecentrum opgericht dat werd geleid door de nationale vertegenwoordigingen van Frankrijk, België en het Verenigd Koninkrijk. Europol verleende steun aan de zaak door in Frankrijk een mobiel kantoor te stationeren zodat informatie ter plekke kon worden geanalyseerd.

De politieke autoriteiten voerden in Frankrijk, België en het Verenigd Koninkrijk geslaagde acties uit die leidden tot de aanhouding van 36 personen, het uitvaardigen van twee EAB's en 45 huiszoekingen. De criminele organisatie werd als gevolg van deze gezamenlijke acties ontmanteld.

3.1.3. Mensenhandel

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 60 | 84 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 20 | 24 |
| Aantal JIT's | 6 | 15 |

Deze misdrijfsoort wordt bij Eurojust doorgaans behandeld als op zich staand strafbaar feit, hoewel er in een aantal zaken (21) een verband is met criminele organisaties. Seksuele uitbuiting maakt de hoofdmoot uit van de door Eurojust behandelde zaken in verband met mensenhandel (56). Net als bij drugshandel en illegale immigratie is ook hier de steun van Eurojust aan JIT's aanzienlijk toegenomen, alsook het aantal zaken. Roemenië en het Verenigd Koninkrijk openden de meeste zaken (32), en Bulgarije, Duitsland, Roemenië, Italië en Spanje werden het vaakst aangezocht.

Mensenhandel was een prioriteit van de Raad in de periode 2011-2013. Eurojust was betrokken bij een aantal activiteiten in verband met mensenhandel. In

april kreeg Eurojust bezoek van mevr. Myria Vassiliadou, EU-coördinator voor de bestrijding van mensenhandel, naar aanleiding van het strategisch project *over de actie van Eurojust tegen mensenhandel* en de goedkeuring van het *actieplan tegen mensenhandel voor 2012-2016*. Dit bezoek had tot doel de mogelijkheden te bespreken voor intensivering van de samenwerking in de strijd tegen mensenhandel tussen Eurojust en de EU-coördinator voor de bestrijding van mensenhandel.

In 2013 nam het aantal zaken in verband met mensenhandel met 40% toe ten opzichte van 2012, terwijl het in de voorgaande jaren min of meer gelijk was gebleven.

Eurojust was vertegenwoordigd bij de Empact-vergaderingen over mensenhandel. Het belang van onderzoek en opsporing kwam duidelijk naar voren in de strategische doelstellingen van de beleidscyclus 2011-2013.

In het kader van dit Empact-project werd door Nederland een zaak geopend, wat een positieve operationele ontwikkeling was. Er werden twee operationele vergaderingen gehouden bij Europol, waarna Eurojust drie coördinatievergaderingen hield en een JIT oprichtte. Daarnaast werd Eurojust als partner betrokken bij twee Empact-subprojecten: *ETUTU* (waarin Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel

Mensenhandel - voorbeeld

De districtsdirectie Maffiabestrijding van het openbaar ministerie bij het parket van Florence verzocht Eurojust om assistentie met het oog op vervolging in een zaak in verband met internationale drugshandel en mensenhandel. De meeste verdachten, die lid waren van een criminele organisatie, hadden de Albanese nationaliteit. Zij waren gevestigd in Italië, België, Nederland, Frankrijk, Zwitserland en Albanië.

Eurojust organiseerde twee coördinatie-vergaderingen, waaraan delegaties van Italië, België, Nederland, Frankrijk, Zwitserland, Albanië en Europol deelnamen. Tijdens de eerste coördinatievergadering in maart 2012 bespraken de deelnemers de uitvoering van door Italië ingediende verzoeken om wederzijdse rechtshulp en stelden zij een lijst van de contactpersonen in de diverse landen op om de samenwerking te vergemakkelijken. Tijdens de vergadering werd vastgesteld dat in de deelnemende landen diverse parallelle onderzoeken werden uitgevoerd of gepland. Tijdens de tweede coördinatievergadering een jaar later werd een gezamenlijke actiedag gepland en werd besloten om een coördinatiecentrum op te richten bij Eurojust. Europol presenteerde het kruiscontrole-rapport dat het voor deze zaak had opgesteld, en verstrekke een toelichting bij het soort ondersteuning dat het aan de coördinatiecentra bij Eurojust kon bieden. Ter vereenvoudiging van hun gezamenlijke actie kwamen de deelnemers overeen om voorafgaand aan de actiedag de verblijfplaats van de verdachten te bepalen en huiszoekingen en inbeslagname-ingen gelijktijdig uit te voeren. Deze vergaderingen leidden tot de oprichting van een coördinatiecentrum bij Eurojust in april 2013. De betrokken landen waren Italië, Albanië, België, Frankrijk en Nederland.

Eurojust zorgde ervoor dat de diverse verzoeken om wederzijdse rechtshulp doeltreffend werden gecoördineerd en verzonden via de nationale vertegenwoordigingen bij Eurojust. Om onmiddellijk operationele steun te kunnen bieden zette Europol zijn mobiele kantoor in.

Vóór de oprichting van het coördinatiecentrum werden er twee aanhoudingen verricht in Nederland en België. Als gevolg van de gezamenlijke acties die door het coördinatiecentrum werden uitgevoerd, werden er verspreid over Albanië, Frankrijk en Italië nog eens 19 personen aangehouden en werd de criminele organisatie ontmanteld.

worden opgespoord en gehoord) en *Chinese THB* (dat gericht is op het bestrijden van Chinese criminaliteit die samenhangt met mensenhandel).

Mensenhandel wordt ook voor de periode 2014-2017 beschouwd als een van de prioriteiten van de Raad. Eurojust heeft actief deelgenomen aan de MASP-vergadering over mensenhandel en aan de vergadering in november om het plan voor operationele acties voor 2014 te ontwikkelen.

3.1.4. Fraude

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 382 | 449 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 33 | 60 |
| Aantal JIT's | 11 | 21 |

Het aantal behandelde fraudezaken is opnieuw toegenomen (met 17,5%) in vergelijking met 2012; ook de coördinatievergaderingen en de deelname aan JIT's zijn geïntensiveerd. Fraude wordt overwegend gerubriceerd als enig vergrijp (314 zaken) en als niet nader omschreven ('andere vormen van fraude' - 173 zaken); het wordt gerubriceerd als zwendel in 124 zaken en als BTW-fraude in 89; een samenhang met witwaspraktijken wordt gemeld in 59 zaken en betrokkenheid van een criminele organisatie in 45. De meeste aanvragen gingen uit van Tsjechië, Portugal en Hongarije, terwijl het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Spanje het vaakst werden aangezocht.

Voor de periode 2011-2013 is fraude niet aangemerkt als prioriteit van de Raad, zij het dat fraude in de Socta is opgenomen als een van de criminele dreigingen.

Voor de periode 2014-2017 zijn accijnsfraude en MTIC-fraude toegevoegd aan de prioriteiten van de Raad. Zij zijn opgenomen onder dezelfde prioriteit, maar zijn gerubriceerd als onafhankelijke subprioriteiten, met hun eigen specifieke deskundigengroepen en verschillende vergaderingen. Eurojust was aanwezig bij de MASP-vergaderingen in juli en bij de vergaderingen voor het opstellen van het plan voor operationele acties in oktober voor de respectieve subprioriteiten.

Eurojust was actief betrokken bij het eerste jaarlijkse forum inzake financiële criminaliteit en veiligheid van het European ATM Security Team, dat op 13 en 14 juni werd gehouden in Den Haag en waar tal van onderwerpen op het gebied van het kraken en kopiëren ('skimming') van betaalkaarten en fraude werden besproken. Verder gaf Eurojust tijdens de conferentie van Europol over *de aanpak van ernstige en georganiseerde belastingcriminaliteit en met name crimineel misbruik van offshore-instrumenten* op 27 en 28 november een presentatie over de problemen met de ontneming van activa waarmee het tijdens zijn werkzaamheden wordt geconfronteerd.

Fraude - voorbeeld

De Hongaarse autoriteiten kwamen een criminele organisatie op het spoor die zich bezighield met de illegale handel in namaakmedicijnen en de illegale verspreiding van niet-geregistreerde geneesmiddelen. Deze werden ingevoerd vanuit India en China en door de criminele organisatie via internet verspreid in 76 landen, waaronder alle lidstaten, Noorwegen en Zwitserland. De namaakproducten vertegenwoordigden een totaalwaarde van 3,7 miljoen EUR.

De criminele organisatie verkocht de geneesmiddelen aan de consument via speciale websites die eruitzagen als de websites van legitieme apotheken. Er was veel vraag naar de geneesmiddelen omdat de klant zich niet door een arts hoefde te laten onderzoeken om de medicijnen te kunnen gebruiken. De goederen werden via de post naar de koper verstuurd.

Naast de hulp van Europol voor het houden van een operationele vergadering in maart 2013 vroegen de Hongaarse autoriteiten Eurojust om hulp bij het verstrekken van informatie over de zaak aan alle lidstaten en de ontvangst van informatie over parallelle onderzoeken die in de lidstaten werden gevoerd. Op die manier kon men via een van de verdachten een verband leggen met een lopend onderzoek in Estland. Daarnaast wist men een verband te leggen met procedures in Tsjechië, Frankrijk, Polen en Kroatië. De autoriteiten van Estland deden onderzoek op een locatie die werd genoemd in een expertiserapport van de Hongaarse politie, kwamen duizenden namaakpillen op het spoor en namen deze in beslag, en hielden de herverdelers aan. Tevens konden dankzij de hulp van Eurojust in deze zaak op Cyprus bankrekeningen worden bevroren.

In aansluiting op de inbeschuldigingstelling van een van de verdachten werd bij de Hongaarse rechtbank een strafprocedure ingeleid en werd de Eurojust-zaak gesloten.

3.1.5. Corruptie

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 30 | 52 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 7 | 16 |
| Aantal JIT's | 3 | 3 |

In 2013 nam het aantal corruptiezaken sterk toe (met 73%), net als het aantal coördinatievergaderingen (meer dan het dubbele). Slechts 23 zaken hebben uitsluitend betrekking op deze vorm van criminaliteit, terwijl in 22 zaken ook onderzoek wordt gedaan naar witwaspraktijken. De voornaamste verzoekende lidstaten waren Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en Letland; Duitsland, Oostenrijk, Spanje en het Verenigd Koninkrijk waren de vaakst aangezochte lidstaten.

Corruptie was geen prioriteit van de Raad voor de periode 2011-2013 en is dat evenmin voor de periode 2014-2017, maar is wel in de Socta opgenomen als een van de criminele dreigingen. Omdat de corruptiezaken een vertrouwelijk karakter hadden, is hier geen voorbeeld opgenomen. Eurojust heeft in februari een bijdrage geleverd aan het eerste EU-corruptiebestrijdingsverslag van de Europese Commissie. De bijdrage van Eurojust behelsde informatie over de inspanningen van Eurojust in de strijd tegen cor-

ruptie, de door Eurojust behandelde corruptiezaken, met inbegrip van bijzonderheden van de zaken en de betrokkenheid van niet-lidstaten, alsook over criminele activiteiten die samenhangen met corruptie en corruptiezaken die zijn geregistreerd met het oog op de oprichting van een JIT. De Commissie publiceerde het EU-corruptiebestrijdingsverslag op 3 februari 2014.

3.1.6. Computercriminaliteit

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 42 | 29 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 5 | 10 |
| Aantal JIT's | 2 | 9 |

Het aantal zaken in verband met computercriminaliteit is in vergelijking met 2012 afgenomen; het aantal coördinatievergaderingen en de betrokkenheid bij JIT's zijn daarentegen toegenomen. In de helft van deze zaken wordt computercriminaliteit behandeld als enig strafbaar feit, terwijl elf zaken samenhangen met fraude. In acht zaken is sprake van 'materiaal waarop seksueel misbruik van kinderen is te zien' en nog eens acht zaken betreffen 'phishing'. Nederland en het Verenigd Koninkrijk waren de voornaamste verzoekende

lidstaten; het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Nederland werden het vaakst aangezocht.

In de beleidscyclus 2011-2013 is computercriminaliteit opgenomen als prioriteit van de Raad, waarbij de nadruk ligt op crimineel misbruik van internet. Eurojust nam actief deel aan het Empact-project dat hiermee verband hield en woonde alle vergaderingen bij.

De prioriteiten van de Raad voor 2014-2017 beogen computercriminaliteit via drie subprioriteiten te bestrijden (seksuele uitbuiting van kinderen, cyberaanvallen en fraude met betaalkaarten), elk met een eigen deskundigengroep en afzonderlijke vergaderingen.

Eurojust kan zijn zaken categoriseren onder specifieke misdrijfsoorten die vallen binnen de algemene categorie computercriminaliteit. Eurojust nam deel aan alle MASP-vergaderingen in juni en droeg bij aan het opstellen van de plannen voor operationele acties voor 2014.

Computercriminaliteit is een vorm van criminaliteit die zich razendsnel ontwikkelt, waardoor een geïntegreerde aanpak tussen alle landen die computercriminaliteit bestrijden van cruciaal belang is. Eurojust biedt een platform voor samenwerking en justitiële coördinatie tussen opsporingsambtenaren en procureurs/officieren van justitie in zaken die verband houden met computercriminaliteit. Ter voorkoming van juridische obstakels als gevolg van verschillende rechtskaders is het van groot belang dat de verschillende gerechtelijke autoriteiten in een vroeg stadium bij het onderzoek naar computercriminaliteit worden betrokken. Het coördineren van de onderzoeken en het vergaren van (elektronisch) bewijs zijn in dergelijke zaken van doorslaggevend belang voor een geslaagde vervolging.

Raadpleeg voor informatie over de deelname van Eurojust aan EC3 paragraaf 3.3.2 ('Samenwerking met Europol en OLAF').

Computercriminaliteit - voorbeeld

Een criminele organisatie maakte met behulp van besmette computers op onrechtmatige wijze geld over van de rekeningen van klanten van overwegend Europese banken of ondernam pogingen daartoe. De criminele organisatie benadeelde klanten in zes landen: Oostenrijk, Finland, het Verenigd Koninkrijk, België, Noorwegen en Nederland. Op verzoek van de Oostenrijkse autoriteiten hielp Eurojust bij het coördineren van het onderzoek in de betrokken landen.

De criminele organisatie voerde phishing-aanvallen uit op diverse nationale banken door malware te verspreiden via internet en had het voorzien op de klanten van de banken. Wanneer bankrekeninghouders zich bij hun bankrekening aanmeldden, werden via malware transacties verricht. Daarbij werd via de actieve internetverbinding van het slachtoffer toegang verkregen tot de rekening, werd op de achtergrond een overschrijving verricht en werd een pop-upvenster weergegeven waarin gevraagd werd een TAN-code (transactieautorisatienummer) in te voeren. Door de TAN-code in te voeren verleende het slachtoffer zijn goedkeuring voor de overschrijving, waarop het geld werd overgeboekt naar tussenpersonen ('money mules') verspreid over heel Europa, die het geld onmiddellijk opnamen en het naar niet-lidstaten verzonden.

In aansluiting op een operationele vergadering van Europol in september 2012 hield Eurojust een eerste coördinatievergadering in december 2012. Op deze vergadering wisselden de betrokken landen de meest recente onderzoeksresultaten uit en bespraken zij toekomstige samenwerkingsmogelijkheden en de uitvoering van bestaande verzoeken om wederzijdse rechtshulp. Om de criminele organisatie te ontwrichten besloten de deelnemers een JIT tussen de betrokken landen, Eurojust en Europol op te richten. Het JIT had tot doel bewijs te vergaren, relevante informatie uit te wisselen, de verantwoordelijken op te sporen en het vergaarde bewijs te gebruiken om vervolging in te stellen en de opbrengsten te bevriezen en te confisqueren.

In maart werd een tweede coördinatievergadering gehouden om de JIT-ontwerpovereenkomst te bespreken. Tot slot werd in augustus een derde coördinatievergadering gehouden, die twee dagen duurde. Tijdens deze vergadering wisselden de betrokken landen informatie uit over de voortgang van het onderzoek en bespraken zij de verdere samenwerking en de details van de JIT-overeenkomst, waarbij ook Nederland toezegde zich te zullen aansluiten.

Eurojust hielp bij het opstellen van de JIT-overeenkomst tussen de zes betrokken landen. Het JIT werd gefinancierd met hulp van Eurojust. Via de coördinatievergaderingen stelde Eurojust ook zijn expertise op het gebied van de uitvoering van verzoeken om wederzijdse rechtshulp en de coördinatie van onderzoek ter beschikking. Coördinatie van het onderzoek leidde ertoe dat diverse phishing-aanvallen met elkaar in verband konden worden gebracht, enkele tussenpersonen konden worden opgespoord en verscheidene verdachten konden worden geïdentificeerd.

Computercriminaliteit - voorbeeld

Onderzoek door de Spaanse autoriteiten naar gevallen van fraude en vervalsing met andere betaalmiddelen dan contanten, met name door het klonen van creditcards door het plaatsen van elektronische afleesapparatuur op geldautomaten van banken, bracht een Bulgaars crimineel netwerk aan het licht dat gespecialiseerd was in deze vorm van fraude en opereerde vanuit Spanje en Bulgarije. De *modus operandi* van de criminele organisatie en hun handlangers bestond erin de financiële gegevens van geldautomaten in Spanje en andere lidstaten te stelen om daarmee valse creditcards of betaalpassen te maken. De gemaakte kaarten werden gebruikt om grote geldsommen op te nemen via geldautomaten in en buiten de Europese Unie.

Na een verzoek om bijstand van de Spaanse autoriteiten belegde Eurojust in april 2013 een coördinatievergadering voor de Spaanse en de Bulgaarse autoriteiten alsook Europol. Ter vereenvoudiging van de samenwerking en de uitwisseling van bewijsmateriaal tussen de betrokken partijen besloten de delegaties een JIT op te richten tussen Bulgarije, Spanje, Eurojust en Europol. Eurojust verstrekke juridisch advies alsook financiële steun en essentiële logistieke uitrusting via zijn JIT-financieringsproject. Europol ondersteunde het onderzoek vanaf het begin met operationele analyses.

Een gezamenlijke actiedag in oktober 2013 in het oosten van Spanje leidde tot de aanhouding van zes individuen en drie huiszoekingen. De politieke autoriteiten namen 15 apparaten voor het kopiëren van pincodes, meer dan 10 apparaten voor vastleggen van gegevens op de magneetstrip van creditcards/betalpassen, diverse laptops en documenten met daarop de locatie van geldautomaten in beslag. Eind 2013 was het JIT nog steeds actief en in 2014 worden meer resultaten van de samenwerking tussen de JIT-leden verwacht.

3.1.7. Witwaspraktijken

De statistieken wijzen op een toename van het aantal zaken in verband met deze vorm van criminaliteit. Witwaspraktijken hebben raakvlakken met de meeste prioriteiten van Eurojust op het gebied van criminaliteit, met name fraude, de betrokkenheid van criminele organisaties, corruptie en

drugshandel; daarnaast komen witwaspraktijken in een groot aantal zaken (68) voor als op zich staand strafbaar feit. De voornaamste verzoekende lidstaten waren Zweden, Italië en Polen, de voornaamste aangezochte lidstaten Spanje, Italië en Duitsland.

Hoewel witwaspraktijken door de Raad op zich niet zijn aangemerkt als prioriteitsgebied voor de periode 2011-2013 of in de EU-beleidscyclus 2014-2017, wordt deze vorm van criminaliteit wel uitdrukkelijk genoemd als een probleem met vele raakvlakken waarmee bij de behandeling van alle prioriteitsgebieden rekening dient te worden gehouden. Net als in voorgaande jaren is het aantal zaken bij Eurojust nog steeds hoog.

Als onderdeel van zijn activiteiten op het gebied van witwaspraktijken was Eurojust ook aanwezig bij de vergadering van de werkgroep *Geldstromen* van de *Contactgroep piraterij voor de kust van Somalië*. Tijdens die vergadering werden het geldspoor en de rol van financiële inlichtingeneenheden in zaken met betrekking tot zeepiraterij besproken.

De werkgroep werd in 2009 in het leven geroepen naar aanleiding van een VN-resolutie ter vereenvoudiging van besprekingen over en de coördinatie van acties tussen staten en organisaties ter bestrijding van piraterij voor de kust van Somalië.

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 144 | 193 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 34 | 49 |
| Aantal JIT's | 8 | 13 |

Witwaspraktijken - voorbeeld

In maart 2013 riep de Nederlandse vertegenwoordiging de hulp van Eurojust in in verband met een langdurig onderzoek naar het witwassen van de opbrengst van misdrijven, waaronder drugshandel. Medio jaren negentig stuurden de Nederlandse autoriteiten een verzoek om wederzijdse rechtshulp naar de autoriteiten van Andorra in verband met de illegale activiteiten van een aantal Nederlandse verdachten. Sindsdien is in Nederland en Andorra onderzoek ingesteld naar deze personen. In 2013 werden verzoeken om wederzijdse rechtshulp naar de Spaanse autoriteiten in Alicante en Málaga gestuurd

waarin om informatie werd verzocht over de eigenaren van bepaalde eigendommen in Spanje en de verblijfplaats van diverse verdachten.

Diverse geldtransacties hadden de activiteiten van de hoofdverdachten in verband gebracht met andere verdachten en bedrijven. Daarnaast werd vermoed dat diverse verdachten geld hadden geïnvesteerd in onroerendgoedprojecten in Andorra.

Het middelpunt van de witwaspraktijken werd gevormd door een bouwbedrijf in Andorra dat investeerde in grootschalige bouwprojecten en 16 miljoen EUR aan banktegoeden had in Andorra.

In september 2013 werd bij Eurojust een coördinatievergadering gehouden om informatie uit te wisselen over dringende stappen die moesten worden ondernomen met het oog op de uitvoering van bestaande verzoeken om wederzijdse rechtshulp. Er moest snel tot vervolging worden overgegaan, aangezien de feiten op 1 januari 2014 zouden verjaren.

Tijdens de coördinatievergadering werd besloten tot een gezamenlijke actiedag, met ondersteuning van een coördinatiecentrum bij Eurojust. De gezamenlijke actiedag vond plaats in november 2013.

Vanuit het coördinatiecentrum verleenden de Spaanse en de Nederlandse vertegenwoordiging assistentie bij de acties van de politieke en gerechtelijke autoriteiten in Andorra, Spanje en Nederland. Tijdens de coördinatievergadering was een uitstekende basis voor samenwerking met de autoriteiten van de niet-lidstaat Andorra tot stand gebracht. Op de gezamenlijke actiedag zelf werd de positieve samenwerking tussen Andorra en Eurojust voortgezet.

Tijdens de actiedag werden drie verdachten aangehouden en werden diverse huiszoeken verricht. Naast 60 000 EUR in contanten werd een aantal luxeauto's en huizen – waaronder een villa met een geschatte waarde van meer dan 6 miljoen EUR – in beslag genomen en werden bankrekeningen bevroren. De verdachten zouden in Nederland worden berecht.

3.1.8. Terrorisme

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 32 | 17 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 3 | 3 |
| Aantal JIT's | 0 | 1 |

Het aantal terrorismezaken is afgenomen, maar het aantal coördinatievergaderingen is gelijk gebleven. Eurojust ondersteunde in dit verband één JIT dat in 2013 is opgericht. Terrorismezaken werden bij Eurojust meestal geregistreerd als op zich staande strafbare feiten (14 van de 17 zaken). Spanje en Frankrijk openden elk drie zaken. De meest aangezochte lidstaten waren Frankrijk, met vijf zaken, en Duitsland, Spanje, Polen en het Verenigd Koninkrijk, elk met vier zaken.

Op het niveau van de Raad wordt terrorisme niet beschouwd als een vorm van georganiseerde criminaliteit, waardoor het niet binnen de beleidscyclus valt. Het blijft een prioriteit van Eurojust, doch niet zozeer vanwege het grote aantal geregistreerde zaken als wel op grond van de maatschappelijke impact van terrorismezaken.

Op 31 januari werd bij Eurojust een tactische vergadering gehouden over de terroristische activiteiten van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK), getiteld *Countering PKK terrorism*. Op 29 maart 2007 was een vergelijkbaar onderwerp aan de orde gekomen tijdens een tactische vergadering bij Eurojust. Aangezien er in 2013 nog veel onderzoeken en vervolgingen in verband met de PKK liepen, werd tijdens deze vergadering besproken hoe de terroristische activiteiten van de PKK doeltreffender kon worden bestreden en kregen de deelnemers de gelegenheid om hun ervaringen met andere beroepsbeoefenaars te delen.

Op 19 en 20 juni werden een strategische en een tactische vergadering over terrorisme gehouden. De strategische vergadering had als titel *Council Framework Decision 2008/919/JHA of 28 November 2008: added value and impact*, en richtte zich op de presentatie van het Verslag over terroristische situaties en tendensen in de EU (TE-SAT 2013), uitgave 16 van de TCM en het bijgewerkte *CBRNE-handboek van Eurojust*. Daarnaast ondersteunde Eurojust het evaluatieonderzoek van de Commissie naar het juridisch kader dat van toepassing is op de bestrijding van terrorisme in de lidstaten, namelijk Kaderbesluit 2008/919/JBZ van de Raad. In dit verband stelde Eurojust een rapport op over de in de periode 2010-2012 afgeronde gerechtelijke procedures en de in artikel 3 van het kaderbesluit vermelde strafbare feiten: publiekelijk uitlokken, werwing, training, gekwalificeerde diefstal, afpersing en valselijk opmaken van administratieve documenten.

Tijdens de tactische vergadering op 20 juni, onder de titel *(Aspiring) Foreign Fighters in Syria*, werd het onderwerp van de strijders die naar Syrië reizen en de aldaar opgedane gevechtservaring meebrengen naar Europa aan de orde gesteld en werden de ervaringen van de opsporings- en vervolgingsautoriteiten in de lidstaten besproken.

Op basis van een vragenlijst en de resultaten van de tactische vergadering werd een rapport opgesteld waarin nader werd ingegaan op de toereikendheid van het rechtskader in de lidstaten, maatregelen in het kader van het strafrechtelijk beleid om dit verschijnsel aan te pakken, het gebruik van administratieve sancties en de versterking van de informatie-uitwisseling in verband met onderzoeken en vervolgingen. Dit rapport werd in november 2013 tevens toegezonden aan de EU-coördinator voor de bestrijding van terrorisme.

Daarnaast werd Eurojust uitgenodigd om de vergadering van de JBZ-Raad van 5 december 2013 bij te wonen, waar het onderwerp *Fight against terrorism: Foreign fighters and returnees from a counter-terrorism perspective, in particular with regard to Syria* werd besproken.

Eurojust heeft haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd met het oog op mogelijke medewerking aan twee focal points in het analysebestand (Analysis Work File) van Europol inzake terrorismebestrijding. Deze onderzoeken werden in februari 2013 bij Europol ingediend. Europol is momenteel bezig met het verzamelen van de antwoorden van de lidstaten; aan het eind van het jaar waren nog niet alle antwoorden binnen. Eurojust publiceerde opnieuw drie edities van de TCM en leverde een bijdrage aan de verzamelbundel van een reeks werkdocumenten van het Centre for the Law of External Relations. Sinds juli 2009 is Eurojust waarnemer bij de FATF; in juni en oktober woonde Eurojust de plenaire vergaderingen van de FATF bij.

Het **CBRNE-handboek van Eurojust** verschaft beroepsbeoefenaars in de EU informatie over gespecialiseerde multi-sectorale juridische ondersteuning voor onderzoeken en vervolgingen in verband met transnationale CBRNE-gereleerde misdrijven ('chemisch, biologisch, radiologisch, nucleair en explosieven'). Het biedt een overzicht van de voornaamste Europese en internationale administratieve en strafwetgeving die van toepassing is op CBRNE-stoffen, waaronder afval. Het CBRNE-handboek van Eurojust wordt jaarlijks geactualiseerd en aan relevante externe partijen verstrekt.

De **Terrorism Convictions Monitor (TCM)** is een intern verslag dat gebaseerd is op openbaar toegankelijke informatie en gegevens bevat die door de nationale autoriteiten zijn verstrekt bij de uitvoering van Besluit 2005/671/JBZ van de Raad. Het geeft een overzicht van veroordelingen en vrijspraken in terrorismezaken in de Europese Unie en verschaft analytische en statistische informatie. De eerste uitgave van dit openbare document, dat elk kwartaal verschijnt, werd in 2008 gepubliceerd.

De **Financiële Actiegroep (FATF)** is een intergouvernementele beleidsvormende instantie die in 1989 is opgericht en tot doel heeft witwaspraktijken en de financiering van terrorisme tegen te gaan door normen vast te stellen en de effectieve toepassing van maatregelen van wettelijke, regelgevende en operationele aard te bevorderen. De FATF heeft de **40 + 9 aanbevelingen** ontwikkeld die worden erkend als internationale norm en bevordert de wereldwijde aanvaarding en toepassing ervan.

3.1.9. (Mobiele) criminele organisaties

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 231 | 257 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 43 | 66 |
| Aantal JIT's | 5 | 8 |

Net als bij witwaspraktijken bestaat er een nauwe samenhang tussen de activiteiten van mobiele criminele organisaties en andere vormen van criminaliteit die voor Eurojust prioriteit hebben, met name drugshandel, witwaspraktijken en fraude. Het aantal zaken is toegenomen en het aantal coördinatievergaderingen is bijna verdubbeld. De voornaamste verzoekende lidstaten waren Frankrijk, Roemenië en Italië; de voornaamste aangezochte lidstaten waren Italië, Spanje en Nederland.

Mobiele criminele organisaties waren een prioriteit van de Raad voor 2011-2013 en daarom heeft Eurojust een actieve bijdrage geleverd aan het betrokken Empact-project. Met name de strategische doelstellingen voor de periode 2011-2013 tonen aan hoeveel belang er wordt gehecht aan het bevorderen van de vervolging van mobiele criminele organisaties en financiële onderzoeken om de opbrengst van de door hen gepleegde misdrijven in beslag te nemen en te confisqueren. Eurojust nam deel aan een Empact-vergadering over mobiele criminele organisaties die werd gehouden in juni en waarbij een vertegenwoordiger van Eurojust een presentatie gaf over justitiële samenwerking bij het onderzoeken en vervolgen van mobiele criminele organisaties. In deze presentatie werd een beeld geschetst van gangbare problemen in verband met mobiele criminele organisaties en werden voorbeelden gegeven van justitiële samenwerking in zaken met betrekking tot mobiele criminele organisaties. De presentatie omvatte tevens een overzicht van door Eurojust behandelde zaken in verband met mobiele criminele organisaties en het gebruik van JIT's.

Criminele organisatie - voorbeeld

Een van de omvangrijkste en langdurigste gemeenschappelijke onderzoeken in het Oostzeegebied (april 2009 tot april 2012) werd met succes bekroond toen een criminele organisatie werd ontmanteld die zich in de diefstal van luxeauto's had gespecialiseerd. Deze organisatie, die afkomstig was uit Litouwen en van daaruit opereerde, stal 99 luxeauto's, waarvan 56 in Estland en 43 in Letland. Eurojust en Europol vervulden een faciliterende rol tijdens het onderzoek.

Met steun van het JIT-financieringsproject werd bij Eurojust een JIT opgezet in samenwerking met de autoriteiten van Estland, Letland en Litouwen. Daarnaast leverde Eurojust ondersteuning voor de justitiële coördinatie van het JIT.

In oktober 2013 werden de prestaties van het JIT, de resultaten van de gerechtelijke procedure en de opgedane ervaringen door de drie nationale autoriteiten geëvalueerd tijdens een coördinatievergadering bij Eurojust. De leider van de Estse deel van het JIT noemde de operatie een groot succes waarbij kostbare ervaring met internationale samenwerking was opgedaan en oplossingen op dit gebied waren gevonden. De gerechtelijke vervolging leidde tot elf rechterlijke beslissingen en 25 veroordelingen. Bovendien werd aan de slachtoffers een schadevergoeding van ca. 550 000 EUR toegewezen. Tot slot slaagde de politie erin om de criminele activiteiten van vier aanverwante criminele organisaties te verstoren die bestonden uit Litouwse dieven die opereerden vanuit Estland en Letland.

Criminele organisatie - voorbeeld

In april werd in Litouwen een zaak geopend tegen een criminele organisatie die betrokken was bij de internationale diefstal van motorvoertuigen. Deze criminele organisatie opereerde vanuit Litouwen en werd ervan verdacht luxeauto's en vrachtwagens te stelen in Zweden, Duitsland, België en Frankrijk en deze naar Litouwen te verschepen. Ter ondersteuning van de zaak organiseerde Eurojust een vergadering van niveau II en een coördinatievergadering. Europol presenteerde analytische gegevens, die tijdens de coördinatievergadering werden gebruikt om verdere maatregelen te plannen. De analytische gegevens hadden onder meer betrekking op de manier waarop de zaak tot stand was gekomen, de structuur van het criminele netwerk en de manier waarop de dieven te werk gingen. Tijdens de coördinatievergadering kwamen de deelnemende landen overeen dat Frankrijk de gerechtelijke procedure zou overnemen zodra het EAB werd uitgevaardigd. Litouwen zegde toe de verzoeken om wederzijdse rechtshulp van Frankrijk en Zweden uit te voeren en zoveel mogelijk bewijsmateriaal te vergaren.

Eurojust leverde een bijdrage aan andere initiatieven in het kader van dit Empact-project en woonde een conferentie over metaaldiefstal bij die in april in het kader van het Empact-project werd georganiseerd. Daarnaast leverde Eurojust een bijdrage aan een conferentie over financiële onderzoeken naar mobiele criminele organisaties die in oktober 2013 werd gehouden.

Mobiele criminele organisaties werden opnieuw aange merkt als prioriteit voor de periode 2014-2017, maar dit keer ligt de nadruk meer op de georganiseerde vermogenscriminaliteit. Tijdens de MASP-vergadering in juni werden nieuwe strategische doelstellingen voor 2014-2017 overeengekomen, waaruit blijkt dat betrokkenheid van Eurojust noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de inlichtingenactiviteiten van de politie uiteindelijk tot een formele vervolging leiden.

Conferentie over grensoverschrijdende accijnsfraude: nieuwe dreigingen in de Europese Unie

Op 14 en 15 november organiseerde Eurojust in samenwerking met het Litouwse EU-voorzitterschap een strategische conferentie met de titel *Cross-border excise fraud: emerging threats in the European Union*. Ambtenaren van departementen in de lidstaten die zich bezighouden met de beleidsmatige en operationele aspecten van belastingen en accijnzen, wisselden tijdens deze conferentie met procureurs/officiëren van justitie, rechters en vertegenwoordigers van EU-instellingen en -agentschappen van gedachten over de omvang van het probleem en mogelijke oplossingen en goede praktijken. De deelnemers bespraken ingewikkelde zaken van accijnsfraude met sigaretten, alcohol en brandstof, en toonden aan dat de lidstaten als gevolg van dit soort criminaliteit miljoenen euro's verlies lijden op tabak, alcohol en energieproducten.

Verder bespraken de deelnemers het complexe en steeds veranderende karakter van de accijnsfraudeconstructies waarmee criminele organisaties de verschillen tussen en de zwakke plekken in de Europese en de nationale wetgeving op het gebied van belastingen, douanerechten en ontneming van activa uitbuiten. Bij ontstentenis van een verdere harmonisering van de wetgeving stelden de deelnemers een aantal goede praktijken vast waarmee de samenwerking tussen de autoriteiten van de lidstaten kan worden verbeterd, waaronder het gebruik van speciale contactpunten bij Europol voor het vergaren en analyseren van inlichtingen, de hulp van OLAF bij het opzetten van gezamenlijke douaneoperaties en de uitwisseling van informatie door middel van coördinatievergaderingen en met steun van Eurojust opgerichte JIT's.

Om grensoverschrijdende accijnsfraude doeltreffend te kunnen aanpakken is een multidisciplinaire aanpak nodig waarbij de EU-instellingen en -agentschappen intensiever samenwerken met belasting-, douane-, politie- en gerechtelijke instanties in de lidstaten. Aangezien accijnsfraude in de EU-beleidscyclus 2014-2017 is aangemerkt als een van de prioriteiten van de EU in de strijd tegen ernstige en georganiseerde misdaad, zal deze conferentie hopelijk als basis dienen voor verdere actie op dit terrein.

De conclusies van de strategische conferentie werden voorgelegd aan de werkgroepen van de Raad en begin 2014 zal een uitgave van *Eurojust News* worden gewijd aan MTIC-fraude.

3.2. Bijstand van Eurojust op andere misdaadterreinen

3.2.1. Strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden (PIF-delicten)

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 27 | 31 |
| Aantal coördinatievergaderingen | 5 | 8 |
| Aantal JIT's | 1 | 1 |

In vergelijking met het voorgaande jaar bleef het aantal zaken in 2013 stabiel. Zoals hieronder beschreven vallen onder PIF-delicten die groepen misdrijven die slechts zelden als op zich staande strafbare feiten worden behandeld en in hoofdzaak samenhangen met fraude, georganiseerde misdaad en het valselyk opmaken van administratieve documenten. Malta en Kroatië openden de meeste zaken (vier zaken elk); Italië en België waren de meest aangezochte lidstaten (vijf zaken elk).

PIF-delicten zijn een nieuwe criminaliteitsprioriteit van Eurojust. Zaken in verband met strafbare feiten die bij

Eurojust intern worden aangemerkt als PIF-delicten, werden voorheen echter door Eurojust behandeld.

In mei gaf Eurojust een presentatie over de bescherming van de euro en andere munten tijdens de *bijeenkomst van Europese deskundigen op het gebied van valsemunterij, Euro North East IV*, in de Letse hoofdstad Riga. In de presentatie werd nader ingegaan op het voorstel voor een richtlijn betreffende de strafrechtelijke bescherming van de euro en andere munten tegen valsemunterij en ter vervanging van Kaderbesluit 2000/383/JBZ van de Raad.

Daarnaast nam Eurojust deel aan het Pericles Seminar, dat in september werd gehouden ten kantore van de centrale dienst voor de bestrijding van betaalmiddelenfraude in de Marokkaanse hoofdstad Rabat. De deelnemers bespraken een *communautaire strategie ter bescherming van de euro in het Middellandse Zeegebied* en onderstreepten het belang van de uitwisseling van ervaringen en kennis tussen de lidstaten en de landen van het Middellandse Zeegebied en Afrika, en van de vaststelling van de factoren die een doeltreffende justitiële en politieke samenwerking in het kader van grensoverschrijdende onderzoeken hinderen of beletten.

Strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden - voorbeeld

In februari 2010 namen de Franse autoriteiten in het magazijn van een bedrijf in Normandië zeven ton namaaksigaretten in beslag. Een steekproefsgewijze analyse van de sigaretten bracht overeenkomsten aan het licht met sigaretten die in 2009 en 2010 in beslag waren genomen in Hongarije, Polen en Oekraïne. Als gevolg van het Franse onderzoek konden de namen worden achterhaald van bedrijven die betrokken waren bij de productie van namaaksigaretten en werd een mogelijk verband gelegd met activiteiten in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Na de aanhouding van bepaalde verdachten kwam het bestaan van een Oekraïense criminele organisatie aan het licht die vanuit diverse naburige lidstaten opereerde. Om de georganiseerde smokkel en invoer van namaaksigaretten tussen Oekraïne en het Verenigd Koninkrijk te verhullen was een gefingeerde handelsroute opgezet. Bij de smokkelactiviteiten bleken mensen en bedrijven in Tsjechië, Duitsland, Hongarije, Italië en de Slowaakse Republiek betrokken.

Eurojust werd gevraagd te helpen bij de coördinatie van de onderzoeken in de betrokken lidstaten en de uitvoering van diverse verzoeken om wederzijdse rechtshulp. In mei 2011 vond de eerste coördinatievergadering plaats en werden de uitvoering van eerder uitgevaardigde verzoeken om wederzijdse rechtshulp en toekomstige stappen in de samenwerking besproken. Na de aanhouding van de hoofdverdachte werd een coördinatiecentrum ingericht, dat onder leiding stond van de Franse nationale vertegenwoordiging. Tijdens de gezamenlijke actiedag werden gelijktijdig diverse huiszoekingen/bedrijfsdoorzoekingen verricht in Duitsland, Italië, Tsjechië en Slowakije en werden nog eens zes verdachten aangehouden. In november 2011 werd de tweede coördinatievergadering gehouden om de uitvoering van de verzoeken om wederzijdse rechtshulp te beoordelen. Tijdens de derde coördinatievergadering, die in juni 2012 plaatsvond, werd besproken op welke punten er nog meer behoefte aan samenwer-

king was. De dag daarop hielden de Franse autoriteiten een bilaterale coördinatievergadering met Oekraïne, waarbij Oekraïne aangaf dat het mogelijk was om de activa van de hoofdverdachte voorafgaand aan de terechtzitting te bevriezen.

Bij controle van de gegevens in het CMS stelde Eurojust een verband vast met een andere Franse zaak waarvan de nationale autoriteiten nog niet op de hoogte waren. Ook in deze zaak verleende Europol operationele steun. De succesvolle coördinatie van het onderzoek leidde in augustus 2013 tot de veroordeling van elf verdachten. De leider van de groep werd tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld. Bovendien werd in Frankrijk, Tsjechië en Oekraïne een groot aantal activa bevroren en in beslag genomen en legde de rechter aan vijf verdachten een totale douaneboete van bijna 2 miljoen EUR op. De hoofdverdachte ging tegen het vonnis van de rechter in Rennes in beroep. In 2013 was de zaak nog in behandeling.

3.2.2. Milieumisdrijven

| Misdaadstatistieken | 2012 | 2013 |
|---------------------------------|------|------|
| Aantal geregistreerde zaken | 3 | 8 |
| Aantal coördinatievergaderingen | - | - |
| Aantal JIT's | - | - |

In de door Eurojust behandelde zaken komen milieumisdrijven slechts beperkt voor. Hoewel het aantal zaken in 2012 aanzienlijk is gestegen, is het nog steeds laag. Zaken met betrekking tot milieumisdrijven en de illegale handel in bedreigde diersoorten worden onder dezelfde noemer gerangschikt, omdat ze van vergelijkbare aard zijn. De zaken werden geregistreerd door Bulgarije, Hongarije, Nederland, Portugal, Zweden en Slovenië.

In de Socta van 2013 worden milieumisdrijven aangemerkt als nieuwe dreiging in de Europese Unie. Milieumisdrijven hebben vaak een grensoverschrijdende dimensie en kunnen variëren qua ernst en organisatieniveau, maar ondanks het toenemende belang ervan voor de Europese Unie blijkt uit de statistieken dat het in de lidstaten zelden tot vervolging of veroordeling komt.

In het voorjaar van 2013 is Eurojust een strategisch project met betrekking tot milieumisdrijven gestart. Dit strategisch project heeft tot doel de status van de justitiële samenwerking op het gebied van milieumisdrijven en de behoeften van beroepsbeoefenaars op dit terrein te evalueren, obstakels op te sporen die de vervolging van milieumisdrijven in de weg staan en goede praktijken en oplossingen vast te stellen ter verbetering van het gebruik van de bestaande rechtsinstrumenten.

In het kader van het strategisch project is een vragenlijst over de obstakels voor de vervolging van milieumisdrijven, met name de illegale handel in afval en bedreigde diersoorten, verzonden naar de lidstaten, de Verenigde Staten en Noorwegen. Op basis van de antwoorden van 27 landen is een grondige analyse van de stand van zaken in Europa uitgevoerd.

Milieucriminaliteit - voorbeeld

Een criminele organisatie die actief was in Zweden, het Verenigd Koninkrijk en Finland, werd ervan verdacht op grote schaal illegaal te hebben gehandeld in eieren van wilde vogels. Bij een van de beklaagden werden thuis meer dan 200 eieren van wilde vogels aangetroffen. Een persoon in het Verenigd Koninkrijk werden diverse strafbare feiten ten laste gelegd: het kopen van eieren, het verkopen en voor de verkoop aanbieden van eieren en het bezitten van vogeleieren terwijl dat volgens de nationale flora- en faunawetgeving van het Verenigd Koninkrijk verboden is. De persoon in kwestie werd schuldig bevonden en veroordeeld tot een taakstraf van 220 uur voor de illegale handel in de eieren van wilde en zeldzame vogels.

In Zweden werd een aanklacht ingediend wegens overtreding van de jachtwet, ontvangst van de opbrengst van jacht en overtreding van wetten ter bescherming van bedreigde diersoorten. De criminele activiteiten vonden vermoedelijk plaats tussen 2003 en 2010. Veel van de illegaal verzamelde en verhandelde eieren worden beschermd door EU-wetgeving tot uitvoering van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES) (Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer).

Eurojust vervulde een cruciale rol in de zaak, zowel door hulp te bieden bij de oprichting van een JIT tussen Finland en Zweden als door eraan deel te nemen, en stelde de noodzakelijke financiën ter beschikking. Eurojust had niet alleen een coördinerende taak bij het doorgeven van vertrouwelijke informatie; de financiering van het JIT bood ook een duidelijke meerwaarde omdat daardoor een externe deskundige – een ornitholoog – kon worden aangetrokken voor het onderzoek.

Versterkte coördinatie van de vervolging van milieumisdrijven in de EU:

de rol van Eurojust

Op 27 en 28 november 2013 werd bij Eurojust een strategische vergadering gehouden onder de titel *Towards an enhanced coordination of environmental crime prosecutions across the EU: The role of Eurojust*. Tijdens de vergadering, die georganiseerd was in samenwerking met het European Network of Prosecutors for the Environment (ENPE), werd gewezen op de mogelijke meerwaarde van Eurojust op de volgende terreinen: het in goede banen leiden en coördineren van verzoeken om wederzijdse rechtshulp, het verzamelen en uitwisselen van goede praktijken, het vergroten van het bewustzijn omtrent milieumisdrijven en het bevorderen van de justitiële samenwerking met niet-lidstaten. Onderzoeken en vervolgingen moeten regelmatig worden gecoördineerd door in een vroeg stadium Eurojust bij het proces te betrekken.

Tijdens de strategische vergadering werd nader ingegaan op de vragenlijst voor beroepsbeoefenaars en werd stilgestaan bij problemen op nationaal niveau die verband houden met de opsporing en vervolging van milieumisdrijven, de illegale handel in afval en de handel in bedreigde diersoorten. Begin 2014 wordt een verslag met onder meer een samenvatting van de conclusies van de strategische vergadering ingediend bij het secretariaat van de Raad en in december is een uitgave van *Eurojust News* over dit onderwerp gepubliceerd, die kan worden geraadpleegd op de website van Eurojust.

In het kader van het strategisch project zal in 2014 verder worden gekeken naar aanbevelingen voor de relevante belanghebbenden op basis van de vastgestelde problemen en de opgedane ervaring.

3.2.3. Piraterij op zee

Sinds 2009 houdt Eurojust geregeld coördinatievergaderingen over piraterij op zee en de gevolgen ervan voor de getroffen lidstaten. Ter ondersteuning van deze coördinatievergaderingen, die een platform bieden voor de bij de lopende onderzoeken betrokken beroepsbeoefenaars, zette Eurojust in 2012 het project ter ontwikkeling van een *Maritime Piracy Judicial Monitor* in gang,

dat in september 2013 uitmondde in de publicatie van de eerste uitgave van de MPJM. De MPJM heeft tot doel de uitwisseling van informatie te bevorderen tussen procureurs/officiëren van justitie die zeepiraterijzaken behandelen.

De inhoud ervan is grotendeels gebaseerd op informatie die door de nationale autoriteiten is aangevraagd en verstrekt via de nationale vertegenwoordigingen, en is onderverdeeld in zes hoofdstukken. De drie belangrijkste hoofdstukken bevatten informatie over het rechtskader inzake piraterij op zee, de geleerde lessen en een analyse van rechterlijke beslissingen.

De MPJM werd op 12 september voorgesteld aan de deelnemers van de coördinatievergadering over de operationele zaak met betrekking tot piraterij op zee. De MPJM wordt elke 18 maanden geactualiseerd.

3.2.4. Contactpersoon kinderbescherming bij Eurojust

In aansluiting op een informele bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken in 2007, waar kinderbescherming een van de belangrijkste gespreksonderwerpen was, wees Eurojust een nationale vertegenwoordiger aan als contactpersoon kinderbescherming op het gebied van onder meer vermiste kinderen, seksueel misbruik van kinderen, handel in kinderen en kindermisbruik.

De contactpersoon kinderbescherming werkt samen met de Europese financiële coalitie tegen seksuele uitbuiting van kinderen op internet (EFC) en met de Global Alliance to fight child sexual abuse online, en onderhoudt nauwe contacten met de nationale autoriteiten in de Verenigde Staten via de EU/VS-werkgroep kinderbescherming.

De door Eurojust behandelde zaken in verband met misdrijven tegen kinderen behelsden overwegend seksueel misbruik, mensenhandel en materiaal waarop seksueel misbruik van kinderen is te zien. In 2013 behandelde Eurojust 40 zaken in verband met misdrijven tegen kinderen, met inbegrip van twee door Noorwegen geregistreerde zaken. Sinds 2004 zijn bij Eurojust 235 zaken in verband met minderjarige slachtoffers geregistreerd. Daarnaast was Eurojust betrokken bij een JIT met betrekking tot misdrijven tegen kinderen en hield het drie coördinatievergaderingen.

In de conclusies van de Raad inzake de vaststelling van de EU-prioriteiten ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit voor de periode 2014-2017 werd de bestrijding van computercriminaliteit waarbij de slachtoffers ernstige schade wordt berokkend, zoals seksuele uitbuiting van kinderen via het internet, aangemerkt als prioriteit. In dit verband werd in 2013 een onderzoek gestart naar de toepassing van specifieke bepalingen van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming

van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. Dit onderzoek sluit aan op de controleactiviteiten van de Raad van Europa en komt als geroepen aangezien de einddatum voor de uitvoering van het voornaamste EU-instrument op dit gebied, Richtlijn 2011/92/EU ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, 18 december 2013

is. Het onderzoek richt zich met name op het gebruik van geheime operaties, de procedurele maatregelen die kunnen worden getroffen ter bescherming van de slachtoffers, en de straffen die in de verschillende lidstaten worden opgelegd voor misdrijven die verband houden met de productie en verspreiding via internet van beeldmateriaal van seksueel misbruik van kinderen.

3.3. Betrekkingen van Eurojust

3.3.1. Betrekkingen met niet-lidstaten en organisaties buiten de Europese Unie

Samenwerkingsovereenkomsten In 2013 sloot Eurojust een samenwerkingsovereenkomst met het Vorstendom Liechtenstein, die op 19 november van kracht werd. In december legde Eurojust de ontwerp-samenwerkingsovereenkomst tussen Moldavië en Eurojust ter goedkeuring voor aan de Raad.

Verbindingsmagistraten bij Eurojust De aanwezigheid van verbindingsmagistraten bij Eurojust bespoedigt en vereenvoudigt de justitiële samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van lidstaten en niet-lidstaten, hetzij door rechtstreekse contacten aan te gaan hetzij door op te treden als schakel tussen nationale autoriteiten. Bij Eurojust waren drie verbindingsmagistraten uit niet-lidstaten (Kroatië, Noorwegen en de Verenigde Staten) gedetacheerd. Vóór de toetreding van Kroatië registreerde de verbindingsmagistraat voor Kroatië vier zaken bij Eurojust. De verbindingsmagistraat voor Noorwegen registreerde 51 zaken, hoofdzakelijk in verband met drugshandel en misdrijven tegen het leven, de lichamelijke integriteit of de persoonlijke vrijheid.

Zaken van Eurojust waarbij niet-lidstaten betrokken waren Eurojust verleende assistentie in 249 gevallen waarbij niet-lidstaten betrokken waren. De voornaamste vormen van criminaliteit in deze zaken waren zwendel en fraude, drugshandel, witwaspraktijken en andere aanverwante strafbare feiten, of hielden verband met criminele organisaties. De niet-lidstaten die het vaakst bij zaken betrokken waren, zijn Zwitserland (48 gevallen), Noorwegen (33), de Verenigde Staten (23) en Kroatië (21), gevolgd door Servië (15) en Turkije (12). Bij 47 coördinatievergaderingen waren niet-lidstaten vertegenwoordigd. De niet-lidstaten die het vaakst bij coördinatievergaderingen werden betrokken, zijn Zwitserland (15), Noorwegen (12), de Verenigde Staten (9) en Kroatië (6).

De bevoegde autoriteiten van de lidstaten riepen vaak de hulp van Eurojust in om de uitvoering van verzoeken om wederzijdse rechtshulp te vergemakkelijken en de contactgegevens van bevoegde instanties in niet-lidstaten te achterhalen. Taalbarrières en de tijdrovende uitvoering van verzoeken om wederzijdse rechtshulp in niet-lidstaten bemoeilijkten de justitiële samenwerking.

Contactpersonen van Eurojust in niet-lidstaten Het netwerk van contactpersonen van Eurojust in

niet-lidstaten werd uitgebreid met Georgië en Taiwan. Eurojust bleef ook de lopende initiatieven in de Westelijke Balkan steunen, met name het project van de Commissie inzake *de bestrijding van georganiseerde criminaliteit en corruptie en tot versterking van het netwerk van openbaar aanklagers*. De door de contactpersonen van Eurojust in niet-lidstaten en met name de Westelijke Balkan verleende bijstand heeft zijn nut en doeltreffendheid bewezen.

In december gaf Eurojust een reeks presentaties tijdens een door het Sloveense ministerie van Binnenlandse Zaken georganiseerde workshop over het gebruik van JIT's in de strijd tegen de mensenhandel op plaatselijk niveau in de Westelijke Balkan. De presentaties gingen over de internationale en nationale juridische grondslag voor het gebruik van JIT's, de rol van Eurojust bij de oprichting en werking van de JIT's en de ervaringen die Eurojust heeft opgedaan met mensenhandelzaken waarin een JIT werd opgericht.

Het memorandum van overeenstemming met Iber-Red heeft de samenwerking met de landen van Latijns-Amerika vereenvoudigd. De nationale vertegenwoordigingen van Spanje en Portugal hebben een actieve rol gespeeld als doorgeefluik voor door Eurojust behandelde zaken. Sommige lidstaten hebben ambtenaren gestationeerd in niet-lidstaten. Dit werd door Eurojust aangemerkt als een nuttig hulpmiddel om de afhandeling van zaken te bespoedigen.

Eurojust bezocht de bijeenkomst van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken op 7 en 8 oktober over de samenwerking met de landen van het Oostelijk Partnerschap, namelijk Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Georgië, de Republiek Moldavië en Oekraïne, en hield er een voordracht over juridische problemen in verband met justitiële samenwerking, praktische moeilijkheden en goede praktijken op basis van door Eurojust behandelde zaken.

In oktober ontving Eurojust tevens een groep beroepsbeoefenaars op strafrechtelijk gebied uit Moldavië in het kader van een studiebezoek dat was georganiseerd door het UNODC. Dit studiebezoek hield verband met het project voor strafrechtelijke maatregelen tegen mensenhandel dat momenteel door het UNODC in Moldavië wordt uitgevoerd. De nadruk bij het bezoek aan Nederland lag met name op het standpunt van de strafrechtelijke instellingen van de EU omtrent computercriminaliteit, proactieve onderzoeken en de inzet van JIT's bij de bestrijding van mensenhandel.

3.3.2. Samenwerking met Europol en OLAF

Europol

In overeenstemming met de overeenkomst van 2009 tussen Eurojust en Europol ter versterking van de samenwerking en de uitwisseling van informatie zijn verdere inspanningen ondernomen om de strategische en operationele samenwerking te verbeteren. Europol is een belangrijke partner. In het Verdrag van Lissabon wordt dan ook over de coördinerende rol van Eurojust gezegd dat deze is gebaseerd op door de lidstaten en Europol verstrekte informatie, iets wat wordt onderstreept door de door Eurojust behandelde zaken. Een gezamenlijk jaarverslag over de samenwerking tussen Eurojust en Europol wordt voorgelegd aan de Raad en de Commissie; het verslag voor 2012 werd in april 2013 ingediend.

Operationele samenwerking De behandeling van zaken door Eurojust in 2013 was gebaat bij de deelname van Europol aan 53 zaken en 75 coördinatievergaderingen. Uit de samenwerking met Europol bij de gezamenlijke behandeling van zaken blijkt duidelijk dat de vroegtijdige uitwisseling van informatie voordelen oplevert.

Eurojust leverde een bijdrage aan het Socta-rapport en het TE-SAT-rapport. Daarnaast organiseerde Eurojust in juli een ontmoeting tussen de project- en businessmanagers van de contactpunten van Europol en de Eurojust-vertegenwoordiger bij de contactpunten om ervaringen uit te wisselen en praktische aspecten van de samenwerking te bespreken. In aanvulling op de 17 bestaande samenwerkingsovereenkomsten ondertekende Eurojust drie nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met focal points in de AWF over ernstige georganiseerde criminaliteit en terrorismebestrijding.

Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit (EC3) Op 1 januari 2013 werd een begin gemaakt met de operationele activiteiten in het kader van het EC3. Eurojust verleende, overeenkomstig de mededeling van de Commissie van 28 maart 2012, getiteld *De aanpak van criminaliteit in het digitale tijdperk: oprichting van een Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit*, steun aan de werkzaamheden van het EC3 door een nationale vertegenwoordiger te benoemen in de programmaraad en tijdelijk een personeelslid te stationeren bij het EC3, ter vereenvoudiging van de onmiddellijke uitwisseling van informatie en ter ondersteuning van onderzoeken waarbij een gerechtelijke follow-up vereist is.

Strategische samenwerking Er werden geregeld bijeenkomsten op leidinggevend en operationeel niveau gehouden ter versterking van de samenwerking tussen de organisaties. Daarnaast betrokken de organisaties elkaar bij hun evenementen, in het bijzonder de strategische conferenties van Eurojust en de bijeenkomsten van de hoofden van nationale Europol-eenheden. De succesvolle programma's voor personeelsuitwisseling werden voort-

Computercriminaliteit - voorbeelden

In een zaak in verband met de diefstal van creditcardgegevens of 'skimming' werd in april 2013 een JIT-overeenkomst ondertekend en stelde Eurojust financiële middelen ter beschikking. Er werd een operationele vergadering gehouden bij Europol en de dag daarop een coördinatievergadering bij Eurojust. Op de eerste dag, tijdens de operationele vergadering bij Europol, werd informatie gekanaliseerd en uitgewisseld, terwijl op de tweede dag bij Eurojust de operationele doelstellingen, de onderzoeken en de vervolgingen werden gecoördineerd. Eurojust werkte daarbij met de Focal Point Terminal van Europol. Deze zaak is een voorbeeld van goede praktijk: de samenwerking tussen de organisaties liep op rolletjes en er werd wederzijds vertrouwen gecreëerd.

Een andere zaak had betrekking op een van de - voor zover bekend - grootste cyberaanvallen die ooit is uitgevoerd. De aanval was gericht op een dienst ter voorkoming van digitale colportage. De enorme omvang van de aanval leidde bij miljoenen gebruikers over de hele wereld tot internetproblemen. Dankzij de coördinatieactiviteiten van Eurojust en de snelle en effectieve samenwerking met het desbetreffende verbindingsbureau bij Europol kon al snel een verdachte worden aangehouden en een huiszoeking worden verricht.

gezet. De uitwisseling van personeel tussen Eurojust en Europol komt de bewustwording over de diensten en de werking van beide organisaties ten goede.

OLAF

Ter versterking van de strijd tegen fraude, corruptie en andere misdrijven die de financiële belangen van de Europese Unie schaden, zag in 2008 de "Praktische overeenkomst inzake een regeling voor samenwerking tussen Eurojust en OLAF" het levenslicht.

Operationele samenwerking In 2013 werkten Eurojust en OLAF samen aan vier zaken: twee daarvan waren lopende projecten uit voorgaande jaren, de twee andere waren nieuwe zaken. OLAF bezocht één coördinatievergadering. Uit de door Eurojust behandelde zaken blijkt dat de gezamenlijke aanwezigheid van Eurojust en OLAF bij coördinatievergaderingen heeft bijgedragen tot een snellere vaststelling van verbanden met zaken in andere lidstaten en heeft geleid tot een beter begrip van complexe grensoverschrijdende PIF-delicten.

Bij PIF-delicten waarbij één lidstaat betrokken was (cf. artikel 3, lid 3, van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust) bleken bij nader inzien toch vaak 'twee of meer lidstaten' betrokken (cf. artikel 3, lid 1, van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust). Er waren dus veel meer lidstaten betrokken dan oorspronkelijk gedacht.

Of Eurojust en/of OLAF bij een PIF-delict worden betrokken, wordt per geval beoordeeld. Bovendien dienen diverse parameters zorgvuldig te worden afgewogen. Daarbij gaat het onder meer om de meerwaarde van hun betrokkenheid bij de bewuste zaak en de mogelijke impact op het lopende onderzoek. Een goede communicatie tussen Eurojust, OLAF en de nationale autoriteiten is dan ook

van groot belang om duidelijk te kunnen maken waarom Eurojust of OLAF niet bij bepaalde zaken wordt betrokken, terwijl dat op het eerste gezicht voor de hand lijkt te liggen.

Strategische samenwerking Ook in 2013 kwamen de verbindingsteams geregeld bijeen om te onderzoeken hoe er meer gezamenlijke zaken kunnen worden gegene-reerd en om een nauwere samenwerking te bespreken. In december hield Eurojust de eerste opleidingssessie voor opsporingsambtenaren van OLAF. Daarnaast worden verdere inspanningen overwogen om richtsnoeren en samenwerkingscriteria op te stellen, met inbegrip van de uitwisseling van samenvattingen van zaken.

3.4. Uitdagingen en goede praktijken in verband met behandelde zaken

Algemene kwesties De door Eurojust behandelde zaken zijn zeer divers, waardoor het moeilijk is om zelfs maar de belangrijkste gemeenschappelijke kenmerken te noemen. In het gros van de zaken wordt door gerechtelijke en vervolgingsautoriteiten in de Europese Unie om wederzijdse rechtshulp verzocht. Het merendeel van de gevallen valt onder het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken van 1959 en de Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie van 2000 (rechtshulpverdragen). Andere belangrijke taken houden verband met de uitvoering van EAB's door de bevoegde instanties in de lidstaten. De werkzaamheden en problemen die verband houden met de verschillende soorten criminaliteit, coördinatievergaderingen, coördinatiecentra en JIT's worden elders toegelicht; in dit gedeelte worden algemene kwesties belicht die verband houden met wederzijdse rechtshulp en EAB's. Wanneer we de zaken in hun algemeenheid beschouwen, zijn er een aantal die kenmerkend zijn voor de moeilijkheden die de betrokken nationale autoriteiten ondervinden bij het opzetten van een behoorlijke en doeltreffende communicatie. Voor Eurojust is dit altijd een cruciaal punt geweest, en de tussenkomst van Eurojust is van groot belang. Misverstanden en het gebrek aan kennis van buitenlandse rechtsstelsels en de bijbehorende voorschriften en structuren leiden tot moeilijkheden die met de hulp van Eurojust kunnen worden overwonnen. Wederzijdse rechtshulp en EAB's maken nog steeds geen deel uit van het standaardinstrumentarium van de meeste rechters en procureurs/officiëren van justitie in Europa.

Eurojust kan bij alle aspecten van wederzijdse rechtshulp bijstand verlenen. De nationale vertegenwoordigingen begripen de bijzonderheden van hun nationale rechtstelsels en kunnen terugvallen op solide netwerken in eigen land. Zij kunnen advies geven over het opstellen van verzoeken om wederzijdse rechtshulp, uitleggen hoe de rechtshulpverdragen zich tot nationale bepalingen verhouden, en ervoor helpen zorgen dat specifieke verzoeken om wederzijdse rechtshulp sneller worden afgehandeld. Het is van groot

belang om te weten dat een verzoek is behandeld, en een termijn voor de uitvoering ervan vast te stellen. Dit mag niet worden onderschat. Eurojust vervult een belangrijke bemiddelende rol wanneer rechtstreeks contact tussen de nationale gerechtelijke autoriteiten – de algemene procedure bij wederzijdse rechtshulp in strafzaken – niets uithaalt. Wanneer Eurojust als bemiddelaar optreedt, hecht het veel belang aan een goede communicatie. Doordat Eurojust voorafgaand en proactief overleg tussen verzoekende en aangezochte gerechtelijke autoriteiten vergemakkelijkt, worden juridische en praktische problemen sneller en efficiënter opgelost. Ook de follow-up van de uitvoering van verzoeken om wederzijdse rechtshulp is van groot belang voor een geslaagde samenwerking.

Daarnaast helpt Eurojust nationale autoriteiten moeilijkheden weg te nemen die het gevolg zijn van een gebrekkige harmonisatie van de nationale regelgeving, bijvoorbeeld op het punt van elektronisch toezicht en speciale onderzoeksmaatregelen. De verschillen in de procedurele voorschriften zijn nog steeds aanzienlijk in heel Europa en ook de toegelaten maatregelen kunnen aanmerkelijk verschillen. Bewijs dat afkomstig is uit een ander rechtstelsel moet geldig zijn in de rechtbanken van de verzoekende lidstaat.

In een bepaalde zaak kreeg het College van Eurojust de gelegenheid om met betrekking tot artikel 7, lid 3, van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust de passage 'herhaalde weigeringen of moeilijkheden in verband met de uitvoering van verzoeken en besluiten inzake justitiële samenwerking' nader uit te leggen. Het College was niet van oordeel dat deze passage op de specifieke situatie in de zaak van toepassing was. Uit de ervaringen van Eurojust blijkt dat moeilijk kan worden vastgesteld of deze 'herhaalde weigeringen of moeilijkheden' betrekking hebben op i) één verzoek of ii) twee of meer verzoeken dan wel of iii) dit van geval tot geval dient te worden beoordeeld, ongeacht het aantal verzoeken. Eurojust adviseert daarom dat deze passage in de nieuwe ontwerpverordening over Eurojust wordt verduidelijkt.

Europese aanhoudingsbevelen In 2013 werden 217 zaken in verband met de uitvoering van EAB's geregistreerd bij Eurojust. De Poolse vertegenwoordiging diende de meeste verzoeken om hulp bij de uitvoering van EAB's in, gevolgd door de vertegenwoordigingen van Oostenrijk, België en Bulgarije. De Italiaanse vertegenwoordiging ontving de meeste verzoeken om de uitvoering van EAB's, gevolgd door de vertegenwoordigingen van Spanje en het Verenigd Koninkrijk.

Eurojust helpt de bevoegde instanties van de lidstaten bij de uitvoering van EAB's, bijvoorbeeld door erop toe te zien dat de uitvoering niet op grond van artikel 4, lid 2, van het kaderbesluit 2002/584/JBZ betreffende het Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd wegens jurisdictiegeschillen. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat in een drugshandelzaak die door autoriteiten in twee lidstaten wordt onderzocht, een aantal verdachten wordt aangehouden in de ene lidstaat terwijl de autoriteiten van de andere lidstaat EAB's willen uitvaardigen tegen dezelfde verdachten. Eurojust kan de lidstaten helpen potentiële jurisdictiegeschillen op te lossen voordat de EAB's worden uitgevoerd, door hen in goed overleg te laten bepalen welke lidstaat het beste vervolging kan instellen.

In 2013 werden bij Eurojust zes zaken geopend naar aanleiding van een samenloop van EAB's overeenkomstig artikel 16 van het kaderbesluit betreffende het Europees aanhoudingsbevel. Al deze zaken werden met succes gesloten na toepassing van de door Eurojust in 2011 opgestelde *richtsnoeren voor interne procedures met betrekking tot het verstrekken van een advies door Eurojust in het geval van conflicterende Europese aanhoudingsbevelen*. De rol van Eurojust in deze zaken bestond er tevens in informatie te verschaffen over de juridische en procedurele regels die in de andere lidstaten van toepassing zijn en in voorkomende geval het gebruik van alternatieve instrumenten voor juridische samenwerking aan te bevelen, zoals de tijdelijke overlevering van de gezochte persoon of de uitvaardiging van een verzoek om wederzijdse rechtshulp zodat verklaringen kunnen worden afgenomen of getuigen via videoconferentie kunnen worden gehoord.

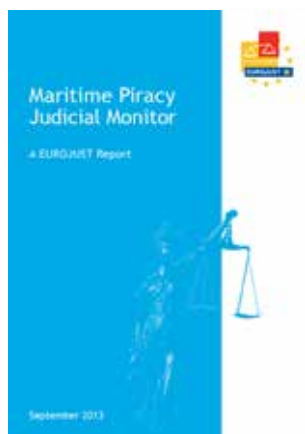
Een van de voornaamste praktische problemen waarmee nationale autoriteiten worden geconfronteerd, houdt verband met de taaleisen die aan het EAB worden gesteld. Artikel 8, lid 2, van het kaderbesluit betreffende het Europees aanhoudingsbevel bepaalt dat EAB's in de taal van de uitvoerende lidstaat moeten worden vertaald. Uit de door Eurojust behandelde zaken blijkt dat er vaak problemen zijn met het begrijpen van de vertaalde documenten en met de dekking van de kosten van de tijdige vertaling van de EAB's, d.w.z. voordat ze worden uitgevaardigd.

Beslissingen tot bevrozing, confiscatie en ontneming van activa

In weerwil van de kaderbesluiten op dit terrein verschillen de nationale wetgeving en procedurele regels inzake beslissingen tot bevrozing, confiscatie en ontneming van activa in de verschillende lidstaten aanzienlijk. Hierdoor is de geslaagde vervolging in dergelijke zaken vaak problematisch. In de praktijk blijkt namelijk dat de meeste lidstaten verzoeken om wederzijdse rechtshulp niet kunnen uitvoeren en de opbrengst van misdrijven niet kunnen bevriezen of beslissingen tot confiscatie van rechtbanken van andere lidstaten niet kunnen erkennen indien de regels die in de andere lidstaten gelden te zeer verschillen.

Eurojust blijft hulp bieden bij het oplossen van sommige van deze problemen, zowel door middel van zijn betrokkenheid bij behandelde zaken als door middel van bewustmakingsactiviteiten. In 2013 hadden de door Eurojust behandelde zaken voornamelijk betrekking op het geven van advies aan nationale autoriteiten met betrekking tot de verschillen in de geldende wettelijke en procedurele voorschriften, alsmede op het bieden van hulp aan opsporings- en vervolgingsinstanties bij het gelijktijdig uitvoeren van beslissingen tot bevrozing. Verder bracht Eurojust in maart een rapport uit over confiscatie zonder veroordeling en beantwoordde het een vragenlijst van de Commissie die moet dienen als uitgangspunt voor een *rechtsvergelijkende studie naar de tenuitvoerlegging van de wederzijdse erkenning van beslissingen tot bevrozing en confiscatie van activa in de Europese Unie*.

Voorbeelden van de producten van Eurojust





Bijzonder aandachtspunt van Eurojust
in 2013: evaluatie van JIT's



Project voor de evaluatie van JIT's

- ▶ Hoe wordt bepaald welke zaken zich voor een JIT lenen?
- ▶ Hoe kan het openen van een parallel onderzoek in de verschillende betrokken landen worden vereenvoudigd voordat het JIT wordt opgericht?
- ▶ Hoe worden inlichtingen en bewijzen uitgewisseld wanneer het JIT eenmaal is opgericht?
- ▶ Hoe worden onderzoeksmaatregelen gecoördineerd en uitgevoerd?
- ▶ Hoe wordt de toelaatbaarheid van bewijs in de verschillende landen gewaarborgd?
- ▶ Wat is de meerwaarde van het JIT voor het onderzoek en de vervolging in de zaak?

Dit zijn enkele van de vragen die het in 2013 door het netwerk van nationale JIT-deskundigen gestarte project voor de evaluatie van JIT's beoogt te beantwoorden. In oktober 2012 gaven de nationale deskundigen als onderdeel van de conclusies van hun 8e jaarvergadering het secretariaat van het JIT-netwerk opdracht om de ontwikkeling van een standaardformulier in gang te zetten en te ondersteunen dat kan helpen bij de evaluatie van JIT's op nationaal niveau.

Het project heeft twee doelstellingen:

Ten eerste beoogt het beroepsbeoefenaars te helpen bij het evalueren van de prestaties van het JIT door de behaalde resultaten te beoordelen. Tien jaar na de tenuitvoerleggingsdatum van Kaderbesluit 2002/465/JBZ van 13 juni 2002 inzake gemeenschappelijke onderzoeksteams zijn JIT's nog steeds een betrekkelijk nieuw samenwerkingsinstrument. Politie en gerechtelijke autoriteiten geven na afsluiting van 'hun' JIT vaak aan de meerwaarde en mogelijke tekortkomingen ervan te willen bespreken. Het evaluatieformulier biedt hiervoor een nuttige 'checklist'.

Ten tweede draagt het verzamelen van evaluatiegegevens bij aan de kennis van JIT's doordat het helpt bij het vaststellen van de voornaamste juridische en praktische problemen en de gevonden oplossingen. In dit opzicht kan de evaluatie waardevolle informatie opleveren, zowel voor het JIT-netwerk als voor externe belanghebbenden. Op EU-niveau is er tot dusverre geen alomvattende evaluatie van de doeltreffendheid van de JIT's uitgevoerd. De feedback die beroepsbeoefenaars middels de evaluatieformulieren geven, kan dan ook waardevolle informatie opleveren.

Het formulier is door het secretariaat van het JIT-netwerk opgesteld in samenwerking met andere bevoegde eenheden van Eurojust en in overleg met Europol. Om ervoor te zorgen dat aan de verwachtingen van beroepsbeoefenaars wordt voldaan, is in het formulier ook feedback verwerkt die is ontvangen van de nationale vertegenwoordigingen bij Eurojust en de leden van het JIT-netwerk. Het formulier voor de evaluatie van JIT's werd goedgekeurd tijdens de 9e jaarvergadering van nationale deskundigen in juni 2013.

Het formulier voor de evaluatie van JIT's is een kwalitatief instrument en vraagt niet om persoonsgegevens. Dit vereenvoudigt het verdere gebruik van de ontvangen informatie. Aangezien JIT's een gemeenschappelijk karakter hebben, worden de leiders van JIT's aangemoedigd om het formulier zo mogelijk samen in te vullen. De evaluatie moet plaatsvinden na afsluiting van het JIT en dient na de rechtszitting te worden aangevuld om relevante gegevens te verzamelen over eventuele betwistingen voor de nationale rechter van de JIT-activiteiten en over veroordelingen.

Met het oog op de evaluatie wordt na afsluiting van het onderzoek meestal een laatste vergadering van de JIT-partners georganiseerd. Eurojust kan dit proces ondersteunen door voor deze vergadering een ruimte ter beschikking te stellen of door financiële steun te bieden in de vorm van een JIT-subsidie.

Na de goedkeuring van het formulier door de nationale deskundigen zette het secretariaat van het JIT-netwerk een werkproces in gang tot vaststelling van de stappen die noodzakelijk zijn voor een doeltreffende evaluatie van de JIT's. In samenwerking met de eenheid Informatiebeheer is een 'interactieve' versie van het formulier ontwikkeld, die door verscheidene nationale deskundigen is getest. Het gebruik van deze versie van het formulier maakt het mogelijk evaluatiegegevens automatisch te importeren in een databank die door het secretariaat van het JIT-netwerk zal worden beheerd. De komende jaren zal dit instrument worden gebruikt om het opstellen van kwalitatieve en kwantitatieve rapporten over JIT's te vergemakkelijken.

Tot nu toe is bij Eurojust tweemaal een evaluatie van een JIT uitgevoerd. In juni 2013 werden er twee evaluatiebijeenkomsten gehouden in verband met JIT's die door Eurojust waren ondersteund. Op die manier kon het formulier worden getest en de inhoud ervan aan de operationele behoeften worden aangepast.

De resultaten van deze evaluaties hebben reeds waardevolle informatie opgeleverd. Zo bleek bij een drugshandelzaak hoe belangrijk het is dat doorlopend informatie wordt uitgewisseld tussen de JIT-partners om een goede coördinatie van de onderzoeksactiviteiten te waarborgen. In dit verband werd het uitlenen van communicatie-

apparatuur door Eurojust via het JIT-financieringsproject beschreven als van doorslaggevend belang. In geval van parallel onderzoek dat niet noodzakelijk volgens hetzelfde patroon verloopt, vonden de JIT-partners het ook noodzakelijk om mogelijke jurisdictiegeschillen zo vroeg mogelijk te bespreken, gezien de mogelijke gevolgen voor de uitvoering van EAB's.

Evaluatie kan ook helpen om goede praktijken vast te stellen. Zo besloten de JIT-partners in een zaak met betrekking tot migrantensmokkel de handen ineen te slaan in hun poging om het land van herkomst van de migranten ertoe te bewegen zijn medewerking te verlenen.

De door de JIT-partners uitgevaardigde verzoeken om wederzijdse rechtshulp werden derhalve gecoördineerd en gelijktijdig ingediend om de gemeenschappelijke aanpak te onderstrepen.

In de meeste zaken tot nu toe hebben de oprichting en werking van een JIT positieve ervaringen opgeleverd. JIT's worden niet alleen beschreven als een doeltreffend samenwerkingsinstrument, maar ook als een manier om te leren van andere rechtsstelsels, werkwijzen en beroepsculturen.

THE NEW DRAFT REGULATION ON EUROJUST:

AN IMPROVEMENT IN THE FIGHT
AGAINST CROSS-BORDER CRIME?



Ontwikkelingen op wetgevingsgebied

Thema

Uitvoering van het Besluit van de Raad: evaluatie

Juridisch kader Het juridische kader van Eurojust is in 2008 op initiatief van 14 lidstaten en de Europese Commissie herzien teneinde Eurojust te versterken en de operationele efficiëntie ervan te vergroten.

De voornaamste doelstellingen van *Besluit 2009/426/JBZ van de Raad inzake het versterken van Eurojust en tot wijziging van Besluit 2002/187/JBZ betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken*, zijn de volgende:

- ▶ versterking van de status van de nationale leden en de operationele capaciteiten van de nationale vertegenwoordigingen;
- ▶ versterking van de bevoegdheden van de nationale leden en de rol van het College;
- ▶ bevordering van de coördinatie tussen de contactpersonen voor Eurojust/terrorisme/EJN/JIT's/oorlogsmisdaden/ontneming van activa/corruptie op nationaal niveau;

- ▶ versterking van de informatie-uitwisseling tussen Eurojust en de nationale autoriteiten; en
- ▶ versterking van de werkrelaties van Eurojust met niet-lidstaten en partners als Frontex.

Evaluatiefase – wat werkt en wat is voor verbetering vatbaar? De praktische uitvoering en werking in de lidstaten van de besluiten van de Raad over Eurojust en het EJN worden besproken tijdens de zesde ronde van wederzijdse evaluaties. Momenteel worden in de lidstaten gedurende drie jaar (2012-2014) evaluaties door vakgenoten uitgevoerd. In 2013 zijn in de volgende landen evaluaties uitgevoerd: Frankrijk, Malta, Nederland, Polen, het Verenigd Koninkrijk, Italië, Duitsland, Ierland, Griekenland, Roemenië en Letland. Overeenkomstig zijn juridisch kader is het College begonnen met de voorbereiding van een opdracht tot een onafhankelijke externe evaluatie van de uitvoering van het Besluit van de Raad en de gevolgen daarvan voor de door Eurojust bereikte doelstellingen.

Hervorming van Eurojust: toekomstperspectieven

Modernisering van Eurojust In het licht van het Verdrag van Lissabon en artikel 85 VWEU heeft de taskforce voor de toekomst van Eurojust verder nagedacht over de hervorming van Eurojust, en met name van diens opdracht en kader. De bijdragen van het College werden voorgelegd aan de Europese Commissie tijdens de voorbereidende fase voor het herziene juridische kader voor de structuur, de evaluatie, de bevoegdheden en de JIT's van Eurojust, de betrekkingen met Europol, OLAF, het EJN en een toekomstig EPPO, de samenwerking met niet-lidstaten, de toegang tot documenten en gegevensbescherming. Het nieuwe juridische kader voor Eurojust wordt vastgesteld door middel van een verordening. De bepalingen ervan zullen derhalve bindend zijn en rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

De relatie tussen Eurojust en het EPPO Het Verdrag van Lissabon biedt enige vrijheid wat betreft de opties voor een versterkte rol van Eurojust bij een doeltreffender bestrijding van misdrijven die de financiële belangen van de Europese Unie schaden, alsook wat betreft de instelling van een EPPO 'op de grondslag van Eurojust' overeenkomstig artikel 86 VWEU. De activiteiten van de taskforce voor de toekomst van Eurojust waren hoofdzakelijk gericht op het uitwerken van mogelijke functionele en administratieve synergieën tussen Eurojust en een toekomstig EPPO teneinde de complementariteit van de bevoegdheden te

Eurojust-conferentie "De nieuwe ontwerpverordening over Eurojust: een verbetering in de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit?"

Deze conferentie van Eurojust werd op 14 en 15 oktober gehouden in Den Haag. Bij de gevolgde multidisciplinaire benadering werden de invalshoeken en standpunten van academici, beroepsbeoefenaars en nationale vertegenwoordigers van de 28 lidstaten gecombineerd.

De conferentie werd bezocht door meer dan 153 vertegenwoordigers van de nationale autoriteiten van de lidstaten, EU-instellingen als de Europese Commissie, OLAF, de Raad en het Europees Parlement, het GCO van Eurojust, de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming, vertegenwoordigers van Europol en nationale leden en de administratie van Eurojust.

De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

Structuur en bestuur van Eurojust Het voorstel voor een verordening betreffende Eurojust oppert een onderscheid tussen beheersgerelateerde toezichthoudende en uitvoerende rollen enerzijds en operationele rollen anderzijds bij gerechtelijke ondersteuningstaken. De deelnemers bespraken de reikwijdte, vereisten en meerwaarde van deze rollen.

Competenties, taken en bevoegdheden Hoewel nog niet ten volle gebruik is gemaakt van de door artikel 85 VWEU geboden mogelijkheden om Eurojust aanvullende bevoegdheden te verlenen, waren de deelnemers van oordeel dat de wijzigingen in het voorstel voor een verordening van doorslaggevend belang zijn. De proactieve dimensie van het mandaat van Eurojust kon op bijval rekenen.

Betrekkingen met niet-lidstaten en EU-partners De deelnemers waren van mening dat Eurojust als een belangrijke factor in het internationale strafrecht moet worden beschouwd en dat het bij de samenwerking tussen lidstaten en niet-lidstaten in zaken die de grenzen van de EU overschrijden moet fungeren als 'centraal loket'. Er was waardering voor de rol die verbindingsmagistraten en contactpersonen spelen bij het slaan van bruggen naar niet-lidstaten. Spiegelbepalingen over de uitwisseling van informatie in de ontwerpverordeningen voor Eurojust en Europol werden gezien als cruciaal voor een doeltreffende operationele samenwerking die in overeenstemming is met beide complementaire mandaten. In het voorstel voor een verordening betreffende Eurojust wordt geen aandacht besteed aan het stroomlijnen van verzoeken tussen Eurojust en het EJN. In dit verband wezen de deelnemers op het mogelijk gebruik van de filterfunctie in het ENCS.

Betrekkingen tussen Eurojust en het EPPO Er werd gewezen op de noodzaak om het complementaire karakter van het mandaat van Eurojust als eenheid voor justitiële samenwerking van de Europese Unie te eerbiedigen. Het ontwerp van een toekomstig EPPO staat centraal bij de onderhandelingen de komende maanden en er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de operationele en administratieve ondersteuningsmogelijkheden van Eurojust.

De voorzitter van het College van Eurojust sloot de conferentie met de woorden: *'Het voorstel over Eurojust is misschien geen revolutionaire stap voorwaarts, maar we bewegen ons in de richting van een positieve ontwikkeling. Deze stimulerende conferentie is ten einde, maar het inspirerende debat begint pas. Eurojust is zeer gemotiveerd en bereid om actief te deel te nemen en zijn ervaring als praktijkdeskundige in te brengen bij het vormgeven van zijn toekomst.'*

Het verslag over de conferentie is gepubliceerd als document 17188/1/13 REV1 van de Raad van 4 december 2013. Het in mei gepubliceerde nummer van *Eurojust News* over het EPPO, is beschikbaar op de website van Eurojust.

waarborgen en op die manier bij te dragen tot operationele interactie en kostenefficiëntie.

Het pakket van voorstellen van de Commissie: de zogeheten 'bijzondere relatie' De Europese Commissie heeft naar aanleiding van het Verdrag van Lissabon op 17 juli een voorstel voor een Eurojust-verordening tot modernisering van Eurojust gepresenteerd, alsmede een voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de instelling van een EPPO dat verantwoordelijk

zou zijn voor onderzoeken en vervolgingen in verband met misdrijven die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. De onderhandelingen in de Raad en het Europees Parlement over beide voorstellen zullen volgens verschillende wetgevingsprocedures verlopen. Voor de verordening betreffende Eurojust zal de gewone medebeslissingsprocedure worden gevolgd, maar de verordening tot instelling van het EPPO vereist een bijzondere wetgevingsprocedure.



Bijlage 1: Publieke toegang tot documenten

Overeenkomstig artikel 15 van het Besluit inzake voorschriften met betrekking tot de publieke toegang tot documenten van Eurojust (goedgekeurd door het College op 13 juli 2004) moet Eurojust in zijn jaarverslag informatie opnemen over het aantal geweigerde verzoeken, met inbegrip van de redenen voor dergelijke weigeringen. De opname van deze informatie in een apart gedeelte van het algemene jaarverslag van Eurojust en niet in een afzonderlijk verslag over de toegang tot documenten werd, gezien het betrekkelijk kleine aantal verzoeken dat werd ontvangen, toegejuicht in het verslag van de Europese Ombudsman na zijn bezoek aan Eurojust in juni 2012 (OI/8/2012/OV, punt 22).

In 2013 is het aantal verzoeken om publieke toegang tot documenten van Eurojust toegenomen, met 26 eerste verzoeken en twee confirmatieve verzoeken (in 2012 was sprake van 17 eerste verzoeken en één confirmatief verzoek). Van deze eerste verzoeken waren er 24 rechtstreeks aan Eurojust gericht. In de twee andere zaken werd Eurojust als derde partij geraadpleegd naar aanleiding van verzoeken die door andere Europese instellingen waren ontvangen.

22 van de 26 verzoeken waren niet zaakgerelateerd. Bij zeven van deze 22 verzoeken werd volledige toegang verleend. Bij één verzoek om twee documenten werd gedeeltelijke toegang verleend tot het ene document maar toegang geweigerd tot het andere, aangezien de openbaarmaking daarvan werd geacht het besluitvormingsproces van Eurojust te ondermijnen (artikel 4, lid 3, punt 2, van het Besluit van het College van Eurojust van 2004 inzake

voorschriften met betrekking tot de publieke toegang tot documenten van Eurojust, hierna aangeduid als 'de regels inzake de toegang tot documenten'). Van de overige 14 zaken waren de opgevraagde documenten niet in het bezit van Eurojust (acht verzoeken) of was verdere verduidelijking vereist om het document te identificeren (zes verzoeken). Eurojust stuurde een verzoek om verduidelijking (artikel 6, lid 2, van de regels inzake de toegang tot documenten) met betrekking tot deze zes verzoeken, maar de verzoekers gaven hieraan geen gevolg.

Wat de vier verzoeken om toegang tot zaakgerelateerde documenten betreft, werd één verzoek gedeeltelijk ingewilligd nadat de persoonsgegevens van derden overeenkomstig artikel 4, lid 1, onder b), van de regels inzake de toegang tot documenten uit het document waren verwijderd. Een ander verzoek om toegang tot persberichten en statistieken over door Eurojust behandelde zaken werd ingewilligd omdat deze documenten reeds openbaar toegankelijk waren op de website van Eurojust. De twee overige verzoeken om toegang werden geweigerd omdat vrijgave van de documenten nadelig werd geacht voor de bescherming van het openbaar belang met het oog op de uitvoering van de taken van Eurojust in het kader van de versterking van de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit, nationale onderzoeken en vervolgingsactiviteiten waaraan Eurojust bijstand verleent, de naleving van het beroepsgeheim (artikel 4, lid 1, onder a), punten 5-7, van de regels inzake de toegang tot documenten), de integriteit van individuen (artikel 4, lid 1, onder b)) en/of de bescherming van gerechtelijke procedures en juridisch advies (artikel 4, lid 2, punt 2).

Bijlage 2: Follow-up van de conclusies van de Raad

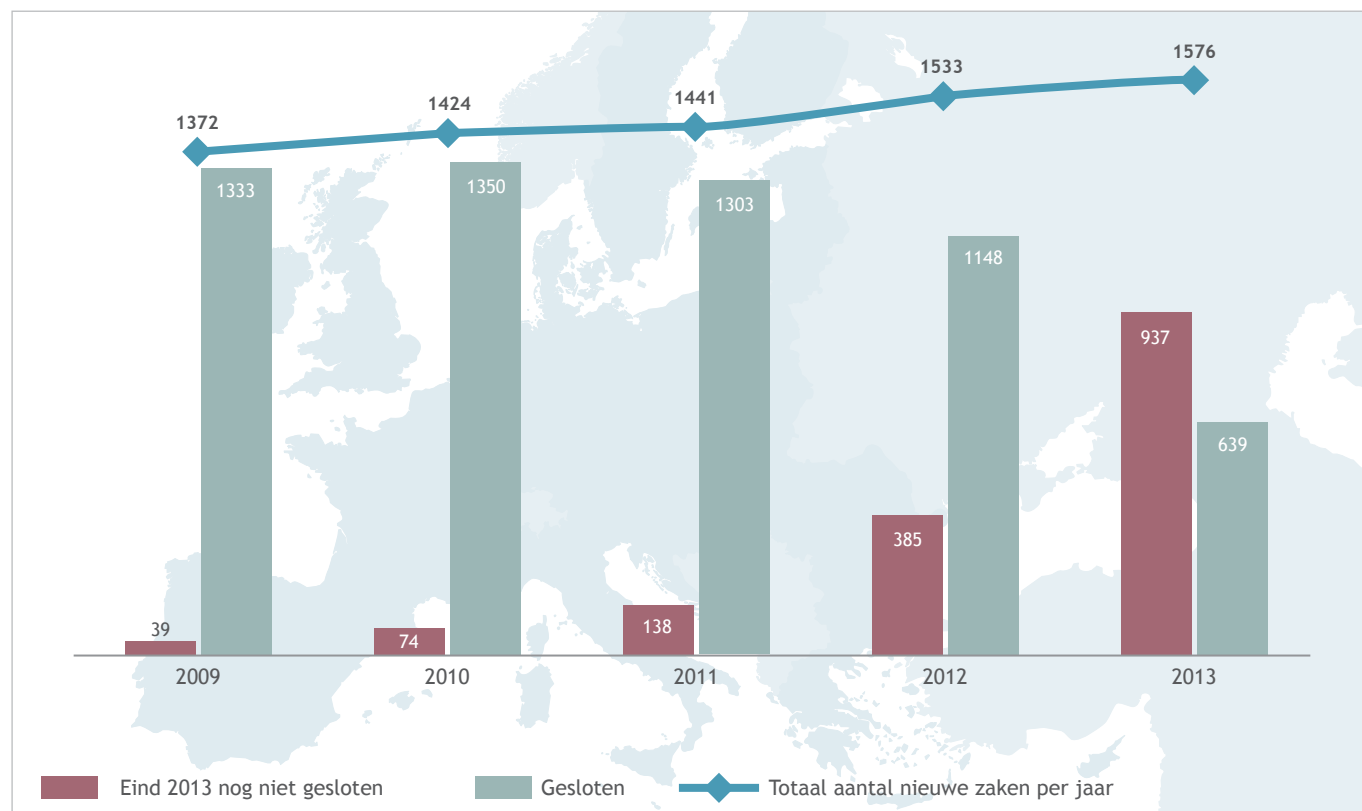
Op 15 november keurde de JBZ-Raad de conclusies van de Raad betreffende het elfde jaarverslag van Eurojust (14919/13) goed. Net als in voorgaande jaren geeft Eurojust informatie over de tenuitvoerlegging van deze

conclusies. In de onderstaande tabel wordt aangegeven waar nadere informatie te vinden is over de terreinen waarop de Raad aanbevelingen heeft gedaan.

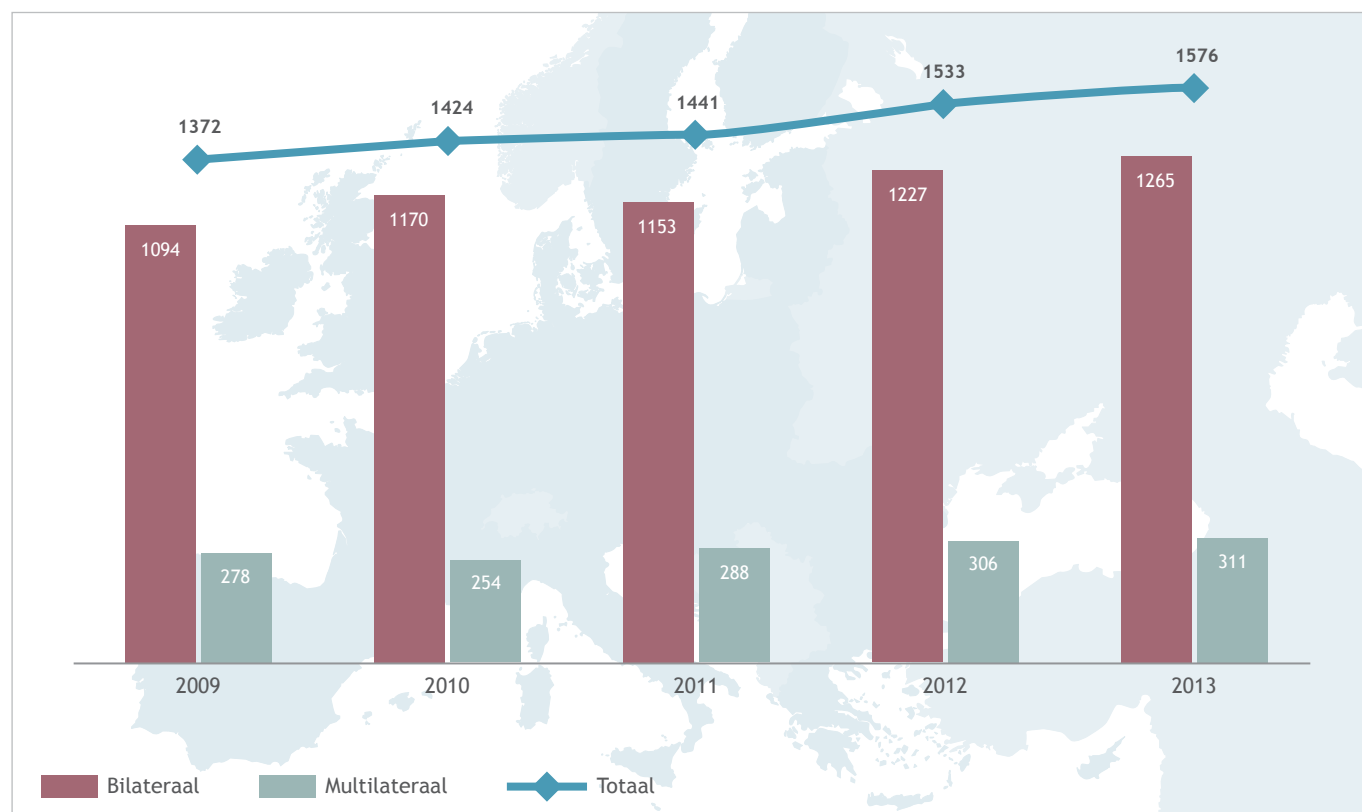
| Aanbevelingen van de Raad | Follow-up |
|---|--|
| Adequate en objectieve instrumenten gebruiken voor de evaluatie van Eurojust in 2014. | Eurojust bereidt de onafhankelijke externe evaluatie voor overeenkomstig artikel 41 bis van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust. De Europese Commissie zal worden geraadpleegd omtrent de toetsingscriteria. |
| Doorgaan met het bieden van steun (ook financiële) voor de oprichting, uitvoering en evaluatie van JIT's, het ontwikkelen van goede praktijken en het uitwisselen van informatie over ervaringen op justitieel gebied en resultaten van zaken. | In 2013 werden 102 JIT's door Eurojust ondersteund; 34 JIT's werden door Eurojust gefinancierd. Eurojust gaat door met het financieren van JIT's en moet hiervoor zijn reguliere begroting aanspreken, aangezien de subsidie van de Commissie is stopgezet. <i>Zie de paragrafen 1.3 en 2.4 en hoofdstuk 4 ('Bijzonder aandachtspunt van Eurojust in 2013').</i> |
| Doorgaan met het betrekken van Europol, in voorkomend geval, bij het coördinatieproces van aan Eurojust voorgelegde zaken en blijven streven naar complementariteit in hun respectieve werkzaamheden ter ondersteuning van nationale autoriteiten. | Europol was betrokken bij 53 zaken en nam deel aan 75 coördinatievergaderingen bij Eurojust. <i>Zie paragraaf 3.3.2 en de voorbeelden van zaken.</i> |
| De samenwerking met OLAF versterken met betrekking tot zaken in verband met fraude, corruptie en andere misdrijven die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. | OLAF en Eurojust werkten samen aan vier zaken. <i>Zie paragraaf 3.3.2.</i> |
| Actieve steun verlenen en goede praktijken verspreiden met betrekking tot de uitvoering van EAB's en, in voorkomend geval, vergaderingen van bevoegde autoriteiten bijeenroepen teneinde oplossingen te zoeken voor steeds terugkerende problemen. | In 2014 organiseren het Griekse voorzitterschap en Eurojust een strategische conferentie over het EAB. Ook het Adviesforum zal zich over dit onderwerp buigen. |
| Bepalen of er meer bijeenkomsten van nationale correspondenten voor Eurojust moeten worden georganiseerd. | In 2014 organiseert Eurojust een tweede bijeenkomst van de nationale correspondenten voor Eurojust. |
| Verslag uitbrengen over de follow-up van informatie die is ontvangen overeenkomstig artikel 13 van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust en de feedback die is verstrekt aan beroepsbeoefenaars overeenkomstig artikel 13 bis van datzelfde Besluit. | <i>Zie paragraaf 2.3.</i> Tijdens de evaluatie waartoe in 2014 opdracht zal worden gegeven, zal een verdere beoordeling worden uitgevoerd, rekening houdend met de resultaten van de wederzijdse evaluaties in de lidstaten. |
| De invoering van beveiligde verbindingen bespoedigen die alle lidstaten op nationaal niveau toegang bieden tot het CMS. | Eurojust heeft verslag uitgebracht aan de Raad en de Commissie over de geboekte vorderingen, overeenkomstig artikel 16 ter van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust. <i>Zie paragraaf 2.3 en document 12582/13 van de Raad van 19 juli 2013.</i> |
| Een evaluatie maken van het opzetten van een coördinatie met oproepdienst (OCC) voor de behandeling van dringende zaken overeenkomstig artikel 5 bis van het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust. | <i>Zie paragraaf 1.2.2.</i> Tijdens de evaluatie waartoe in 2014 opdracht zal worden gegeven, zal een beoordeling worden uitgevoerd. |

Bijlage 3: Statistieken voor 2013

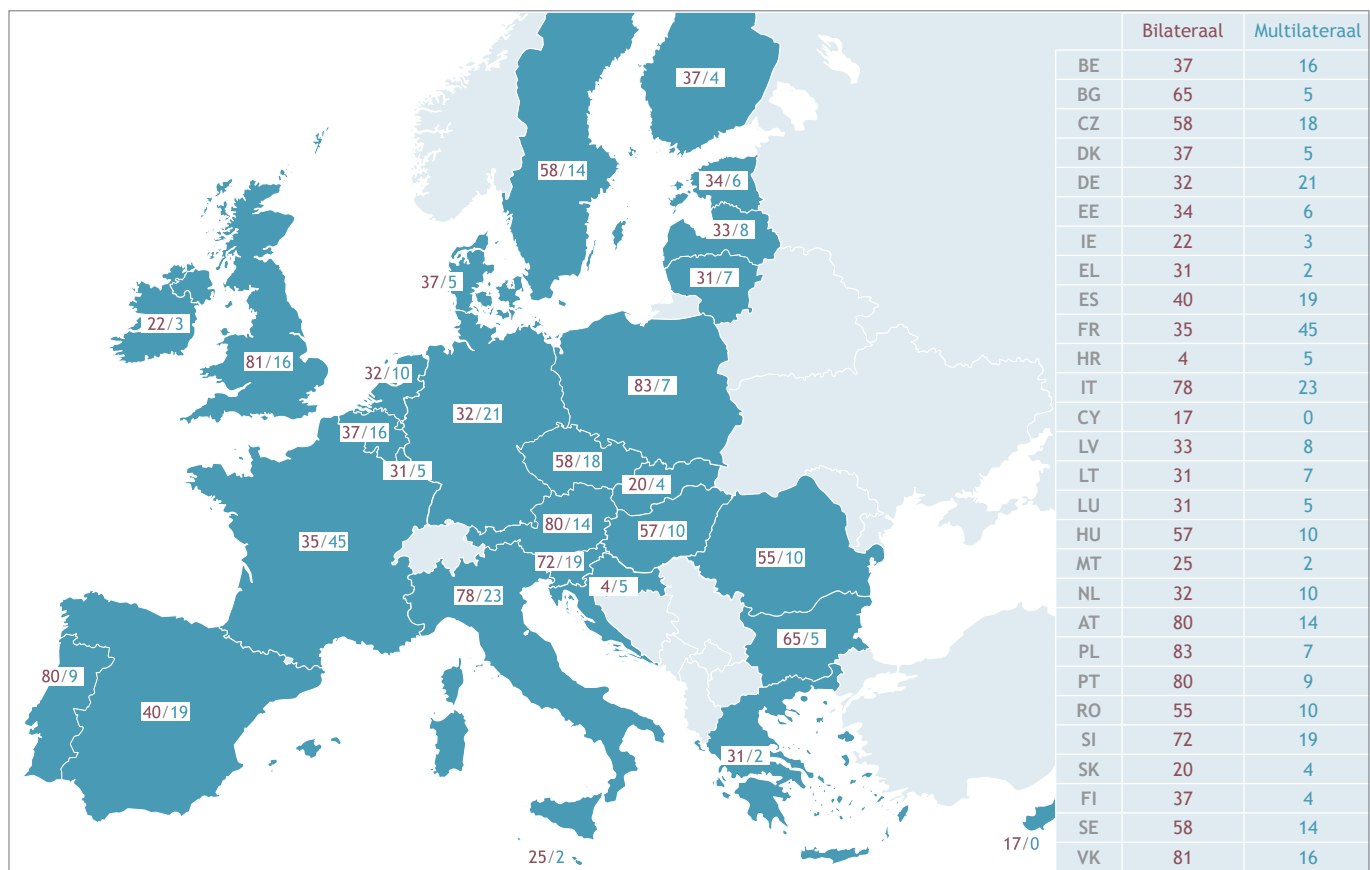
Figuur 1 - Behandelde zaken 2009-2013



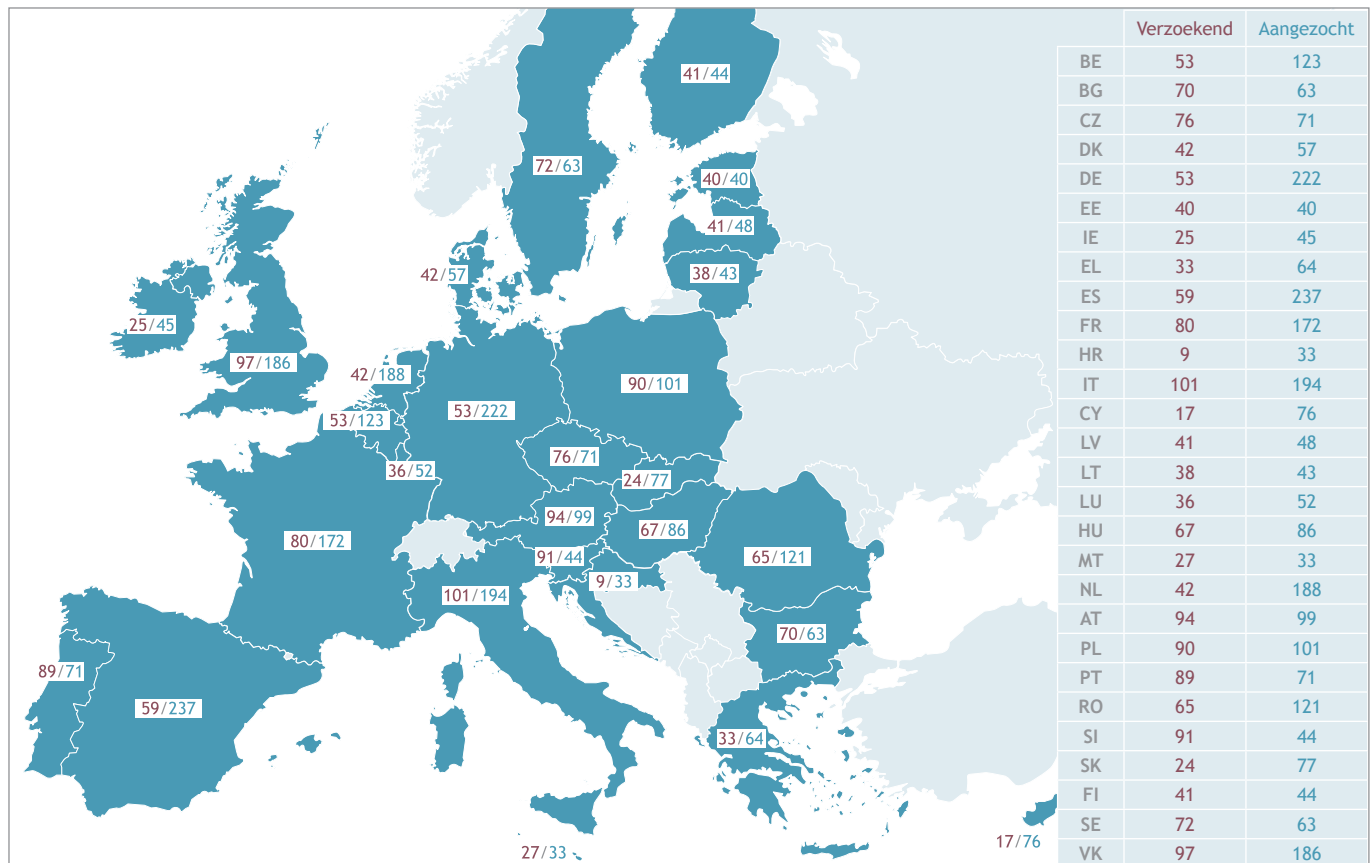
Figuur 2 - Bilaterale en multilaterale zaken 2009-2013



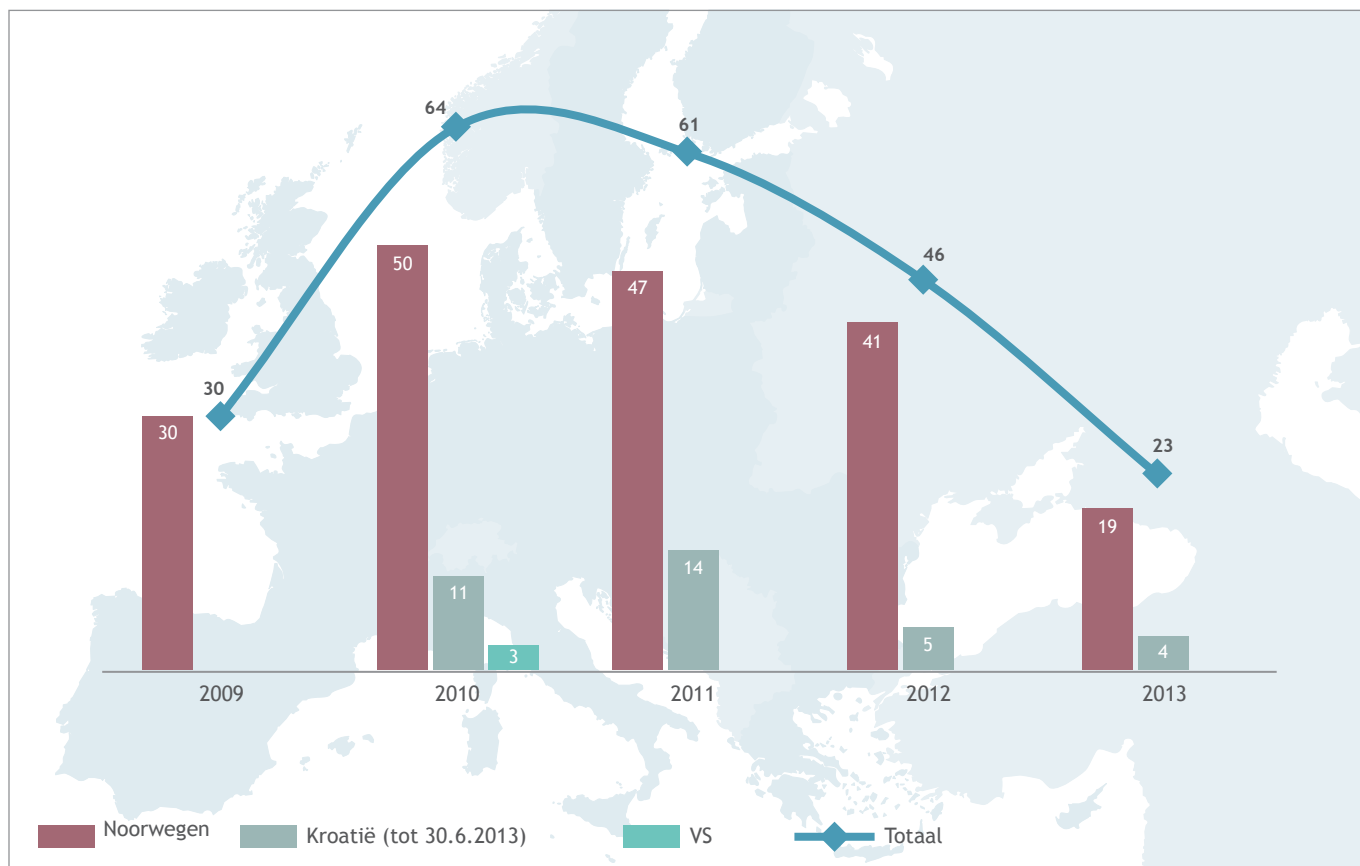
Figuur 3 - Door lidstaten geopende bilaterale en multilaterale zaken



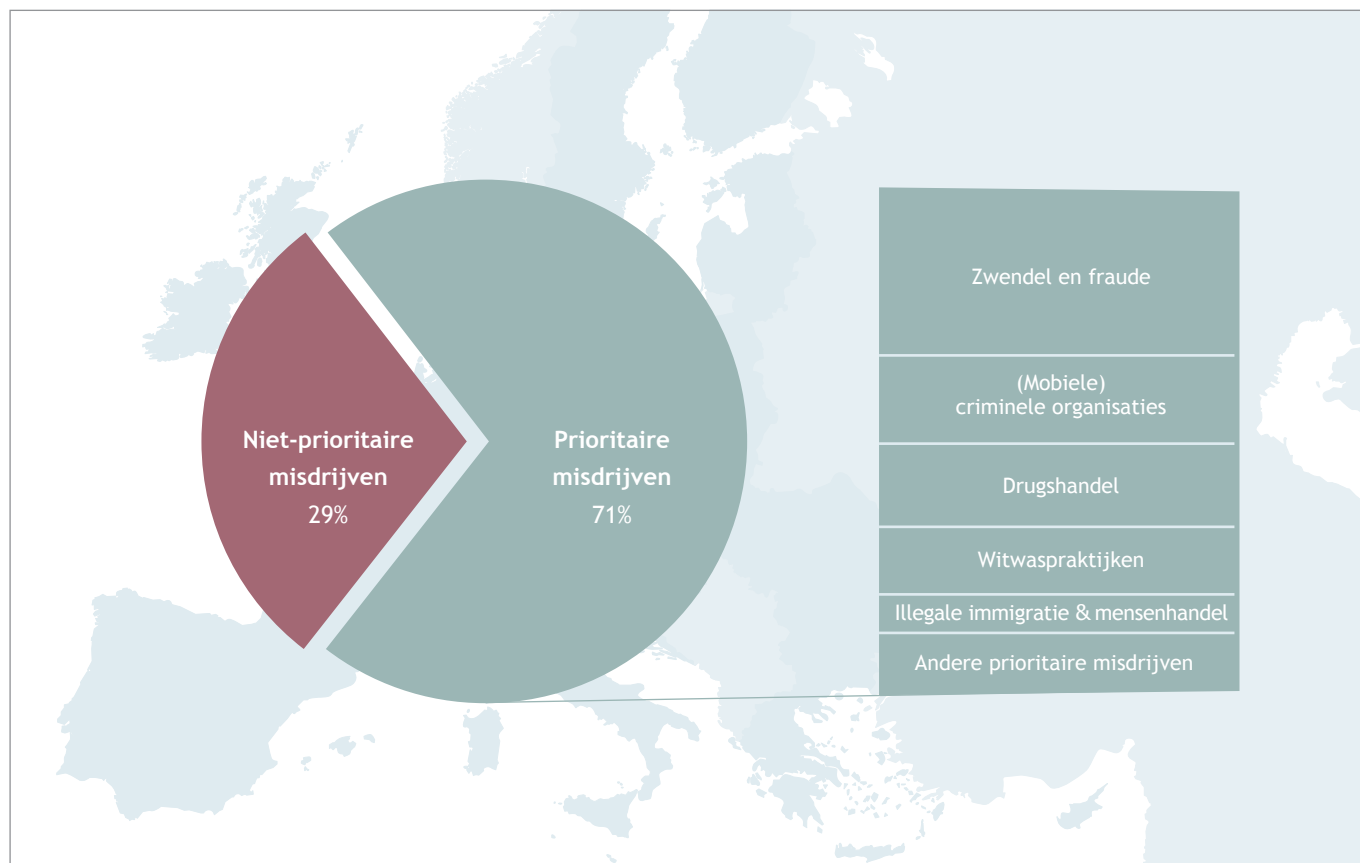
Figuur 4 - Verzoekende/aangezochte lidstaten



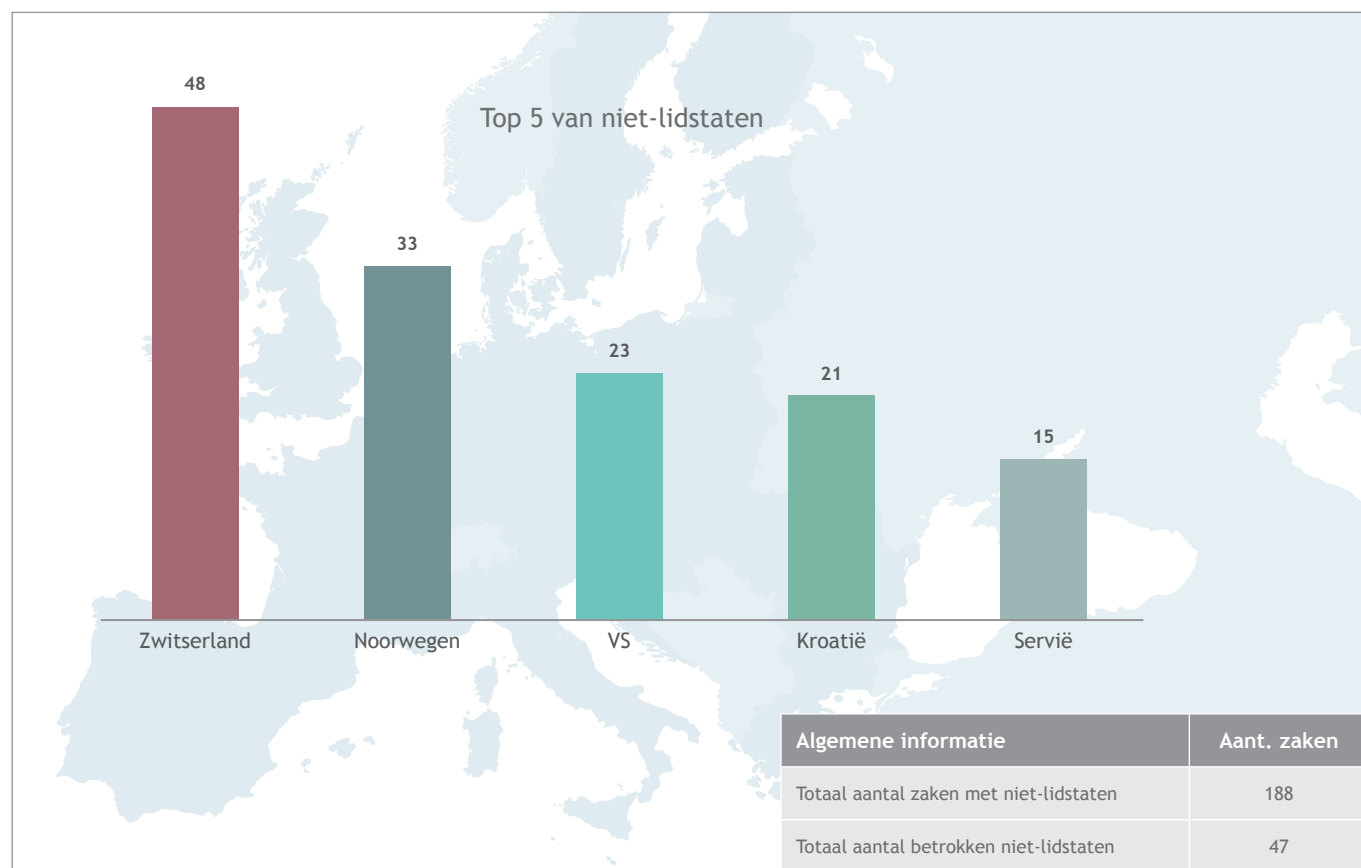
Figuur 5 - Door verbindingsmagistraten behandelde zaken 2009-2013



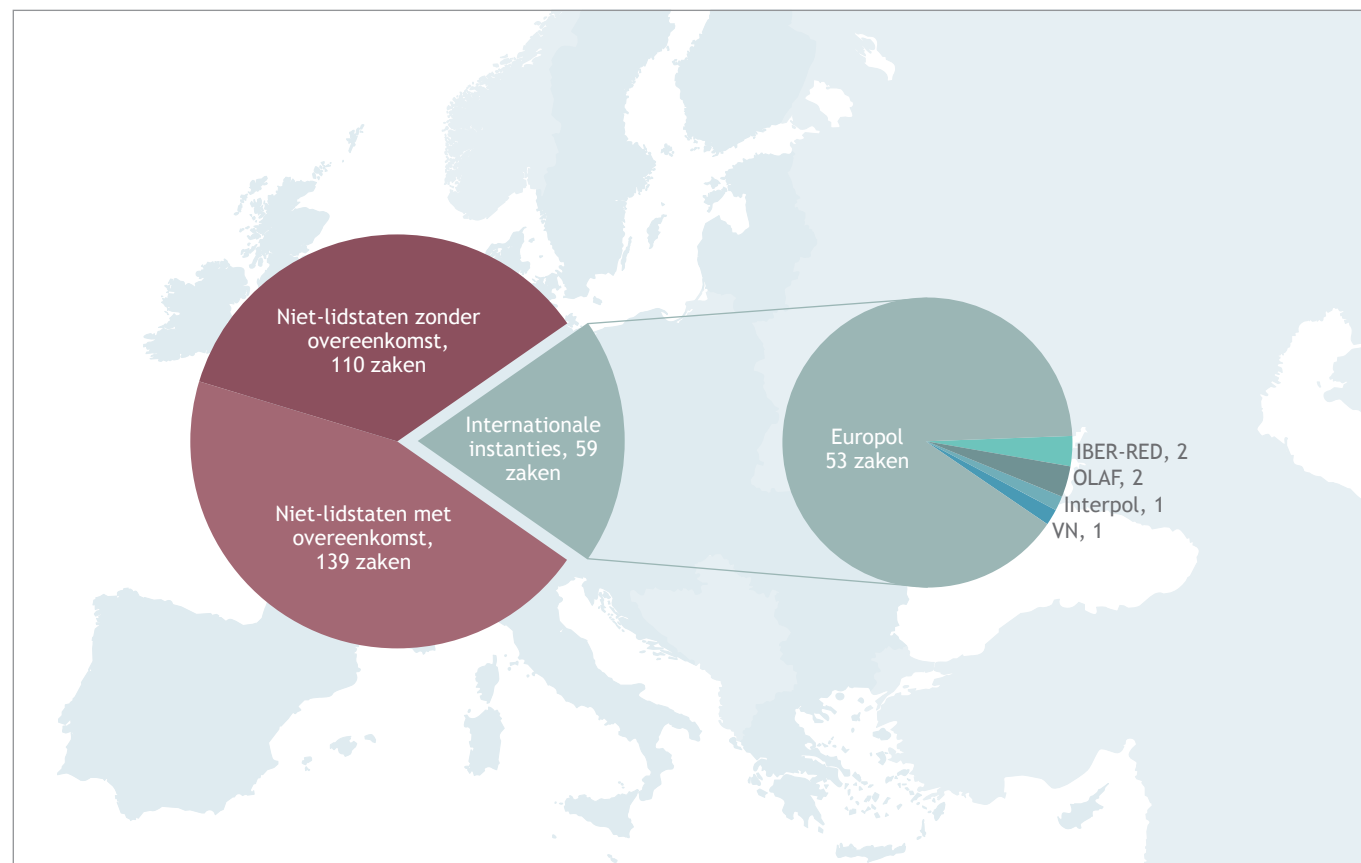
Figuur 6 - Misdrijven op prioriteitsgebieden van Eurojust



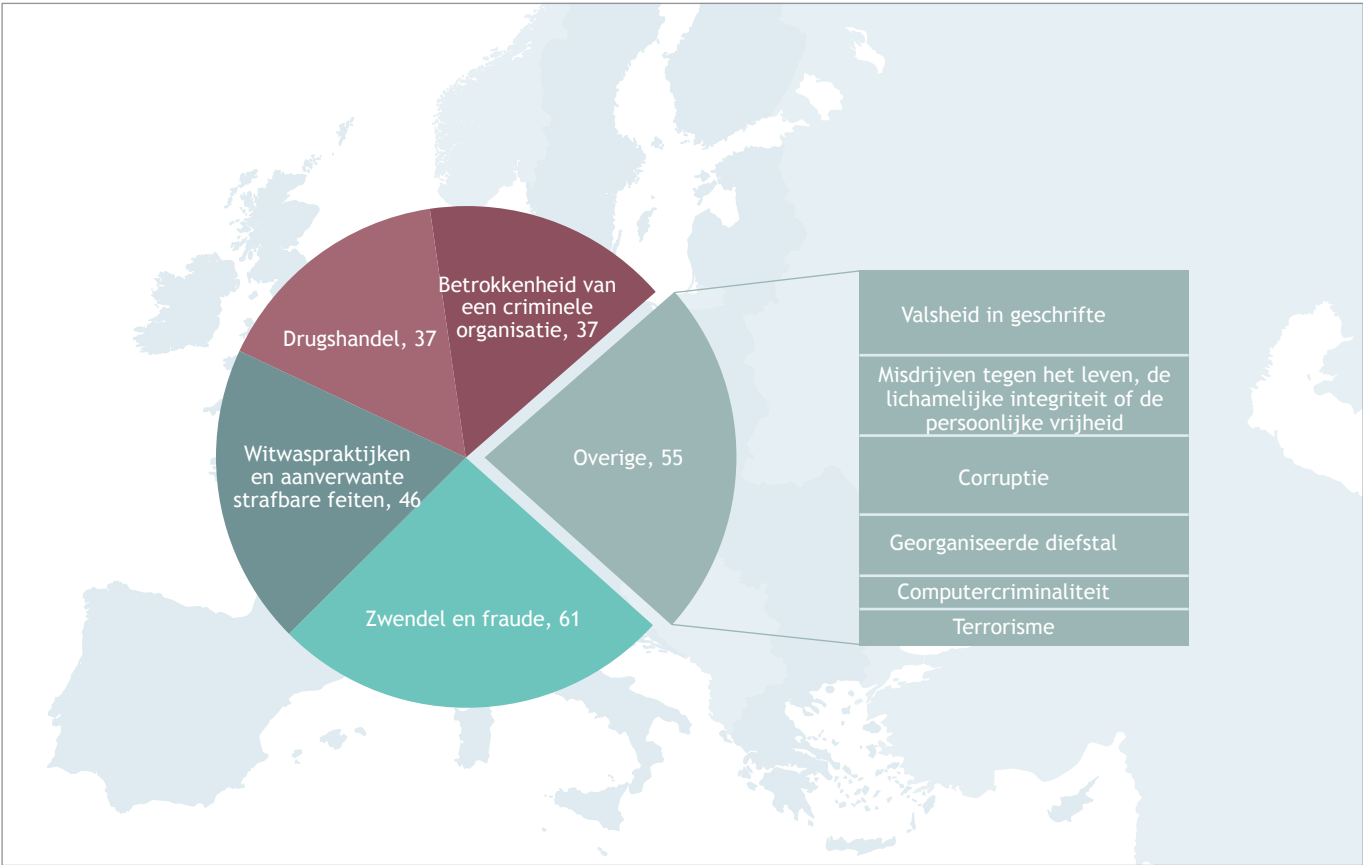
Figuur 7 - Door Eurojust behandelde zaken waarbij niet-lidstaten betrokken waren



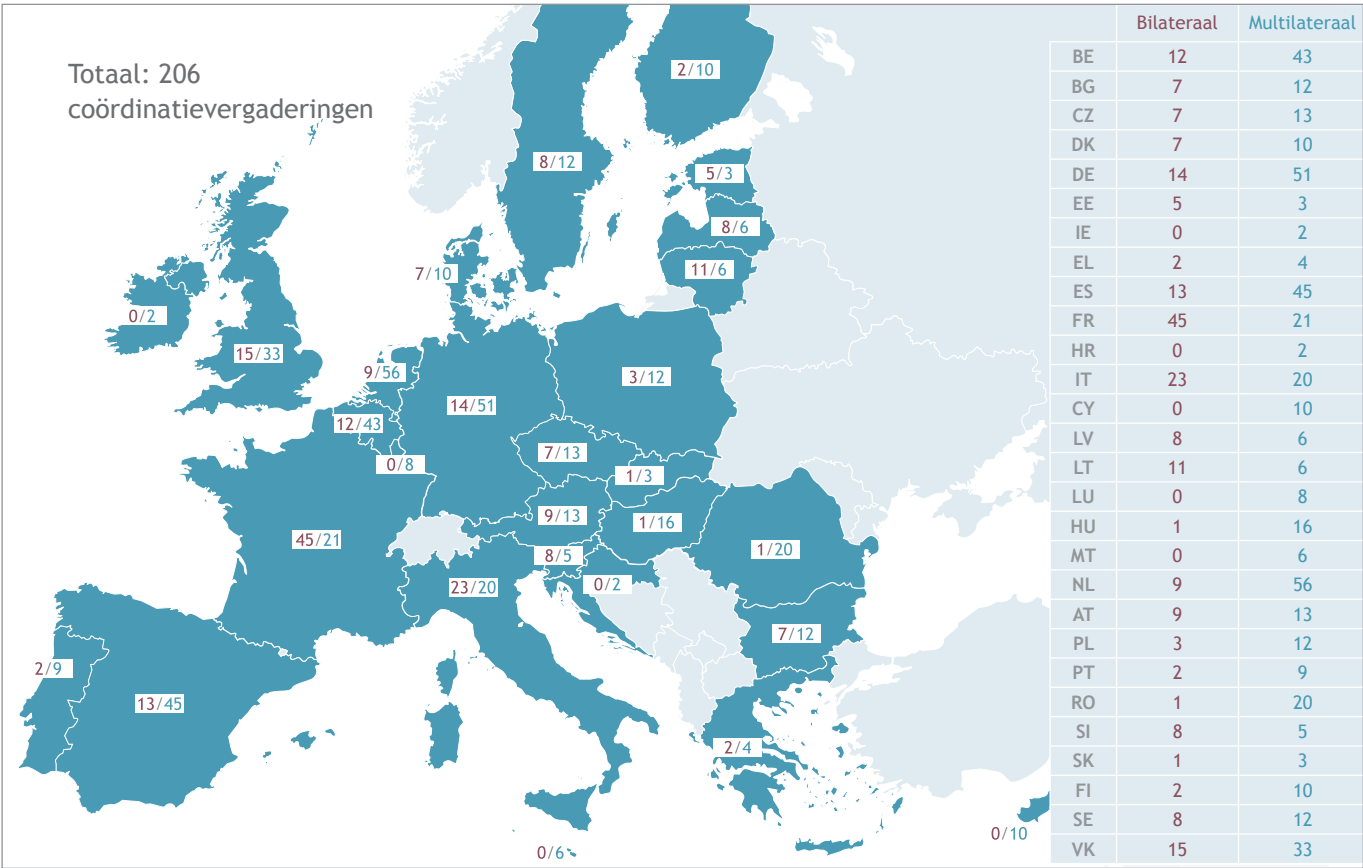
Figuur 8 - Samenwerking met niet-lidstaten, EU-partners en internationale organisaties in door Eurojust behandelde zaken



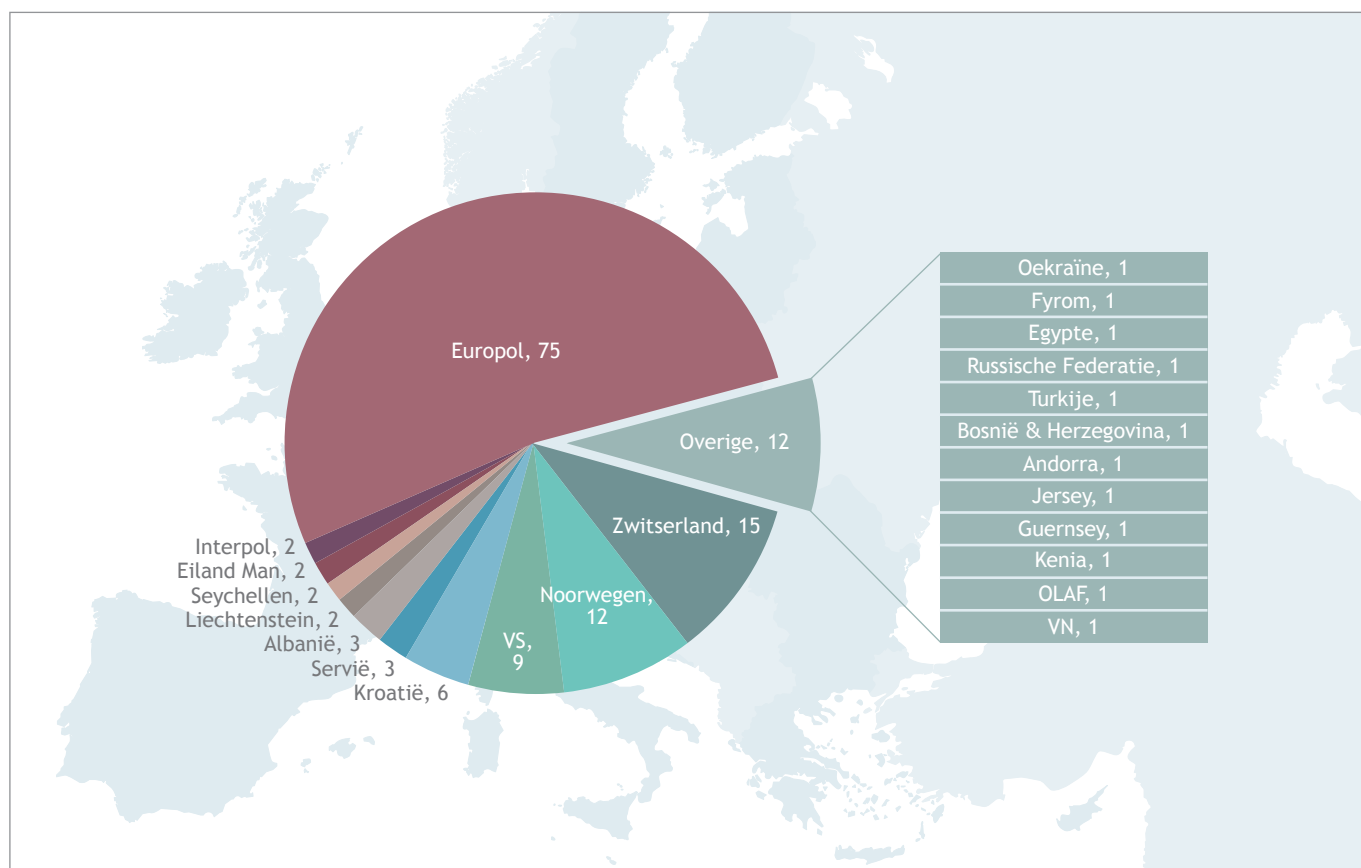
Figuur 9 - Vaakst voorkomende misdrijfsoorten waarbij niet-lidstaten betrokken waren



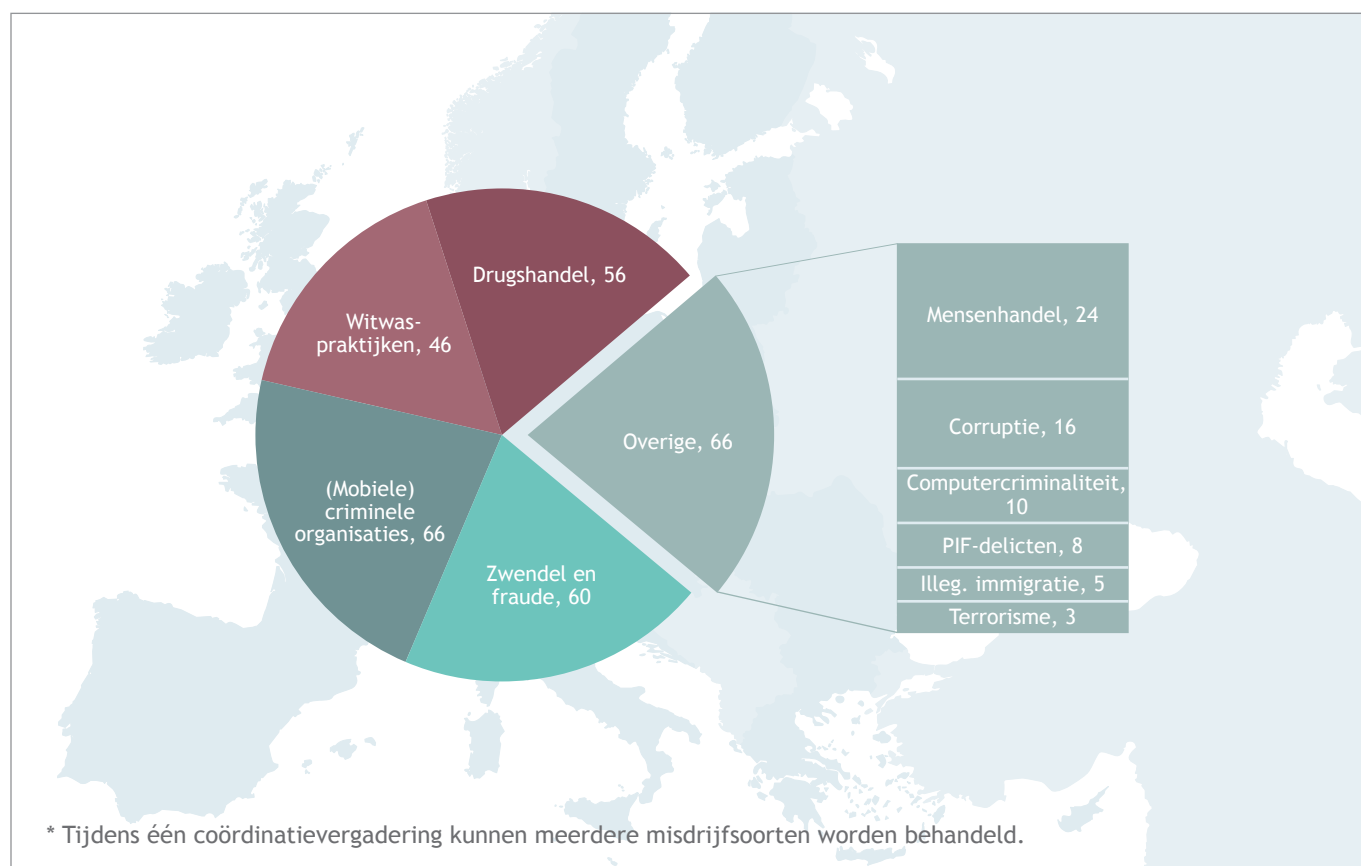
Figuur 10 - Coördinatievergaderingen: lidstaten



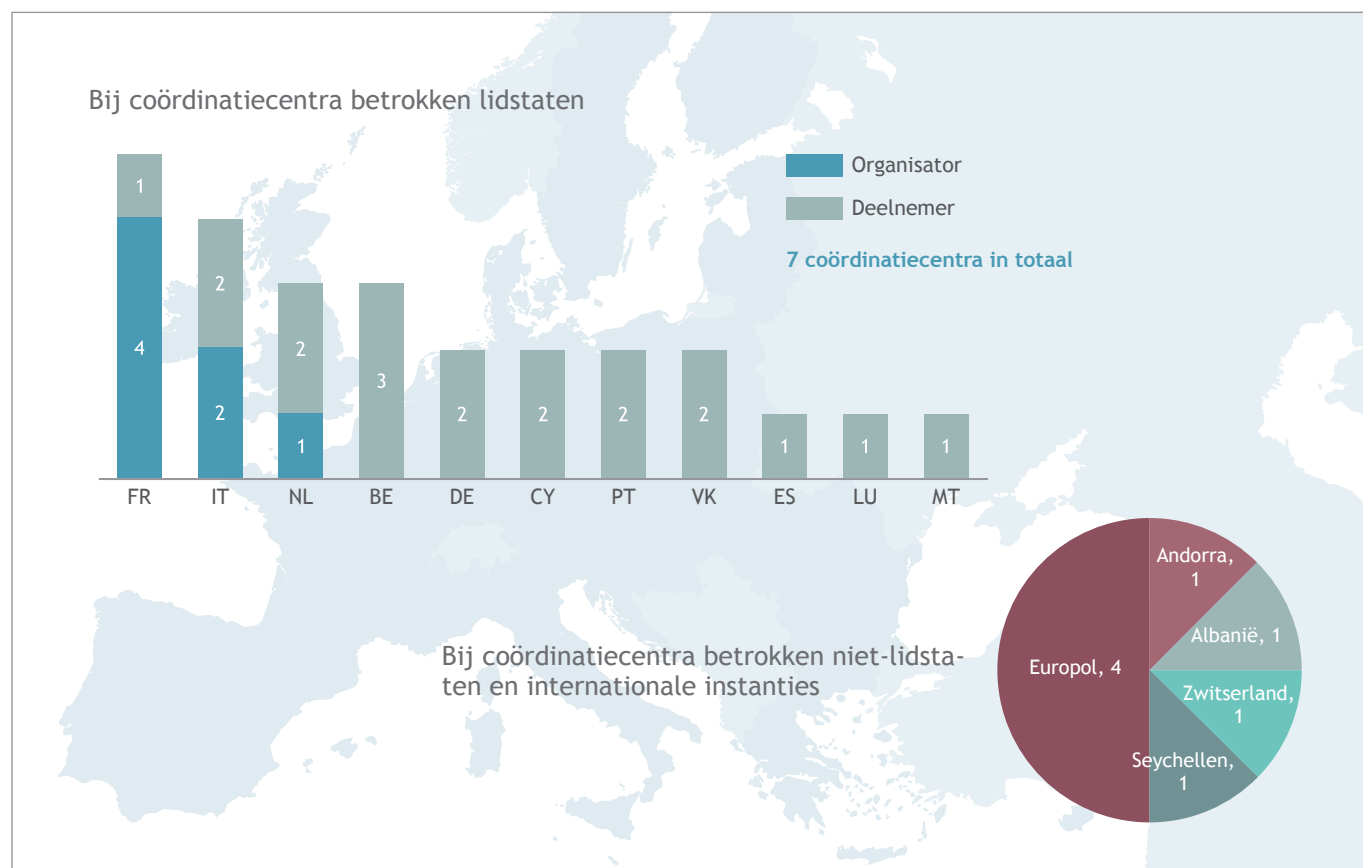
Figuur 11 - Coördinatievergaderingen: niet-lidstaten, EU-partners en internationale organisaties



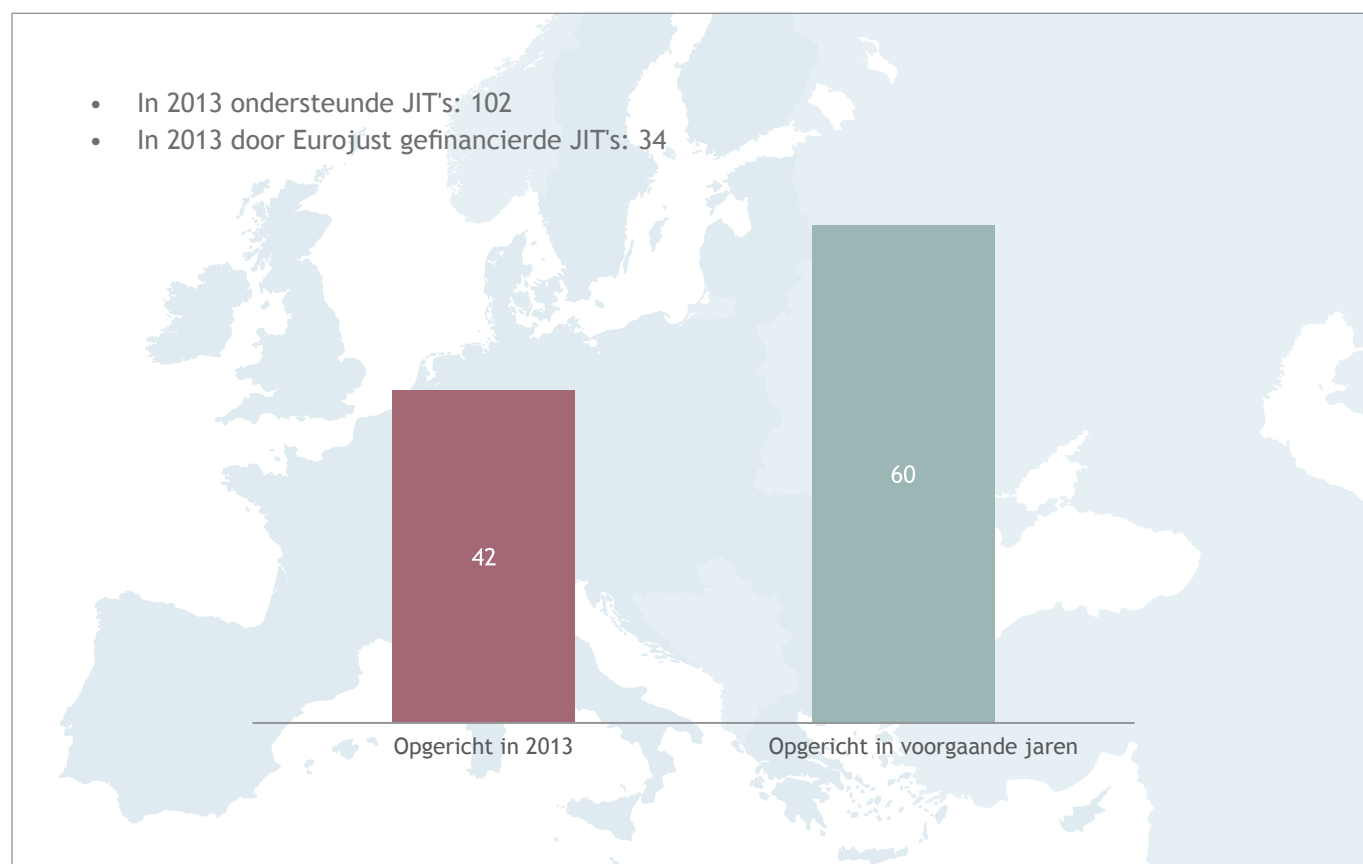
Figuur 12 - Tijdens coördinatievergaderingen behandelde misdrijfsoorten*



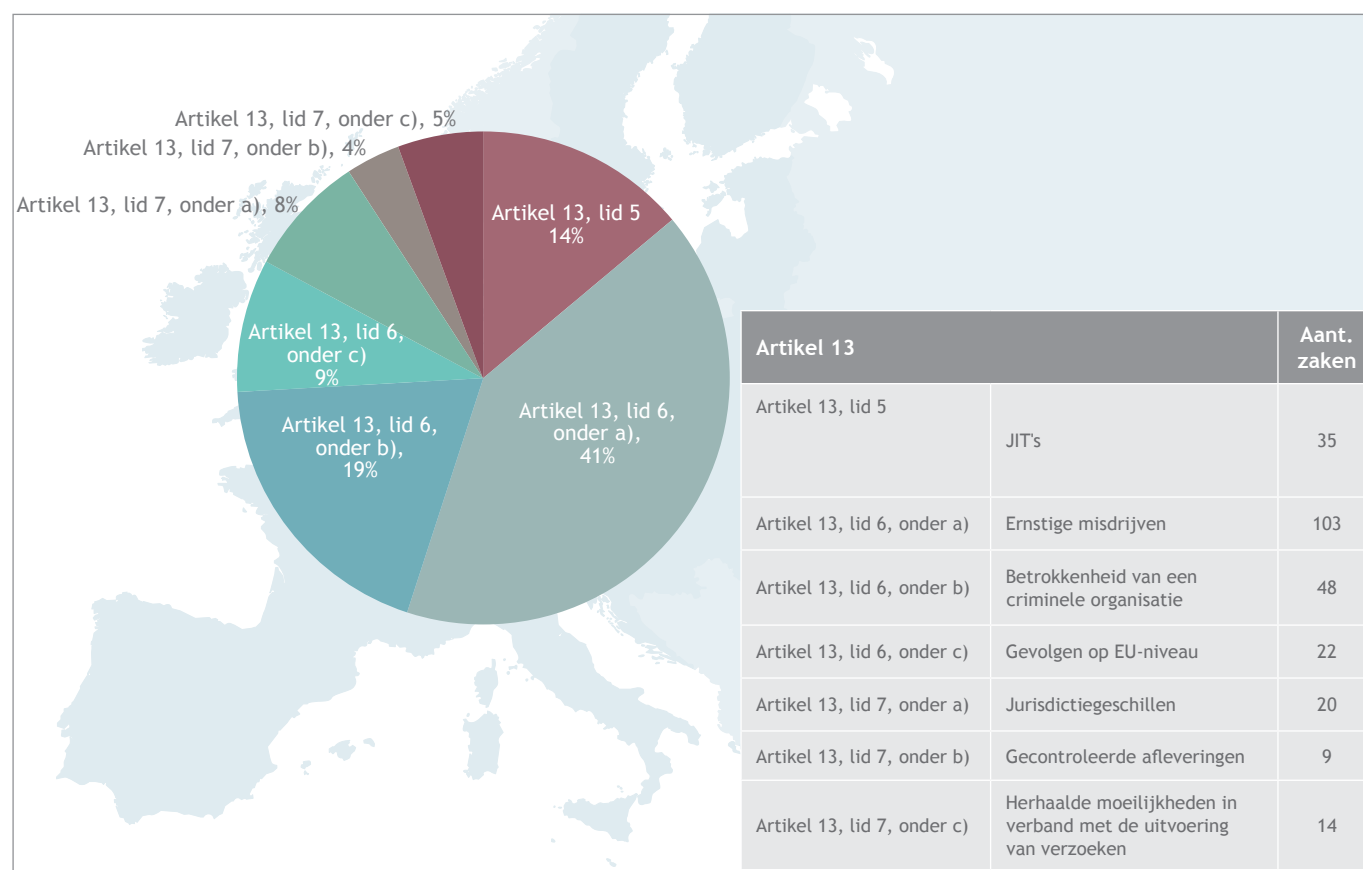
Figuur 13 - Coördinatiecentra



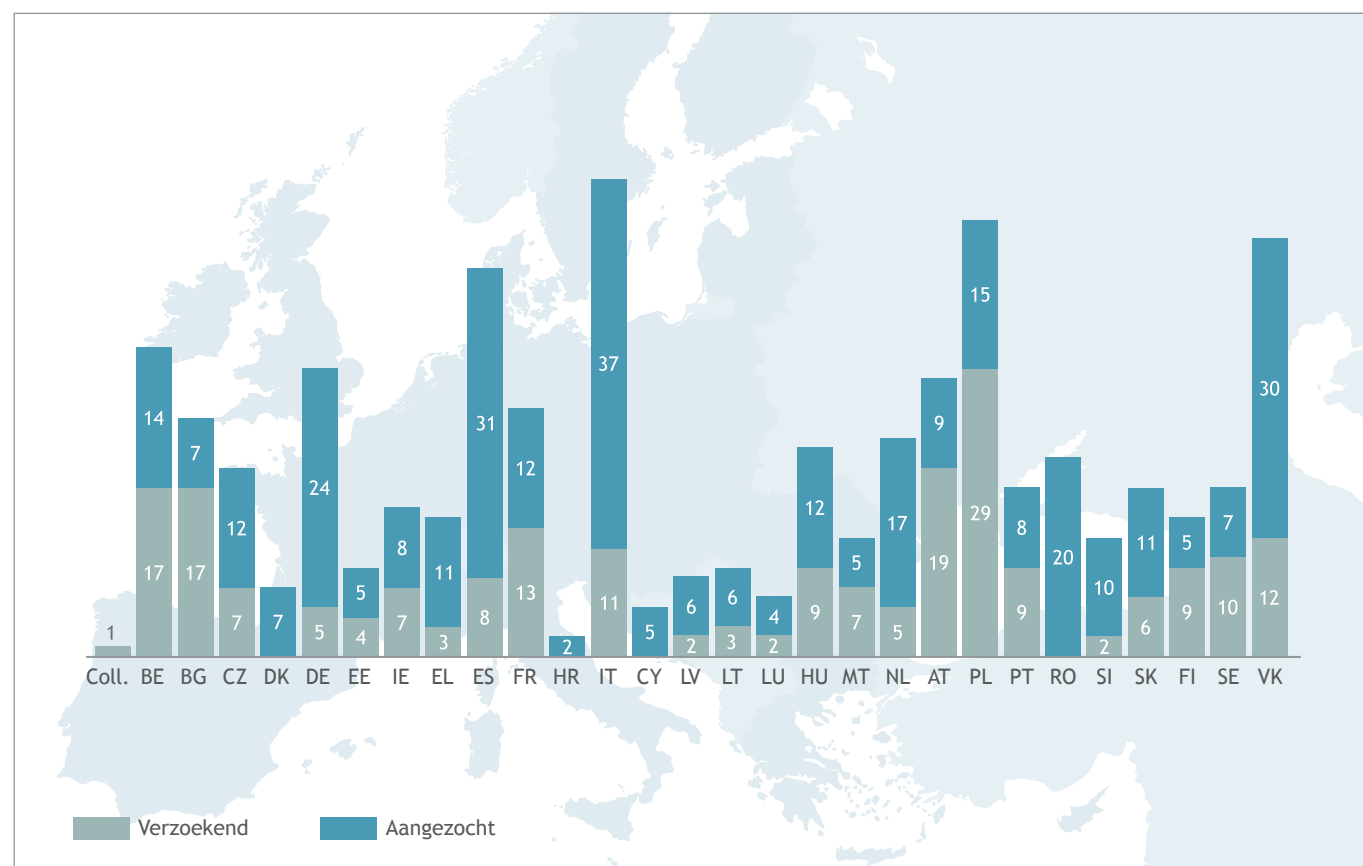
Figuur 14 - Eurojust en JIT's



Figuur 15 - Aantal artikel 13-zaken



Figuur 16 - Uitvoering van EAB's: verzoekende/aangezochte lidstaat



© Eurojust, 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag zonder toestemming van Eurojust in enige vorm of op enige wijze worden gereproduceerd of gebruikt, hetzij grafisch, elektronisch of mechanisch, met inbegrip van fotokopiëren, opnemen, op tape vastleggen en opslag- en zoeksystemen.

Met dank aan alle eenheden voor hun bijdrage.

Foto's: Jakov Minić, Michel Mees, Leen De Zutter



EUROJUST

Maanweg 174, 2516 AB Den Haag, Nederland

Tel.: +31 70 412 5000 - E-mail: info@eurojust.europa.eu - Website: www.eurojust.europa.eu